

RESULTADOS TÉCNICO-ECONÓMICOS DAS EXPLOTACIÓNS DE VACÚN DE LEITE EN GALICIA 2010

Fernando Barbeyto Nistal e Claudio López Garrido
CENTRO DE INVESTIGACIÓNS AGRARIAS DE MABEGONDO

Edita: Xunta de Galicia. Consellería do Medio Rural e do Mar
Lugar: Santiago de Compostela
Fotografías: Claudio López Garrido
Cooperativa Agraria Provincial da Coruña
Ano: 2012
ISBN: 978-84-453-5030-0

RESULTADOS TÉCNICO-ECONÓMICOS DAS EXPLOTACIÓNS DE VACÚN DE LEITE EN GALICIA 2010

Fernando Barbeyto Nistal

Claudio López Garrido

CENTRO DE INVESTIGACIÓNS AGRARIAS DE MABEGONDO

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL E DO MAR
Santiago de Compostela
2012

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	7
1. XENERALIDADES	9
1.1. Evolución da produción e do número de explotacións.....	11
1.2. Prezo do leite.....	13
2. RESULTADOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2010	17
3. EVOLUCIÓN DOS RESULTADOS (2006–2010)	23
4. ANÁLISE DOS GRUPOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2010	29
4.1. Resultados técnicos	31
4.2. Resultados económicos	31
5. EVOLUCIÓN DOS CUSTOS DE PRODUCCIÓN (2009-2010)	35
6. RESULTADOS EN FUNCIÓN DO TAMAÑO, DA INTENSIFICACIÓN E DOS PREZOS.....	41
6.1. Resultados en función do tamaño do rabaño	43
6.2. Resultados por tamaño da Superficie Agraria Útil	47
6.3. Resultados por volume do leite comercializado	51
6.4. Resultados en función da carga gandeira	55
6.5. Resultados en función do rendemento leiteiro.....	59
6.6. Resultados en función da produción por unidade de superficie.....	63
6.7. Resultados en función do uso do concentrado	67
6.8. Resultados en función do prezo do leite	71
6.9. Resultados en función do prezo do concentrado	75
7. AS EXPLOTACIÓNS GALEGAS NO MARCO EUROPEO	79
7.1. Comparación xeral	81
7.2. Comparación entre países	85
7.3. Evolución dos resultados da EDF (2007-2010).....	88
7.4. A produción ecolóxica de leite.....	90
7.5. Metodoloxía EDF para a comparación dos custos de produción.....	95
CONCLUSIÓNS	101

INTRODUCCIÓN

Os resultados técnico-económicos do exercicio de 2010, que se presentan nesta memoria, foron elaborados a partir da información facilitada voluntariamente por aquelas Agrupacións de Xestión de Explotacións (Axes) que seguen a prestar asistencia técnica e contable aos seus asociados, unha vez rematado o programa de xestión das explotacións de leite en Galicia.

Os datos relativos á cota láctea das explotacións son os oficiais de final da campaña 2010-2011 e, polo tanto, reflicten a distribución da cota o 31 de marzo de 2011.

Os datos proceden de 178 explotacións de vacún de leite de toda Galicia no período que abrangue de xaneiro a decembro de 2010. A súa distribución, en función do volume da produción, mostra que, agás no primeiro estrato (Táboa 1), o tamaño medio das explotacións do grupo das Axes se aproxima bastante ao da distribución da cota láctea galega. A produción media por explotación nas Axes aumentou un 17,7% respecto á de 2009.¹

Táboa 1. Distribución da cota láctea galega e da produción das explotacións das Axes en 2010

Cota ou produción/ explotación	Distribución da cota de Galicia					Distribución da produción das Axes				
	Explotacións		Cota total		Cota por explotación	Explotacións		Produción total		Produción por explotación
t	nº	%	t	%	kg	nº	%	1.000 L	%	L
<100	5.885	45,5	281.236	12,3	47.789	4	2,2	343	0,3	85.765
100 - 299	4.824	37,3	843.396	37,0	174.833	52	29,2	10.834	10,9	208.342
300 - 599	1.708	13,2	693.942	30,4	406.289	64	36,0	27.530	27,8	430.148
600 - 1.199	452	3,5	356.896	15,7	789.593	43	24,2	34.876	35,2	811.077
≥1.200	63	0,5	104.024	4,6	1.651.169	15	8,4	25.390	25,7	1.692.723
Total	12.932	100	2.279.494	100	176.268	178	100	98.973	100	556.031

¹ Consellería do Medio Rural e do Mar. *Resultados técnico-económicos das explotacións de vacún de leite en Galicia 2009*. Xunta de Galicia. 2011

1.

XENERALIDADES

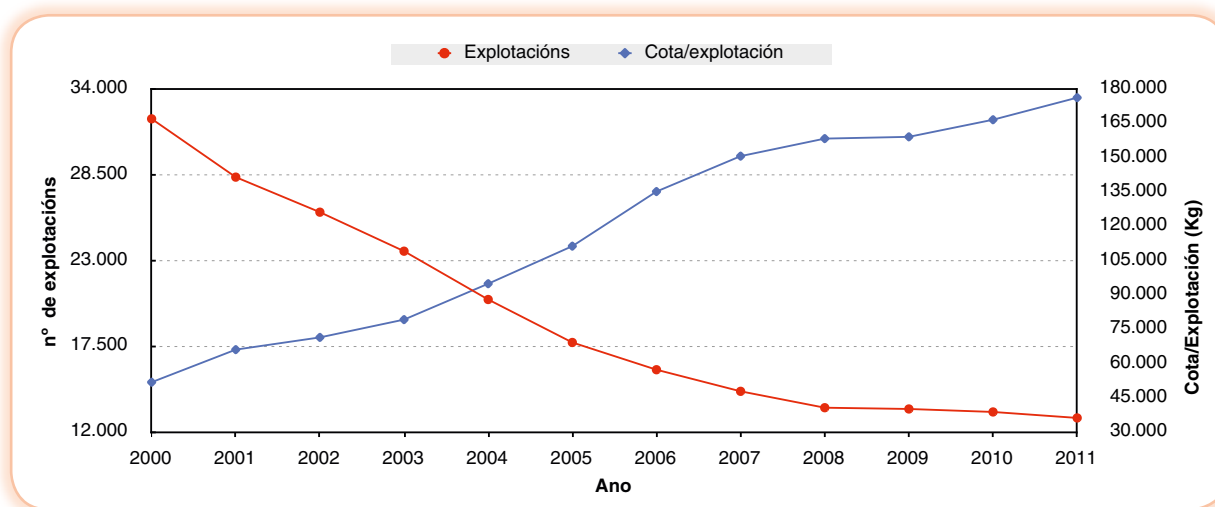

1.1. Evolución da produción de leite e do número de explotacións

Na campaña de 2010-2011, que rematou o 31 de marzo de 2011, desapareceron oficialmente 383 explotacións leiteiras en Galicia, cifra algo superior á do ano anterior, aínda que para ter unha cifra máis próxima da real teríase que incluír parte das 3.251 cesións temporais de cota que se produciron nese período, pois moitas desas explotacións deixaron de producir leite definitivamente. Considerando conxuntamente ambas as dúas cifras, teríase, en termos absolutos, un número de abandonos semellante aos das campañas 2000-2001 e 2001-2002, aínda que porcentualmente superior por ser menor o número de explotacións existentes. A taxa de desaparición das explotacións mesmo podería alcanzar o 25%.

Por outra parte, a cota total de Galicia ampliouse en 60.869 t, o que supón un incremento do 2,7% respecto do ano anterior. A cota media por explotación tamén aumentou en 9.642 kg, o que representa un incremento do 5,8%. (Gráfico 1 e Táboa 2).

Gráfico 1. Evolución do número de explotacións e da cota/explotación (kg) en Galicia

Ademais da desaparición das explotacións, cómpre salientar as transferencias de cota dos estratos inferiores aos superiores. As explotacións de menos de 100 t de cota pasaron de representar o 46,3% das totais e de dispor do 13,1% da cota total na campaña 2009-2010 a ser o 45,5% das totais co 12,4% da cota total na de 2010-2011, e as explotacións de máis de 300 t de cota, que eran o 15% das totais e contaban co 46,2% da cota, pasaron a ser o 17,2% co 50,6% da cota (Gráficos 2 e 3). Por tanto, mantense a tendencia á concentración da produción de leite nun número de explotacións cada vez menor e con rabaños máis grandes.

Táboa 2. Evolución da cota e do número de explotacións leiteiras por estrato de tamaño

2009					2010			
Cota	Explotacións		Cota total		Explotacións		Cota total	
Kg	Nº	%	kg	%	Nº	%	kg	%
< 39.999	2.771	20,8	57.192.105	2,6	2.554	19,7	54.146.392	2,4
40.000 - 99.999	3.401	25,5	232.320.905	10,5	3.331	25,8	227.089.908	10,0
100.000 - 149.999	2.057	15,4	252.927.579	11,4	1.957	15,1	240.340.048	10,5
150.000 - 299.999	3.096	23,3	651.371.201	29,3	2.867	22,2	603.056.025	26,5
300.000 - 599.999	1.561	11,7	637.087.889	28,7	1.708	13,2	693.941.532	30,4
600.000 - 1.199.999	383	2,9	306.739.760	13,8	452	3,5	356.896.227	15,7
1.200.000 - 2.399.999	38	0,3	57.096.995	2,6	55	0,4	80.135.683	3,5
≥ 2.400.000	8	0,1	23.887.989	1,1	8	0,1	23.887.989	1,0
TOTAL	13.315	100	2.218.624.423	100	12.932	100	2.279.493.804	100
Cota media (kg/explotación)			166.626				176.268	

Fonte: Consellería do Medio Rural e do Mar

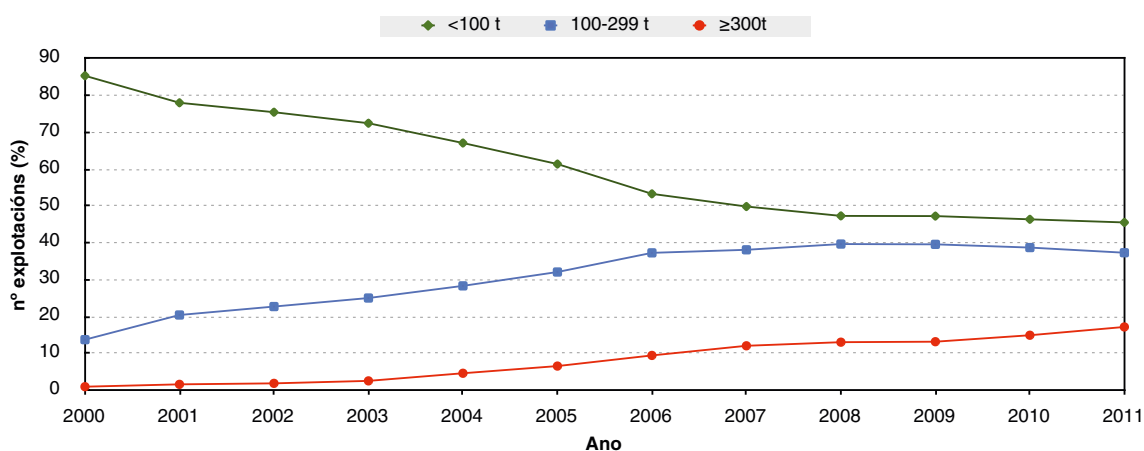
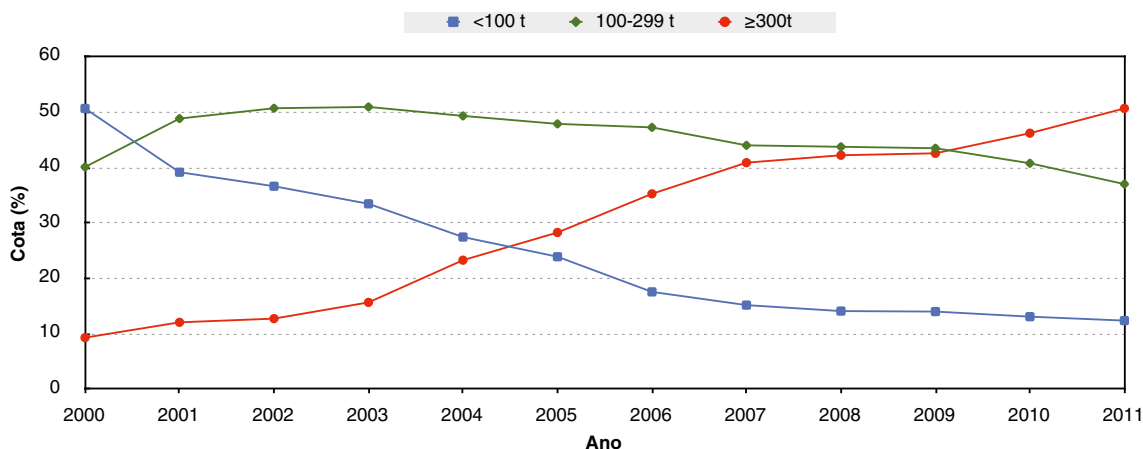
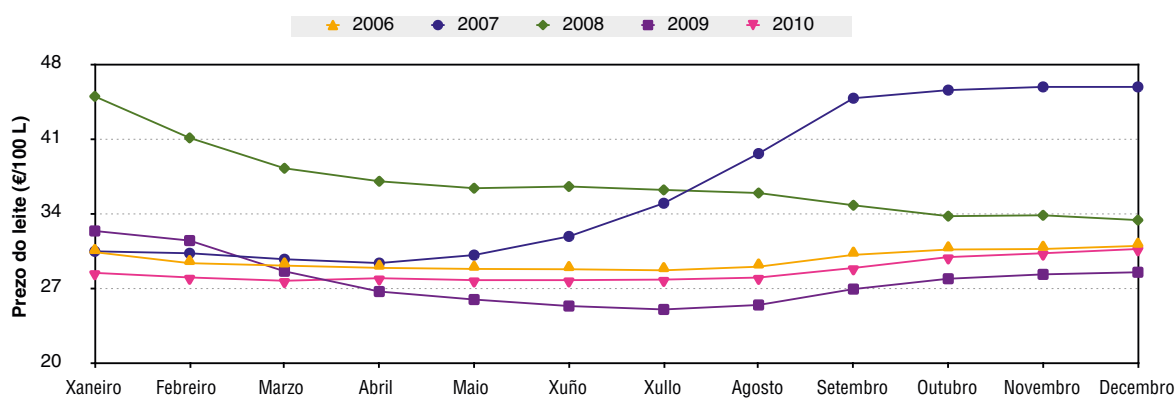
Gráfico 2. Evolución da distribución das explotacións (%) en Galicia por estratos de tamaño de cota por explotación

Gráfico 3. Evolución da distribución da cota (%) en Galicia por estratos de tamaño de cota por explotación

1.2. Prezo do leite

Agás no primeiro trimestre, o prezo do leite en 2010 foi superior ao de 2009 ao longo de todo o ano. De todos os modos, o aumento do prezo medio anual foi reducido, pois pasou do 28,25 a 28,62 €/100L. A evolución do prezo do leite en 2010 é semellante á de 2006, aínda que os valores medios mensuais son algo inferiores, o que explica os resultados económicos das explotacións (Gráfico 4).

Gráfico 4. Evolución do prezo do leite (€/100 L) en Galicia (2006-2010)

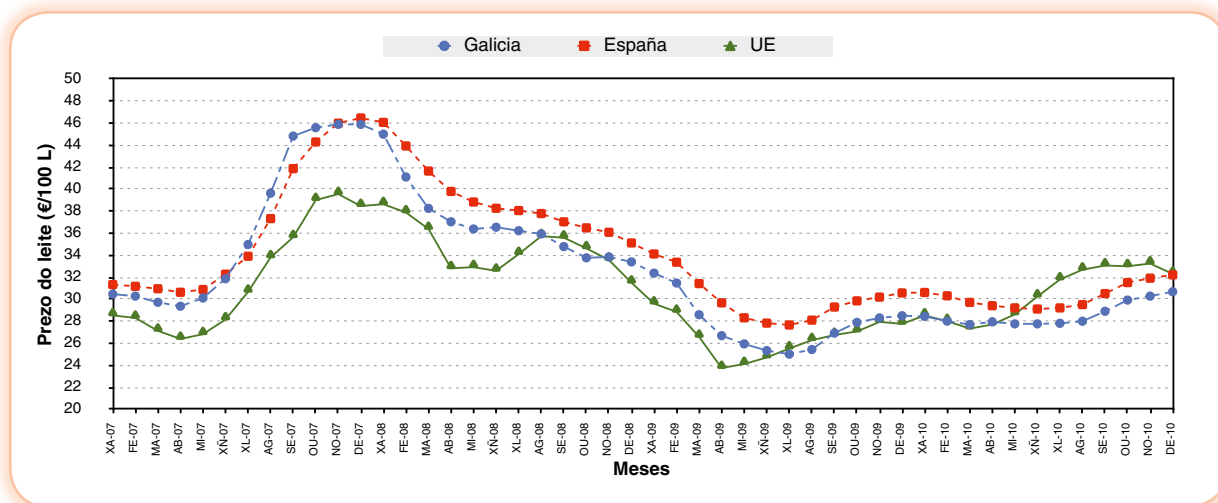
Fonte: Instituto Galego de Estatística e Observatorio Galego do Sector Lácteo

Aínda que moitos produtores sigan tomando como referencia os elevados prezos de 2007 e 2008, o acontecido neses dous anos foi algo excepcional. A información dispoñible no MAPA, así como os prezos declarados polos compradores en Galicia, indican que o prezo do leite vai aumentar en 2011.

Como en anos anteriores, o prezo medio do leite en Galicia segue a ser inferior ao de España. Porén, a diferenza media anual (1,67 €/100 L) en 2010 foi inferior á de 2009 (2,33 €/100 L) e á dos anos anteriores. Alcanzouse a máxima diferenza en febreiro (2,30 €/100 L) e a mínima en xuño (1,35 €/100 L), sendo en ambos os dous casos inferiores ás de 2009.

O prezo non tivo grandes oscilacións ao longo do ano, aínda que a partir de xullo rexistra un incremento que se prolongaría ata decembro de 2010, ano en que alcanza o máximo. Esta tendencia é semellante á seguida polo prezo en España e en Europa, aínda que os procedementos de cálculo utilizados sexan diferentes.² O máis salientable é que o prezo medio europeo é superior ao español e ao galego a partir de xuño de 2010 e aínda que no mes de decembro experimenta unha baixada, seguiu a ser lixeiramente superior (Gráfico 5).

Gráfico 5. Evolución do prezo do leite en Galicia, España e a UE (2007-2010)

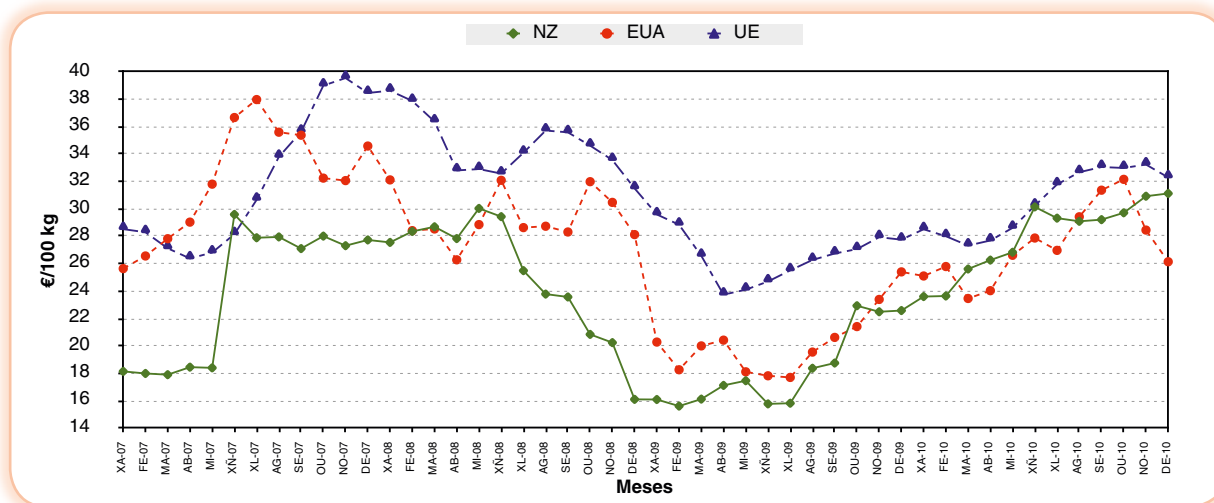

Fonte: MMARM, Observatorio Galego do Sector Lácteo e LTO Nederland

A evolución do prezo do leite na UE, segundo os datos de LTO Nederland, parece seguir a mesma tendencia que a dos Estados Unidos de América (EUA) e Nova Zelandia (NZ) aínda que con menos oscilacións. Nos EUA prodúcese un descenso brusco do prezo a partir de outubro que no se detería ata febreiro de 2011, mentres que na UE o prezo sofre unha baixa en decembro, moito máis amortecida, e recupérase no mes seguinte. En Nova Zelandia, aínda que con algunha oscilación, o prezo do leite non deixou de aumentar ao longo de 2010, e situouse a fin de ano por encima do dos EUA e chegaría a superar o da UE en xaneiro de 2011 (Gráfico 6).

² O prezo do leite para España e Galicia dáse en €/100 L e non está homoxeneizado. Para a UE, LTO calculao en €/100 kg, previa estandarización ao 4,2% de graxa e 3,4% de proteína, con menos de 25.000 bacterias e de 250.000 células somáticas e un volume anual de leite comercializado de 500.000 kg.

LTO (Land –en Tuinbouw Organisatie Nederland) é a Federación Holandesa de Agricultura e Horticultura. Realiza a comparación internacional de prezos do leite todos os meses, que está dispoñible en www.milkprices.nl

Gráfico 6. Evolución do prezo do leite (€/100 kg) en Nova Zelandia, EUA e UE (2007-2010)

Fonte: LTO Nederland

A distribución das explotacións en función da súa produción e do prezo do leite mostra que o prezo medio en 2010 foi superior ao de 2009, pero inferior ao prezo mínimo de 2008 en todos os estratos. Por outra parte, o prezo máximo de 2010, ademais de ser inferior ao prezo máximo de todos os anos anteriores, tamén o foi respecto do prezo medio de 2007 e de 2008 en todos os estratos. Alén diso, o prezo mínimo do estrato de máis de 700.000 L (29,65 €/100 L) foi superior ao prezo máximo do estrato inferior (27,90 €/100 L) e mesmo ao do de 100.001-200.000 L (29,46 €/100 L).

As diferenzas entre os prezos máximos e mínimo fóronse reducindo desde 2007 a 2010 dentro de cada estrato e para o conxunto das explotacións. Así, a diferenza máxima de prezo dentro do mesmo estrato alcanzaba os 17,93 €/100 L en 2007, mentres en 2010 só era de 3,42 €/100 L, o que parece indicar que tamén as diferenzas de calidade son menores.

A diferenza entre o prezo medio do estrato superior e o do inferior en 2010 foi semellante á de 2009 (4,87 €/100). Esta diferenza vense mantendo arredor do 19% nos catro últimos anos.

Aproximadamente o 83 % das explotacións, que comercializan o 49% do leite de Galicia, recibiu un prezo inferior ao da media xeral (Táboa 3).

Táboa 3. Prezo do leite (€/100 L) e número de explotación segundo a produción en 2007-2010

Ano	L/explotación	≤ 100.000	100.001-200.000	200.001-300.000	300.001-400.000	400.001-700.000	> 700.000	Total
2007	Nº explotacións	6.425	3.661	1.726	759	765	251	13.587
	Prezo medio	32,96	35,70	36,98	38,12	38,89	39,45	36,54
	Prezo máximo	42,16	44,96	46,20	47,66	48,94	49,00	49,00
	Prezo mínimo	25,46	28,59	30,15	30,84	31,01	31,87	25,46
2008	Nº explotacións	6.380	3.622	1.722	759	766	257	13.506
	Prezo medio	33,96	35,93	37,17	38,70	39,24	40,02	36,84
	Prezo máximo	41,67	44,46	45,96	46,87	48,01	48,33	48,33
	Prezo mínimo	30,81	32,58	33,22	35,20	35,76	36,23	30,81
2009	Nº explotacións	6.173	3.421	1.735	770	932	286	13.317
	Prezo medio	25,53	26,72	27,80	29,32	29,72	30,41	27,69
	Prezo máximo	30,23	31,80	32,86	34,43	34,54	35,68	35,68
	Prezo mínimo	23,34	23,63	25,01	26,98	27,15	27,63	23,34
2010	Nº explotacións	5.886	3.228	1.598	859	1.029	332	12.932
	Prezo medio	25,79	27,34	28,43	29,52	29,96	30,66	28,59
	Prezo máximo	27,90	29,46	30,71	31,65	32,06	32,31	32,31
	Prezo mínimo	24,60	26,48	27,28	28,23	29,07	29,65	24,60

2.

RESULTADOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2010

O número de explotacións que participou no estudo de 2010 é algo superior ao de 2009 e o seu tamaño medio algo maior, tanto en volume de produción comercializada como en número de vacas e superficie (Táboa 4). A produción media por explotación no grupo de explotacións analizado (554.534 litros) é moi superior á media das explotacións galegas, aténdenos á cota láctea media por explotación (176.268 kg).

A carga gandeira é similar á de 2009, tanto en vacas (1,8 vacas/ha) como en unidades de gando maior (2,6 UGM/ha). O rendemento leiteiro foi superior ao do ano anterior (8.517 vs. 8.968 L/vaca) e, polo tanto, tamén o foi a produción de leite por unidade de superficie (15.296 vs. 16.113 L/ha).

O consumo de concentrado aumentou (2.901 vs. 2.995 kg/vaca), o que significou un rendemento maior por vaca (8.517 vs. 8.968 L/vaca), e mellorou a relación entre o consumo de concentrado e a produción leiteira, que pasou de 340 g/L en 2009 a 330 g/L en 2010. A redución do gasto en concentrado débese á baixada do seu prezo (284 vs. 275 €/t), pasando a relación entre o prezo do leite e o do concentrado de 1,09 a 1,16.

Os resultados económicos melloraron en relación aos de 2009 (Táboa 5). Aínda que o produto bruto foi algo menor, tanto a marxe neta como o beneficio experimentaron un aumento, debido ao incremento do prezo do leite e, sobre todo, á redución do custo de produción, grazas á diminución tanto dos custos variables como dos fixos e dos de oportunidade. Dentro destes, os relativos á terra e capitais propios aumentaron, mentres os do traballo familiar se reduciron.

O 59% das explotacións de 2010 tamén estiveron presentes na análise de 2009. A evolución deste grupo permanente de 105 explotacións é coincidente coa da totalidade agás no custo de oportunidade total, debido ao superior incremento dos xuros dos capitais propios e á menor redución dos do traballo. O número de vacas e a superficie aumentaron un 3,6%, aproximadamente, respecto de 2009, mais a carga gandeira mantívose constante. O rendemento leiteiro experimentou un incremento do 3,6% que se plasmou no aumento do leite comercializado por explotación nun 7,6%.

O efecto combinado do incremento do consumo de concentrado por vaca (1,3%) co do rendemento leiteiro (3,6%) explica que a relación entre consumo de concentrado e produción de leite pasase de 360 a 350 g/L.

En 2010, o prezo medio anual do leite experimentou un aumento do 2,5% respecto ao ano anterior, e o prezo do concentrado unha redución do 3,8%.

Os custos variables diminuíron un 1,3% e os fixos un 11,4%, no entanto os de oportunidade aumentaban un 14,79%. O resultado foi unha redución do custo de produción nun 4,5% e dos custos totais nun 1,8%.

O produto bruto baixou un 1,65% malia ter aumentado o prezo do leite, no entanto a marxe neta se incrementou un 6,25% e o beneficio un 0,7%. Estes resultados económicos constitúen unha lixeira melloría respecto dos de 2009 que foron os peores da última década.

Táboa 4. Índices técnicos. Valores medios 2009-2010

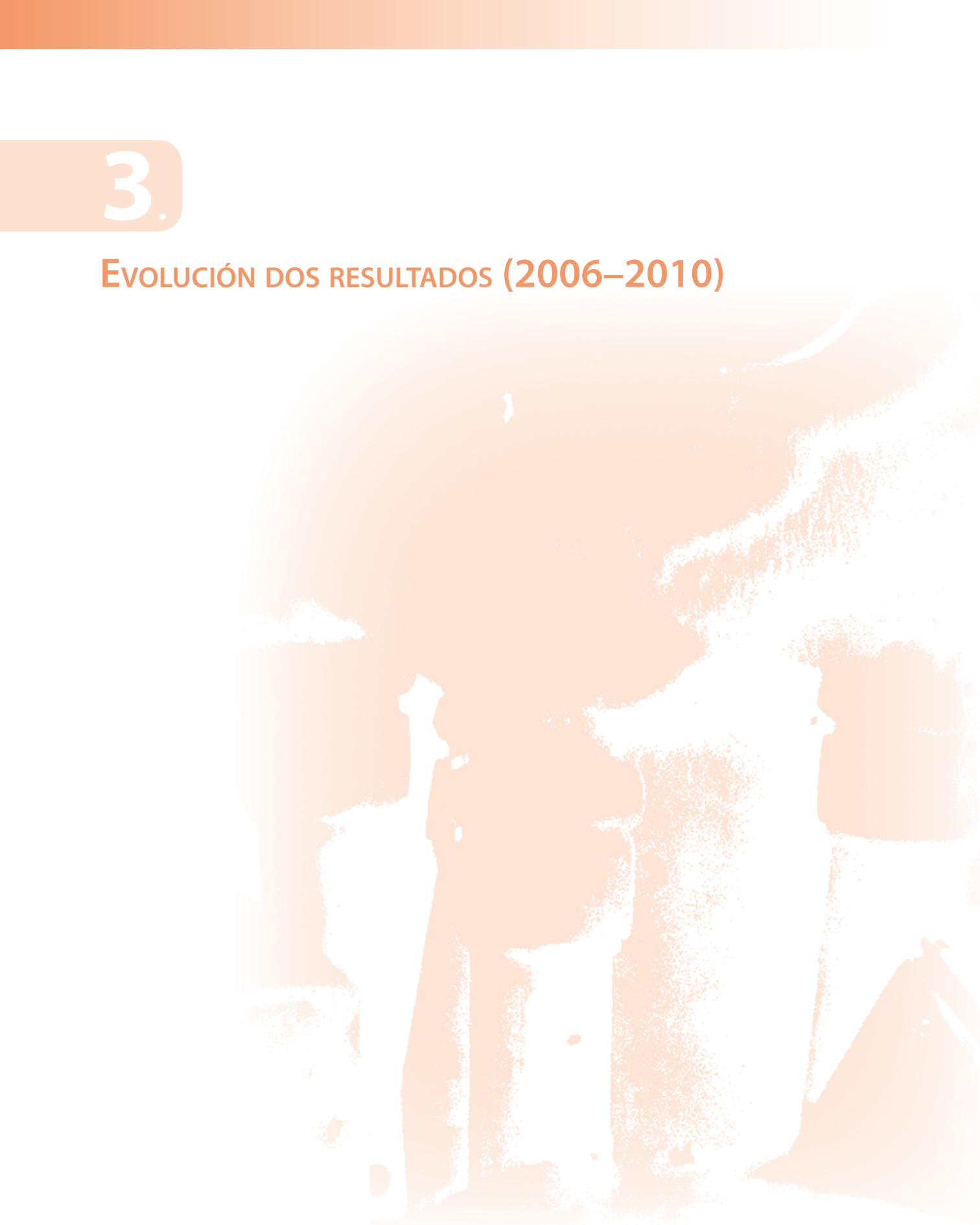
	2009	2010	2009 - 2010	
Número total de explotacións	171	178		
Número de explotacións comúns			105	
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS				
SAU (ha)	30,9	34,5	30,3	31,4
Nº de vacas	55,4	62,0	59,8	62,0
Produción comercializada (L/expl.)	470.358	554.534	524.011	563.713
Produción /SAU (L/ha)	15.296	16.113	17.308	17.942
MANEXO DO GANDO				
Vacas/ha	1,8	1,8	2,0	2,0
UGM/ha	2,56	2,60	2,78	2,92
Partos/vaca/ano	0,84	0,87	0,86	0,86
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO				
Rendemento (L/vaca)	8.517	8.968	8.783	9.100
Concentrado (kg/vaca)	2.901	2.995	3.144	3.184
Concentrado/leite (g/L)	340	330	360	350
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)				
Compra de concentrado	8,99	8,57	8,82	7,95
Compra de forraxes	0,82	0,98	0,90	0,86
Produción de forraxes propias	3,15	2,89	2,69	2,92
CALIDADE DO LEITE				
% graxa	3,82	3,75	3,78	3,75
% proteína	3,18	3,21	3,18	3,22
Bacterioloxía (000)	24	22	21	19
Células somáticas (000)	229	241	229	235
PREZOS				
Leite (€/100 L)	31,19	32,08	31,62	32,42
Concentrado (€/t)	284	275	286	275
Relación prezos leite/concentrado	1,09	1,16	1,10	1,17

Táboa 5. Índices económicos. Valores medios 2009-2010

	2009	2010	2009 - 2010	
Número total de explotacións	171	178		
Número de explotacións comúns	105			
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)				
INGRESOS				
Venda de leite	31,19	32,08	31,62	32,42
Venda de animais	2,13	1,94	2,08	1,88
Variación do inventario	1,38	1,01	1,60	0,99
Outros ingresos	6,01	5,5	6,52	5,83
Produto bruto	40,71	40,53	41,81	41,12
GASTOS VARIABLES				
Compra de gando	0,72	0,38	0,87	0,53
Compra alimentos vacas	9,81	9,54	9,72	8,81
Compra alimentos recría	1,83	2,29	1,95	2,38
Producción propia, forraxes	3,15	2,89	2,69	2,92
Sanidade e reprodución	2,68	2,54	2,85	2,72
Enerxía e maquinaria	2,95	3,20	2,96	3,40
Total Gastos Variables	21,14	20,84	21,05	20,77
GASTOS FIXOS				
Amortizacións técnicas	3,01	2,89	2,87	2,75
Man de obra retribuída	1,30	1,28	1,52	1,41
Outros custos fixos	4,92	4,30	5,34	4,46
Total Custos Fixos	9,23	8,47	9,73	8,62
Custo de produción	30,37	29,31	30,78	29,39
CUSTOS DE OPORTUNIDADE				
Xuros dos capitais propios	1,32	1,96	1,03	1,83
Renda das terras propias	1,16	1,36	1,02	1,17
Custo do traballo familiar	3,83	2,81	2,98	2,77
Total Custo de Oportunidade	6,31	6,14	5,03	5,77
Custos Totais	36,68	35,45	35,81	35,16
RESULTADOS ECONÓMICOS				
Marxe neta	10,34	11,22	11,03	11,72
Beneficio	4,03	5,09	6,00	5,96
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)				
Venda de leite	146.720	177.888	165.680	182.749
Produto bruto	191.498	224.770	219.105	231.780
Total Gastos Variables	99.456	115.583	110.305	117.067
Total Custos Fixos	43.397	46.956	51.001	48.618
Custo Total de Producción	142.854	162.539	161.306	165.685
Custo Total de Oportunidade	29.688	34.028	26.340	32.502
Custos Totais	172.542	196.567	187.646	198.187
Marxe neta	48.644	62.231	57.798	66.095
Beneficio	18.956	28.203	31.458	33.593

3.

EVOLUCIÓN DOS RESULTADOS (2006–2010)

A serie de resultados das 15 explotacións que estiveron presentes en todas as análises realizadas entre 2006 e 2010 ofrece unha perspectiva da evolución do sector lácteo galego no último lustro (Táboa 6).

A Superficie Agraria Útil das explotacións aumentou un 5,9% e o tamaño do rabaño un 20,9%, aínda que en termos absolutos estes incrementos son modestos. Entre 2006 e 2010, a carga gandeira, medida tanto en vacas como en UGM, tamén medrou lixeiramente, pasando de 1,9 a 2,1 vacas/ha e de 2,57 a 3,11 UGM/ha.

A evolución do consumo de concentrado por vaca e do rendemento leiteiro está moi ligada á do prezo do leite. A produción de leite por vaca non deixou de aumentar entre 2006 e 2010, aínda que en 2009 experimentou unha caída motivada pola baixada do prezo do leite, mentres o consumo de concentrado non deixou de descender desde 2007. A evolución de ambas as dúas variables mostra como unha redución do consumo de concentrado non ten por que supor unha baixada do rendemento leiteiro. Así, mentres en 2007 se consumían 3.234 kg/vaca para un rendemento de 8.970 L/vaca, en 2010 obtivéronse 9.053 L/vaca con 2.926 kg/vaca, pasando a relación entre consumo de concentrado e produción de leite de 360 a 320 g/L, o que supón unha mellora do 11,1% (Gráfico 7).

O prezo medio anual do leite, despois da suba espectacular de 2007, mantívose alto durante boa parte de 2008, e logo produciuse un descenso que se agudizaría en 2009 para comezar a recuperarse lixeiramente en 2010.

Pola súa parte, o prezo do concentrado non deixou de aumentar desde 2006 e, aínda que descendeu en 2009, manteríase por riba do nivel de 2007. A relación entre o prezo do leite e o do concentrado pasou de 1,46 en 2006 a 1,10 en 2010 e alcanzou o seu valor mínimo en 2009 (1,05).

A consecuencia da variación do prezo do leite, o produto bruto, que se elevara considerablemente en 2007 e se mantivera en 2008, sufriría un agudo descenso en 2009 e só se recuperaría lixeiramente en 2010 (2,8%).

Os custos variables aumentaron un 23,3% desde 2006, aínda que son inferiores aos de 2008 en que se alcanzou o máximo. Os custos fixos, que non deixaran de crecer entre 2006 e 2009, experimentaron un descenso importante en 2010, situándose mesmo por baixo do nivel de 2007. Os custos de oportunidade veñen aumentando desde 2007 e os totais, despois dunha lixeira diminución en 2009, volvéronse a elevar en 2010 ata alcanzar valores próximos aos de 2008 (Táboa 7).

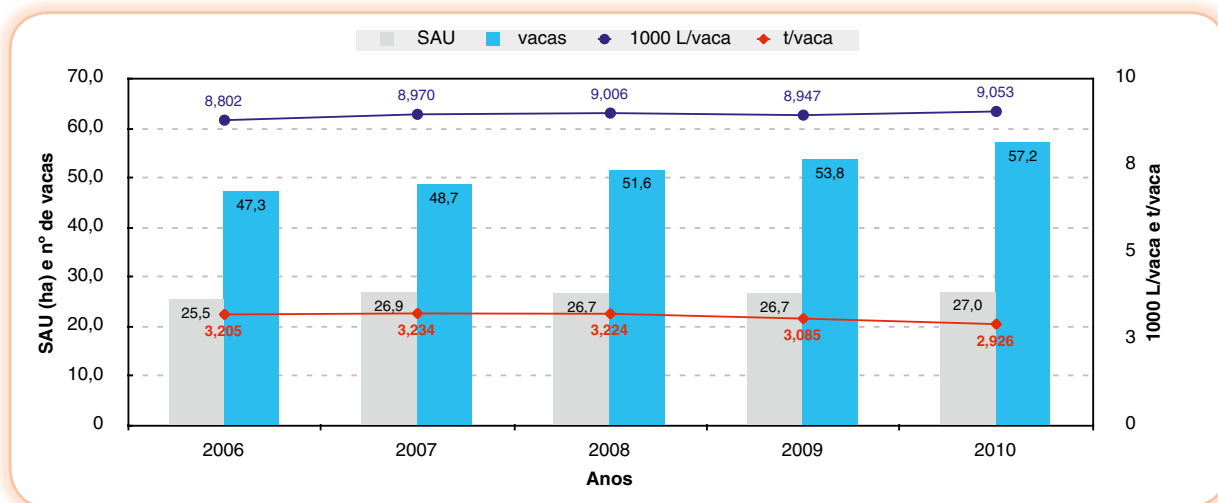
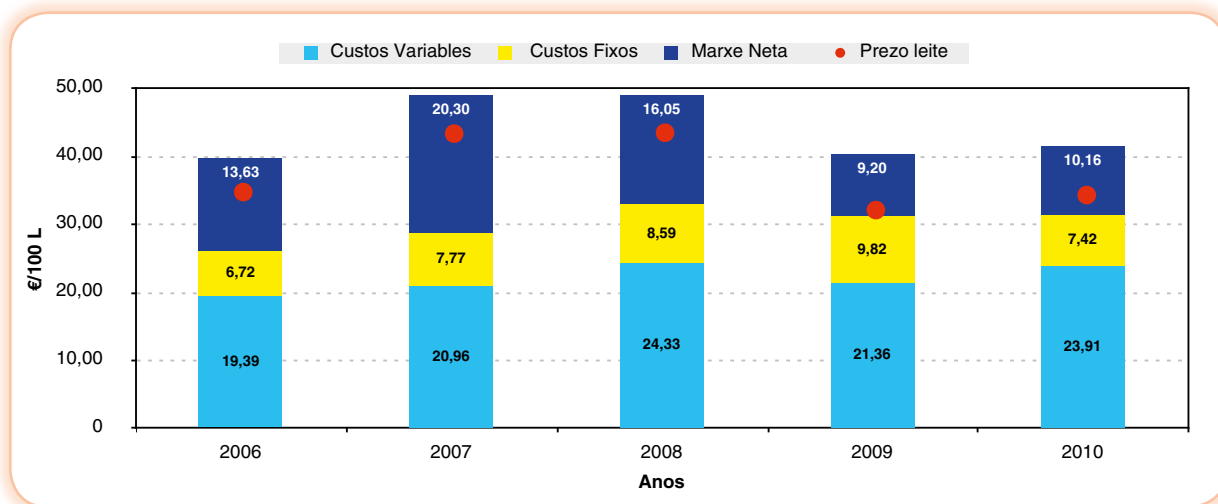
A marxe neta, que viña diminuindo desde 2007, mellorou algo en 2010 respecto de 2009, mais sen chegar a alcanzar a cifra de 2006. O mesmo se pode dicir do beneficio, que en 2010 segue no nivel de 2009, debido á evolución de custos e ingresos. Cómpre lembrar que en 2009 o descenso da marxe neta en relación con 2007 fora do 54,7% e o do beneficio do 75,2% (Gráfico 8).

Táboa 6. Evolución dos índices técnicos da mostra permanente

	2006	2007	2008	2009	2010
Número de explotacións	15	15	15	15	15
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	25,5	26,9	26,7	26,7	27,0
Nº medio de vacas	47,3	48,7	51,6	53,8	57,2
Produción media comercializada (L)	415.309	436.531	463.948	481.227	518.066
Produción /SAU (L/ha)	16.355	16.235	17.411	18.060	19.188
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,9	1,8	1,9	2,0	2,1
UGM/ha	2,57	2,55	2,75	2,90	3,11
Partos/vaca/ano	0,90	0,86	0,91	0,86	0,86
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	8.802	8.970	9.006	8.947	9.053
Concentrado (kg/vaca)	3.205	3.234	3.224	3.085	2.926
Concentrado/leite (g/L)	360	360	360	340	320
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,29	9,94	12,21	10,36	9,81
Compra de forraxes	0,94	0,74	0,53	0,54	1,42
Produción de forraxes propias	3,36	3,62	4,27	3,76	3,78
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,82	3,81	3,79	3,69	3,70
% proteína	3,21	3,22	3,17	3,20	3,24
Bacterioloxía (000)	11	13	16	18	19
Células (000)	178	210	223	216	199
PREZOS					
Leite (€/100 L)	32,16	40,32	40,44	29,65	31,75
Concentrado (€/t)	220	261	326	281	287
Relación prezos leite/concentrado	1,46	1,54	1,24	1,05	1,10

Táboa 7. Evolución dos índices económicos da mostra permanente

	2006	2007	2008	2009	2010
Explotacións	15	15	15	15	15
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)					
INGRESOS					
Venda de leite	32,16	40,32	40,44	29,65	31,75
Venda de animais	2,56	2,00	1,85	2,06	1,81
Variación do inventario	0,57	1,35	0,61	1,62	0,99
Total outros ingresos	4,46	5,36	6,06	7,06	6,94
Produto bruto	39,57	49,03	48,96	40,38	41,50
GASTOS VARIABLES					
Compra de gando	0,78	0,90	1,10	0,73	0,05
Compra alimentos vacas	9,23	10,68	12,74	10,90	11,23
Compra alimentos recria	0,87	1,06	1,24	1,16	2,89
Producción propia, forraxes	3,36	3,62	4,27	3,76	3,78
Sanidade e reprodución	2,73	2,81	2,84	2,83	2,60
Enerxía e maquinaria	2,42	1,89	2,12	1,99	3,36
Total Gastos Variables	19,39	20,96	24,33	21,36	23,91
GASTOS FIXOS					
Amortizacións técnicas	1,83	1,75	1,77	1,93	1,82
Man de obra retribuída	0,62	0,49	0,70	0,97	0,94
Outros custos fixos	4,27	5,53	6,12	6,91	4,67
Total Custos Fixos	6,72	7,77	8,59	9,82	7,42
Custo de produción	26,11	28,73	32,91	31,18	31,33
CUSTOS DE OPORTUNIDADE					
Xuros dos capitais propios	1,84	0,13	0,79	0,81	2,04
Renda das terras propias	1,47	1,48	1,27	1,33	1,25
Custo do traballo familiar	2,53	2,31	2,46	2,99	2,78
Custo Total de Oportunidade	5,84	3,92	4,52	5,13	6,07
Custos Totais	31,95	32,65	37,43	36,31	37,40
RESULTADOS ECONÓMICOS					
Marxe neta	13,63	20,30	16,05	9,20	10,16
Beneficio	7,80	16,38	11,52	4,07	4,09
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)					
Venda de leite	133.561	175.991	187.913	142.664	164.498
Produto bruto	165.070	214.012	227.151	194.333	214.980
Total Gastos Variables	80.547	91.500	112.856	102.803	123.869
Total Custos Fixos	27.897	33.908	39.851	47.235	38.464
Custo Total de Producción	108.444	125.409	152.707	150.038	162.333
Custo Total de Oportunidade	24.235	17.104	20.975	24.709	31.459
Custos Totais	132.679	142.513	173.682	174.747	193.792
Marxe neta	56.626	88.604	74.444	44.295	52.646
Beneficio	32.391	71.500	53.469	19.586	21.188

Gráfico 7. Evolución da SAU, número de vacas, produción de leite e consumo de concentrado por vaca (2006-2010)**Gráfico 8.** Evolución dos custos variables, fixos, marxe neta e prezo do leite (2006-2010)

4.

ANÁLISE DOS GRUPOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS EN 2010

Para explicar as diferenzas entre as explotacións, realizouse unha análise de grupos mediante a comparación dos resultados medios da totalidade cos dous grupos de cabeza e cola que reúnen, respectivamente, o 25% das explotacións con mellores resultados e o 25% que obtén os peores. O criterio utilizado para ordenar as explotacións e definir os grupos en función dos resultados económicos é a relación porcentual entre o custo total de produción e o produto bruto da explotación.

4.1. Resultados técnicos

As 45 explotacións que forman o grupo de cabeza teñen unha superficie menor que as de cola, (29,3 vs. 40,7 ha), un número de vacas lixeiramente inferior (50,1 vs. 71,4 vacas) e un volume de produción comercializada inferior (488.152 vs. 635.336 L/explotación) (Táboa 8).

A carga gandeira é inferior no grupo de cabeza, tanto en vacas (1,7 vs. 1,8 vacas/ha) como en UGM (2,47 vs. 2,70 UGM/ha), mais o seu rendemento leiteiro é algo maior (8.962 vs. 8.922 L/vaca) e a produción por unidade de superficie algo menor (15.325 vs. 15.660 L/ha). O grupo de cabeza ten unha relación mellor entre concentrado consumido e produción de leite (330 vs. 340 g/L) (Gráfico 9).

Como o prezo do leite foi superior e o do concentrado inferior no grupo de cabeza, a relación entre ambos os dous prezos (1,25 vs. 1,11) propiciou unha vantaxe adicional para este grupo, xa que o seu consumo de concentrado foi menor.

As explotacións de cabeza son máis pequenas e con menor volume de produción que as de cola e cun nivel de intensificación semellante.

4.2. Resultados económicos

En termos unitarios, os ingresos pola venda do leite son superiores no grupo de cabeza (32,88 vs. 31,82 €/100 L) e o mesmo acontece co produto bruto (42,71 vs. 38,94 €/100 L). Porén, as cifras por explotación, por estes mesmos conceptos, son inferiores no grupo de cabeza debido ao seu menor volume de produción (Táboa 9).

Tanto os custos variables (18,72 vs. 25,39 €/100 L) como os fixos (7,61 vs. 9,88 €/100 L) foron inferiores no grupo de cabeza e, en consecuencia, tamén o foron os custos de produción (26,33 vs. 35,27 €/100 L) e os totais (32,83 vs. 41,17 €/100 L). Só os custos de oportunidade (6,50 vs. 5,9 €/100 L) foron inferiores no grupo de cola, debido ao custo do traballo familiar. O resultado final foi unha marxe neta superior (16,37 vs. 3,67 €/100 L) e un beneficio de 9,87 €/100 L no grupo de cabeza fronte a unha perda de 2,22 €/100 L no de cola. As diferenzas son constatables tanto en termos relativos como nos globais por explotación (Gráfico 10).

Os resultados mostran que para a rendibilidade dunha explotación é tan importante o control dos custos de produción como o prezo do leite ou os ingresos. Así, a diferenza entre o produto bruto do grupo de cabeza e o de cola é de 3,77 €/100 L, mentres a existente entre os custos totais de ambos os dous grupos se eleva a 8,34 €/100 L. En definitiva, as explotacións de cabeza teñen mellores resultados, malia o seu menor tamaño, porque o seu manexo é máis eficiente.

Táboa 8. Índices técnicos en 2010

	Media Xeral	G. Cabeza	G. Cola
Número de explotacións	178	45	45
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS			
SAU (ha)	34,5	29,3	40,7
Nº de vacas	62,0	50,1	71,4
Produción comercializada (L)	554.534	448.152	635.336
Produción /SAU (L/ha)	16.113	15.325	15.660
MANEXO DO GANDO			
Vacas/ha	1,8	1,7	1,8
UGM/ha	2,60	2,47	2,70
Partos/vaca e ano	0,87	0,81	0,86
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO			
Rendemento (L/vaca)	8.968	8.962	8.922
Concentrado (kg/vaca)	2.995	2.937	3.040
Concentrado/leite (g/L)	330	330	340
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)			
Compra de concentrado	8,57	8,37	10,33
Compra de forraxes	0,98	0,52	1,43
Produción de forraxes propias	2,89	1,85	4,00
CALIDADE DO LEITE			
% graxa	3,75	3,75	3,72
% proteína	3,21	3,21	3,21
Bacterioloxía (000)	22	24	23
Células somáticas (000)	241	258	241
PREZOS			
Leite (€/100 L)	32,08	32,88	31,82
Concentrado (€/t)	275	262	285
Relación prezos leite/concentrado	1,16	1,25	1,11

Táboa 9. Índices económicos en 2010

	Media Xeral	G. Cabeza	G. Cola
Número de explotacións	178	45	45
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)			
INGRESOS			
Venda de leite	32,08	32,88	31,82
Variación do inventario	1,01	0,91	1,15
Venda de animais	1,94	1,98	1,40
Outros ingresos	5,50	6,94	4,57
Produto bruto	40,53	42,71	38,94
GASTOS VARIABLES			
Compra de gando	0,38	0,55	0,41
Compra alimentos vacas	9,54	8,89	11,77
Compra alimentos recria	2,29	2,05	2,44
Producción propia, forraxes	2,89	1,85	4,00
Sanidade e reprodución	2,54	2,49	2,91
Enerxía e maquinaria	3,20	2,90	3,87
Total Gastos Variables	20,84	18,72	25,39
GASTOS FIXOS			
Amortizacións técnicas	2,89	2,55	3,28
Man de obra retribuída	1,28	0,98	1,56
Outros custos fixos	4,30	4,08	5,04
Total Custos Fixos	8,47	7,61	9,88
Custo de produción	29,31	26,33	35,27
CUSTOS DE OPORTUNIDADE			
Xuros dos capitais propios	1,96	1,59	2,23
Renda das terras propias	1,36	1,42	1,40
Custo do traballo familiar	2,81	3,48	2,27
Total Custo de Oportunidade	6,14	6,50	5,90
Custos Totais	35,45	32,83	41,17
RESULTADOS ECONÓMICOS			
Marxe neta	11,22	16,37	3,67
Beneficio	5,09	9,87	-2,22
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)			
Venda de leite	177.888	147.368	202.140
Produto bruto	224.770	191.399	247.414
Total Gastos Variables	115.583	83.903	161.317
Total Custos Fixos	46.956	34.115	62.750
Custo Total de Producción	162.539	118.018	224.067
Custo Total de Oportunidade	34.028	29.128	37.459
Custos Totais	196.567	147.146	261.526
Marxe neta	62.231	73.381	23.347
Beneficio	28.203	44.253	-14.112

Gráfico 9. SAU, número de vacas, produción de leite e consumo de concentrado por vaca dos grupos de cabeza e cola e media xeral

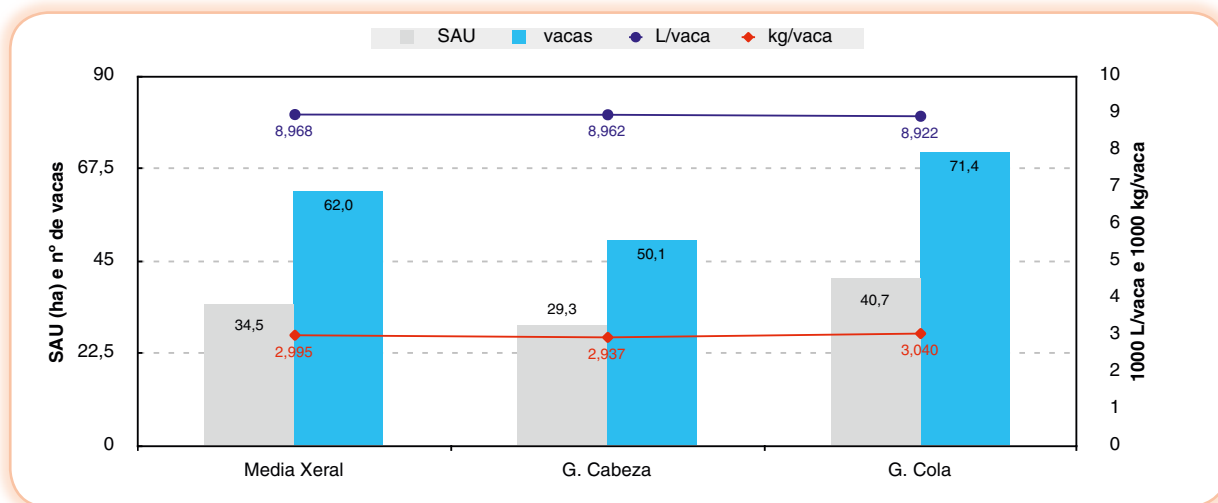
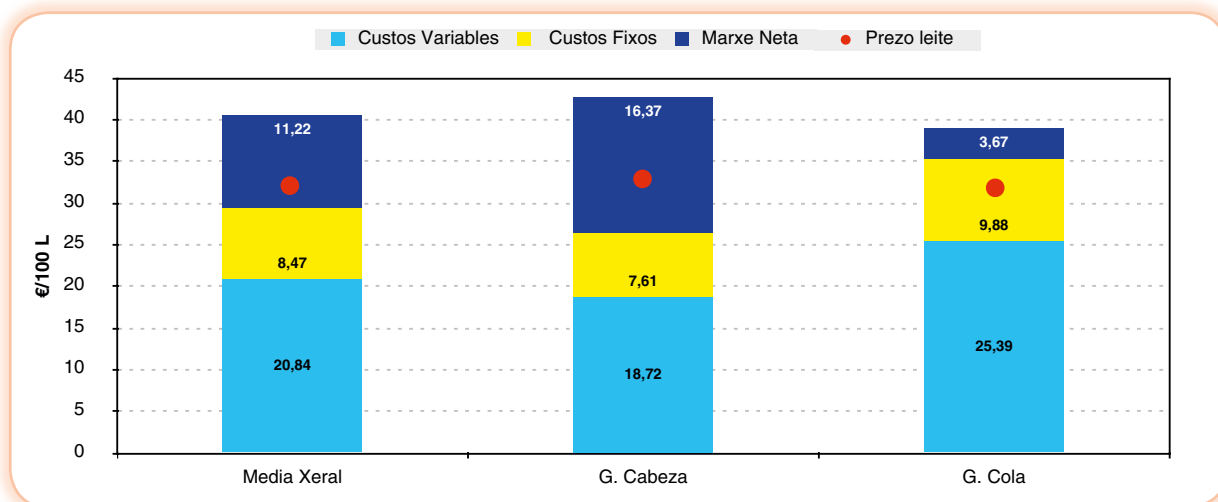

Gráfico 10. Custos variables, fixos e marxe neta dos grupos de cabeza e cola e media xeral

5.

EVOLUCIÓN DOS CUSTOS DE PRODUCCIÓN 2009–2010

As 105 explotacións que estiveron presentes, tanto na análise de 2009 como na de 2010, foron ordenadas en función da variación experimentada pola relación entre o custo de produción (sen considerar os custos de oportunidade) e o produto bruto, tal como se fixera na análise de anos anteriores. O grupo das explotacións que reduciron esa relación de 2009 a 2010 foi denominado “grupo de redución” e os que a aumentaron, “grupo de incremento”.

O prezo medio anual do leite aumentou en ambos os dous grupos e en maior medida no grupo de incremento (4 vs. 2%). Non obstante, o produto bruto diminuíu no grupo de redución e mantívose constante no de incremento.

Salvo os custos de oportunidade, todos os demais diminuíron no grupo de redución, mentres no de incremento aumentaron todos os custos, agás os fixos. Os custos variables, os de produción e os totais, que eran superiores no grupo de redución en 2009, pasaron a ser inferiores aos do grupo de incremento en 2010.

O resultado final é unha diminución do 28,2% na marxe neta e do 71,7% no beneficio para o grupo de redución, no entanto no de incremento a marxe neta aumentou un 41,95 e o beneficio un 56% (Táboa 10).

A diminución dos custos variables no grupo de redución foi do 17,1% e a dos fixos do 8,1%, mentres no grupo de incremento, os custos variables subiron un 18,2% e os fixos diminuíron un 4,3%. Os de oportunidade creceron en ambos os dous grupos por riba do 21% (Gráfico 11).

O grupo de redución ten unha superficie algo menor que o grupo de incremento (31,5 vs. 34,4 ha) e un número de vacas superior (65,9 vs. 61,6 vacas) e, polo tanto, a súa carga gandeira é máis alta, tanto en vacas (2,1 vs. 1,8 vacas/ha) como en UGM (3,23 vs. 2,54 UGM/ha). O grupo de redución ten un rendemento leiteiro medio superior ao do grupo de incremento (8.676 vs. 9.438 L/vaca), así como un consumo de concentrado por vaca máis alto (3.508 vs. 2.855 kg/vaca). A relación entre consumo de concentrado e produción de leite no grupo de redución, malia ter mellorado respecto do ano anterior, segue a ser peor que a do grupo de incremento (370 vs. 330 g/L). Na redución do custo unitario da alimentación incidíu tanto o menor prezo do concentrado como o aumento do volume de produción (Táboa 11 e Gráfico 12).

A produción total de leite comercializado (621.960 vs. 533.569 L) e a produción por unidade de superficie (19.734 vs. 15.549 L/ha) son superiores no grupo de redución, así como a relación entre o prezo do leite e o do concentrado (1,25 vs. 1,12).

A carga gandeira non variou en ningún dos dous grupos, mentres o consumo de concentrado e o rendemento por vaca aumentou en ambos os dous. O incremento foi maior no grupo de redución: 6% vs. 1% no rendemento e 3,7% vs. 1,4% no consumo de concentrado. Iso significou a mellora da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (2,67%) no grupo de redución, no entanto mantíñase constante no de incremento.

Os resultados mostran que todas as explotacións seguiron unha estratexia intensificadora para aproveitar a mellora da relación entre o prezo do leite e o do concentrado; mais as que o fixeron reducindo custos lograron aumentar tanto a marxe neta como o beneficio. Pola contra, as que incrementaron os seus custos empeoraron os resultados do ano anterior en ambos os dous conceptos.

As diferenzas de eficiencia son evidentes. As que reduciron custos lograron elevar o rendemento leiteiro das vacas nun 6% e a produción comercializada nun 11,3%, e aumentaron o consumo de concentrado nun 3,7%; mentres que as que os incrementaron só conseguiron mellorar o rendemento leiteiro nun 1% e a produción comercializada nun 3,2%, despois de ter aumentado o consumo de concentrado un 1,4%.

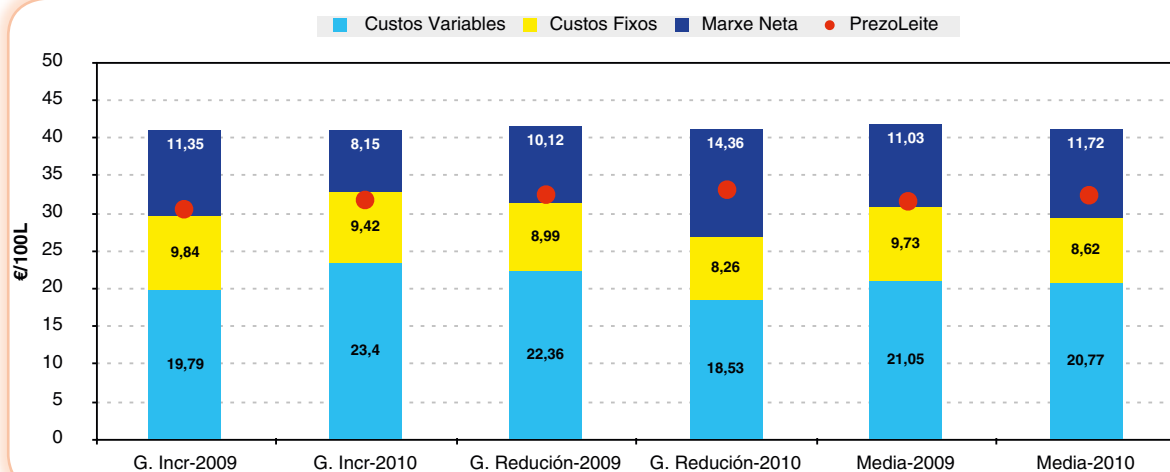
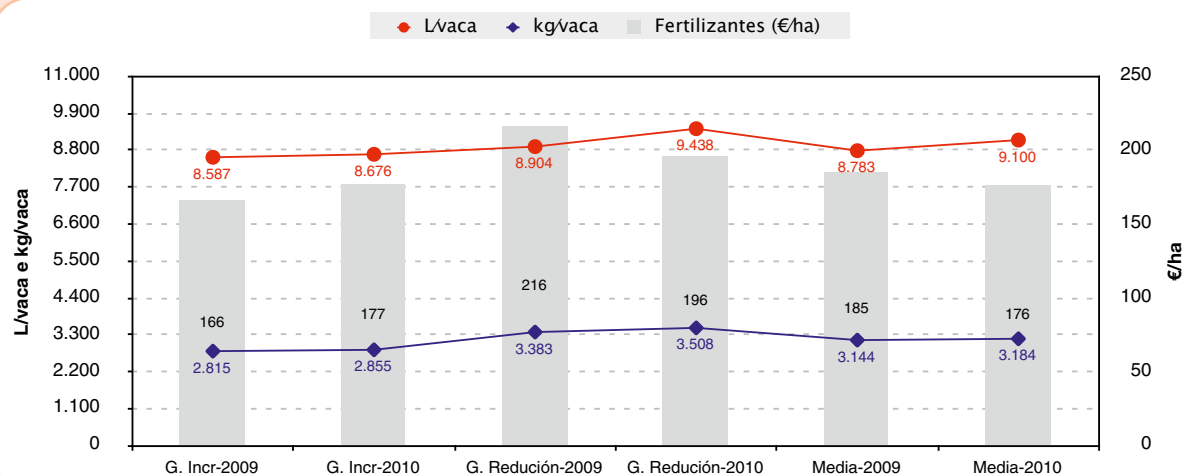
Por outra parte, cómpre salientar que estes resultados se dan malia que o produto bruto das que reduciron custos descendeu un 2,6%, se ben foi superior ao das que incrementaron custos, nas que non variou.

Táboa 10. Evolución dos resultados económicos nos grupos con incremento e redución dos custos de produción

	Grupo de Incremento			Grupo de redución			Media Xeral		
	2009	2010	(%)	2009	2010	(%)	2009	2010	(%)
Número de explotacións	40	40		40	40		105	105	
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)									
INGRESOS									
Venda do leite	30,58	31,80	4,0	32,51	33,16	2,0	31,62	32,42	2,5
Venda de animais	2,16	2,14	-0,9	1,72	1,59	-7,6	2,08	1,88	-9,6
Variación do inventario	1,77	0,81	-54,2	1,60	0,94	-41,3	1,60	0,99	-38,1
Outros ingresos	6,47	6,22	-3,9	6,64	5,46	-17,8	6,52	5,83	-10,6
Produto bruto	40,98	40,98	0	42,47	41,15	-2,6	41,81	41,12	-1,7
Venda leite/Produto bruto (%)	74,6	77,5	3,9	76,5	80,5	5,2	75,6	78,8	4,2
CUSTOS VARIABLES									
Compra de gando	0,21	0,32	52,4	1,83	0,69	-62,3	0,87	0,53	39,1
Compra alimentos vacas	9,55	10,00	4,7	9,66	7,70	-20,3	9,72	8,81	-9,4
Concentrados	8,93	8,98	0,6	8,36	6,93	-17,1	8,82	7,95	-9,9
Forraxes	0,63	1,03	63,5	1,30	0,77	-40,8	0,90	0,86	-4,4
Compra alimentos recría	1,76	2,48	40,9	2,14	2,21	3,3	1,95	2,38	22,1
Produción propia de forraxes	2,88	3,88	34,7	2,47	2,23	-9,7	2,69	2,92	8,6
Sanidade e reprodución	2,85	2,78	-2,5	2,81	2,65	-5,7	2,85	2,72	-4,6
Enerxía e maquinaria	2,54	3,93	54,7	3,45	3,04	-11,9	2,96	3,40	14,9
Total Gastos Variables	19,79	23,40	18,2	22,36	18,53	-17,1	21,05	20,77	-1,3
CUSTOS FIXOS									
Amortizacións técnicas	2,62	2,69	2,7	3,24	2,89	-10,8	2,87	2,75	-4,2
Man de obra retribuída	1,71	1,66	-2,9	1,56	1,28	-17,9	1,52	1,41	-7,2
Outros custos fixos	5,5	5,07	-7,8	5,19	4,09	-21,2	5,34	4,46	-16,5
Total Custos Fixos	9,84	9,42	-4,3	8,99	8,26	-8,1	9,73	8,62	-11,4
Custo de produción	29,63	32,82	9,3	32,35	26,78	-17,2	30,78	29,39	-4,5
CUSTOS DE OPORTUNIDADE									
Xuros dos capitais propios	1,05	2,15	104,8	1,07	1,56	45,8	1,03	1,83	77,7
Renda das terras propias	1,25	1,37	9,6	0,33	1,04	215,2	1,02	1,17	14,7
Custo do traballo familiar	3,02	2,92	-3,3	2,79	2,51	-10,0	2,98	2,77	-7,0
Total Custo de Oportunidade	5,31	6,44	21,3	4,19	5,11	22,0	5,03	5,77	14,7
Custos Totais	34,94	39,26	12,4	36,54	31,89	-12,7	35,81	35,16	-1,8
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)									
Venda de leite	158.113	169.690	7,3	181.730	206.212	13,5	165.680	182.749	10,3
Produto bruto	211.869	218.638	3,2	237.451	255.914	7,8	219.105	231.780	5,8
Total Gastos Variables	102.315	124.868	22,0	125.019	115.219	-7,8	110.305	117.067	6,1
Total Custos Fixos	50.861	50.269	-1,2	55.840	51.367	-8,0	51.001	48.618	-4,7
Custo Total de Produción	153.177	175.136	14,3	180.859	166.587	-7,9	161.306	165.685	2,7
Custo Total de Oportunidade	27.477	34.380	25,1	23.436	31.810	35,7	26.340	32.502	23,4
Custos Totais	180.654	209.516	16,0	204.295	198.397	-2,9	187.646	198.187	5,6
Marxe neta	58.692	43.501	-25,9	56.592	89.327	57,8	57.798	66.095	14,4
Beneficio	31.216	9.122	-70,8	33.156	57.518	73,5	31.458	33.593	6,8

Táboa 11. Evolución dos índices técnicos nos grupos de incremento e redución dos custos de produción

	Grupo de Incremento			Grupo de redución			Media Xeral		
	2009	2010	(%)	2009	2010	(%)	2009	2010	(%)
Número de explotacións	40	40		40	40		105	105	
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS									
SAU (ha)	33,1	34,4	3,9	29,8	31,5	5,7	30,3	31,4	3,6
Nº de vacas	60,4	61,6	2,0	62,8	65,9	4,9	59,8	62,0	3,7
Produción comercializada (L/expl.)	517.008	533.569	3,2	559.057	621.960	11,3	524.011	563.713	7,6
Produción/SAU (L/ha)	15.646	15.549	-0,6	18.796	19.734	5,0	17.308	17.942	3,7
MANEXO DO GANDO									
Vacas/ha	1,8	1,8	0	2,1	2,1	0	2,0	2,0	0
UGM/ha	2,46	2,54	3,3	3,08	3,23	4,9	2,78	2,92	5,0
Partos/vaca e ano	0,84	0,87	3,6	0,88	0,89	1,1	0,86	0,86	0
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DE CONCENTRADO									
Rendemento (L/vaca)	8.587	8.676	1,0	8.904	9.438	6,0	8.783	9.100	3,6
Concentrado (kg/vaca)	2.815	2.855	1,4	3.383	3.508	3,7	3.144	3.184	1,3
Concentrado/produción leite (g/L)	330	330	0	380	370	-2,6	360	350	-2,8
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)									
Compra concentrado	8,93	8,98	0,6	8,36	6,93	-17,1	8,82	7,95	-9,9
Compra de forraxes	0,63	1,03	63,5	1,30	0,77	-40,8	0,90	0,86	-4,4
Produción forraxes propias	2,88	3,88	34,7	2,47	2,23	-9,7	2,69	2,92	8,6
CALIDADE DO LEITE									
% graxa	3,79	3,75	-1,1	3,79	3,74	-1,3	3,78	3,75	-0,8
% proteína	3,16	3,21	1,6	3,20	3,23	0,9	3,18	3,22	1,3
Bacterioloxía (000)	23	22	-4,3	19	16,5	-13,2	21	19	-9,5
Células somáticas (000)	241	249	3,3	229	227	-0,9	229	235	2,6
PREZOS									
Leite (€/100 L)	30,58	31,80	4,0	32,50	33,15	2,0	31,62	32,42	2,5
Concentrado (€/t)	284	282	-0,7	285	265	-7,0	286	275	-3,8
Relación prezos leite/concentrado	1,07	1,12	4,7	1,14	1,25	9,6	1,10	1,17	6,4

Gráfico 11. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite nos grupos con redución e incremento de custos e media xeral**Gráfico 12.** Produción de leite por vaca, concentrado por vaca e gastos en fertilizantes por hectárea nos grupos con redución e incremento de custos e media xeral

6.

RESULTADOS EN FUNCIÓN DO TAMAÑO, DA INTENSIFICACIÓN E DOS PREZOS

Como en anos anteriores, utilizáronse tres criterios de dimensión para explicar as diferenzas de resultados entre explotacións de diferente tamaño: número de vacas, superficie agraria útil destinada á produción de leite e volume de produción comercializada.

Para mostrar a incidencia da intensificación nos resultados das explotacións seleccionáronse, como criterios de estratificación, a carga gandeira, o rendemento leiteiro das vacas, a produción de leite por unidade de superficie e a relación entre consumo de concentrado e produción de leite.

6.1. Resultados en función do tamaño do rabaño

O número de vacas permite a comparación entre as explotacións, mesmo se carecen de terras. Como en anos anteriores, os datos indican que a medida que aumenta o número de vacas, tamén o fai a superficie e a carga gandeira. A maior tamaño, maior é a intensificación. De facto, os resultados técnicos mostran que existe unha relación positiva entre tamaño do rabaño, superficie, carga gandeira, rendemento leiteiro, consumo de concentrado por vaca e, obviamente, produción comercializada. Tamén existe co prezo do leite, salvo para o estrato de ≥ 90 vacas que, cun volume de produción que case duplica o do estrato de 70-90 vacas, recibe un prezo inferior. Isto pode deberse á inferior calidade do leite (Táboa 12).

Aínda que a carga gandeira, o rendemento leiteiro e o consumo de concentrado aumentan co tamaño do rabaño, a relación entre consumo de concentrado e produción de leite é idéntica nas explotacións de máis de 50 vacas (370 g/L).

O tamaño parece influír algo no prezo do concentrado, polo tanto percíbese claramente a diferenza entre as explotacións de máis e de menos de 70 vacas (278 vs. 269 €/t).

Os resultados económicos mostran que as explotacións con maior número de vacas son as que teñen menor produto bruto, malia recibir un prezo do leite que só é inferior ao do estrato de 70-90 vacas, porque os outros ingresos son máis baixos. As explotacións de menos de 30 vacas tiveron outros ingresos moi altos, o que xunto ás vendas de animais explica que o seu produto bruto sexa superior ao do resto dos estratos (Táboa 13).

Os custos variables máis baixos son os das explotacións de 30-50 vacas, así como os do estrato de ≥ 90 vacas. O mesmo acontece cos custos de produción, pois os custos de oportunidade diminúen a medida que aumenta o tamaño do rabaño, igual que os custos totais, agás no estrato de 50-70 vacas en que os custos variables e de produción son os máis altos e os totais só son inferiores aos do estrato de <30 vacas.

Non existe unha relación clara do tamaño do rabaño coa marxe neta nin co beneficio. De feito, as explotacións do estrato inferior son as que teñen unha marxe neta máis alta, e as de ≥ 90 vacas conseguen peores resultados que as de 70-90 vacas, malia ter uns custos máis baixos, debido ao seu menor produto bruto. Tamén as do estrato de 50-70 vacas obteñen unha marxe neta e un beneficio inferiores ás de 30-50 vacas (Gráfico 14).

Só problemas de manexo poden explicar que a calidade do leite e, polo tanto, o seu prezo sexan menores nas explotacións do estrato de ≥ 90 vacas que nas de 70-90 vacas.

Táboa 12. Índices técnicos por número de vacas en 2010

Número de vacas	< 30	30 - 50	50 - 70	70 - 90	≥ 90
Número de explotacións	31	58	38	22	29
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	19,5	28,3	35,7	36,9	59,7
Número medio de vacas	24,1	40,7	58,5	79,8	136,2
Produción comercializada (L/expl.)	162.494	330.400	498.278	765.023	1.335.911
Produción /SAU (L/ha)	8.439	11.775	13.982	20.770	22.390
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,2	1,4	1,6	2,2	2,3
UGM/ha	1,76	2,37	2,54	3,61	3,43
Partos/vaca e ano	0,86	0,86	0,81	0,94	0,91
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.827	8.180	8.527	9.591	9.816
Concentrado (kg/vaca)	2.344	2.715	3.157	3.504	3.649
Concentrado/leite (g/L)	340	330	370	370	370
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	9,60	8,66	8,70	8,31	8,43
Compra de forraxes	0,61	0,73	0,67	1,26	1,17
Produción de forraxes propias	3,41	2,86	3,46	2,94	2,53
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,84	3,81	3,77	3,65	3,64
% proteína	3,16	3,20	3,24	3,26	3,22
Bacterioloxía (000)	30	23	21	15	21
Células somáticas (000)	262	244	248	188	249
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,26	31,65	31,84	32,72	32,24
Concentrado (€/t)	278	278	278	269	269
Relación prezos leite/concentrado	1,12	1,13	1,14	1,21	1,19

Táboa 13. Índices económicos por número de vacas en 2010

Número de vacas	< 30	30 - 50	50 - 70	70 - 90	≥ 90
Número de explotacións	31	58	38	22	29
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,26	31,65	31,84	32,72	32,24
Venda de animais	2,48	2,35	2,11	1,33	1,85
Variación do inventario	1,43	0,81	0,66	1,31	1,08
Outros ingresos	8,11	6,18	5,78	5,67	4,64
Produto bruto	43,28	40,99	40,39	41,02	39,81
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,36	0,24	0,55	0,47	0,33
Compra alimentos vacas	10,21	9,40	9,37	9,58	9,60
Compra alimentos recría	1,28	1,87	1,83	2,95	2,58
Produción propia, forraxes	3,41	2,86	3,46	2,94	2,53
Sanidade e reprodución	2,64	2,59	2,64	2,60	2,43
Enerxía e maquinaria	2,81	3,44	3,71	2,92	2,99
Total Gastos Variables	20,71	20,40	21,55	21,46	20,47
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,55	3,11	2,7	2,65	2,88
Outros custos fixos	5,27	4,47	4,88	4,27	3,84
Man de obra retribuída	0,02	0,56	1,04	1,10	1,98
Total Custos Fixos	8,84	8,14	8,62	8,02	8,70
Custo de produción	29,55	28,54	30,17	29,48	29,17
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,62	2,05	2,00	1,89	1,84
Renda das terras propias	2,68	1,75	1,60	0,94	1,07
Custo do traballo familiar	7,38	4,00	3,13	2,35	1,62
Total Custo de Oportunidade	12,68	7,79	6,73	5,19	4,53
Custos Totais	42,23	36,33	36,90	34,67	33,70
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	13,73	12,44	10,22	11,5	10,64
Beneficio	1,05	4,65	3,49	6,36	6,11

Gráfico 13. SAU (ha), número medio de vacas por explotación, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) segundo o tamaño por número de vacas en 2010

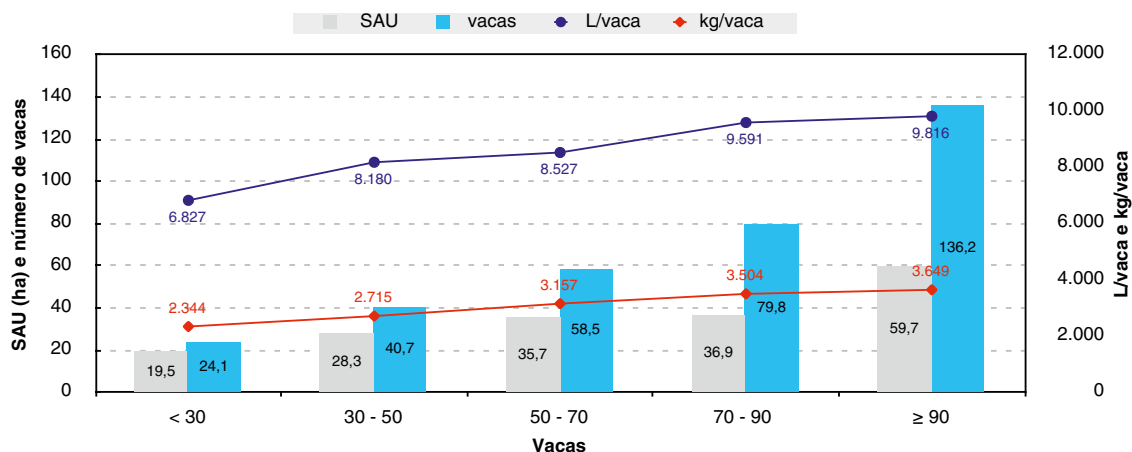
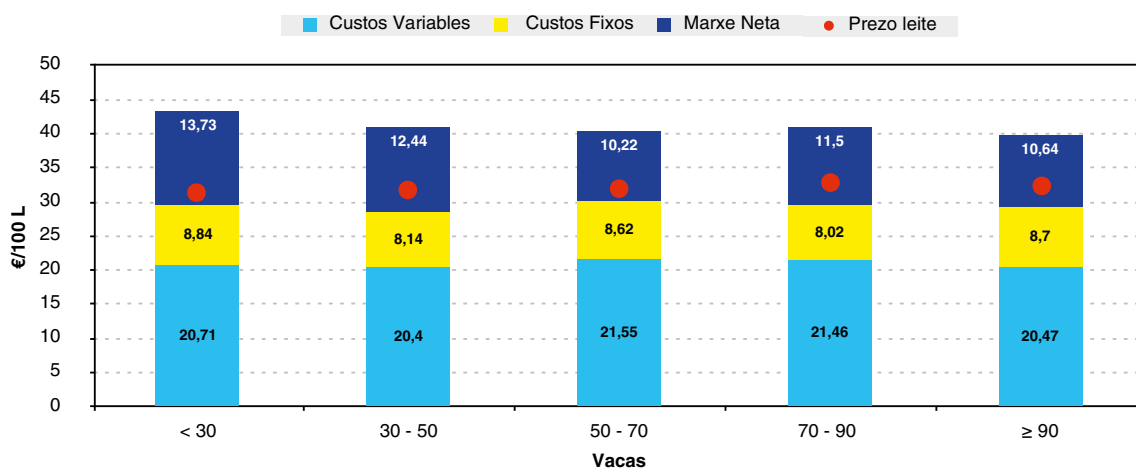

Gráfico 14. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite por número de vacas en 2010

6.2. Resultados por tamaño da Superficie Agraria Útil

Para os efectos de estratificación segundo a base territorial, enténdese como Superficie Agraria Útil (SAU) a destinada exclusivamente á alimentación do gando de leite.

A medida que aumenta a SAU, maior é o número de vacas e máis baixa a carga, e non parece existir unha relación clara coas restantes variables. Así, a produción total de leite do estrato de 30-40 vacas é algo maior que a do de 40-50 ha, e a produción por hectárea é máis alta no estrato de 30-40 ha que no de 20-30 ha, coa mesma carga gandeira pero diferente rendemento leiteiro. O mesmo acontece entre o de ≥ 50 ha e o de 40-50 ha.

Os rendementos leiteiros máis altos coinciden cos consumos de concentrado por vaca máis elevados, coa excepción do estrato de 20-30 ha en que cun consumo algo superior ao de 30-40 ha ten un rendemento inferior, aínda que a peor ratio entre produción de leite e consumo de concentrado é a do estrato de ≥ 50 ha (350 g/L).

As diferenzas no prezo do leite non están ligadas á dimensión da SAU nin ao volume de leite producido. De facto, as explotacións dos estratos de 30-40 ha e 40-50 ha reciben un prezo polo leite superior ás de máis de ≥ 50 ha. Tampouco existe relación entre o prezo do concentrado e o tamaño da SAU. Só no estrato de ≥ 50 ha é claramente inferior ao resto (Táboa 14 e Gráfico 15).

As explotacións de maior superficie non reciben un prezo máis alto polo leite e son as que teñen un produto bruto menor. Aínda que os seus custos variables e fixos non son os máis baixos, si son as que teñen menores custos totais grazas a que os seus custos de oportunidade son inferiores.

A marxe neta máis alta corresponde ás explotacións do estrato inferior e o maior beneficio ás do estrato de 30-40 ha. O estrato superior ten tanto unha marxe neta como un beneficio menor que o estrato de <20 ha, aínda que o seu custo total sexa menor, tamén o son os seus ingresos.

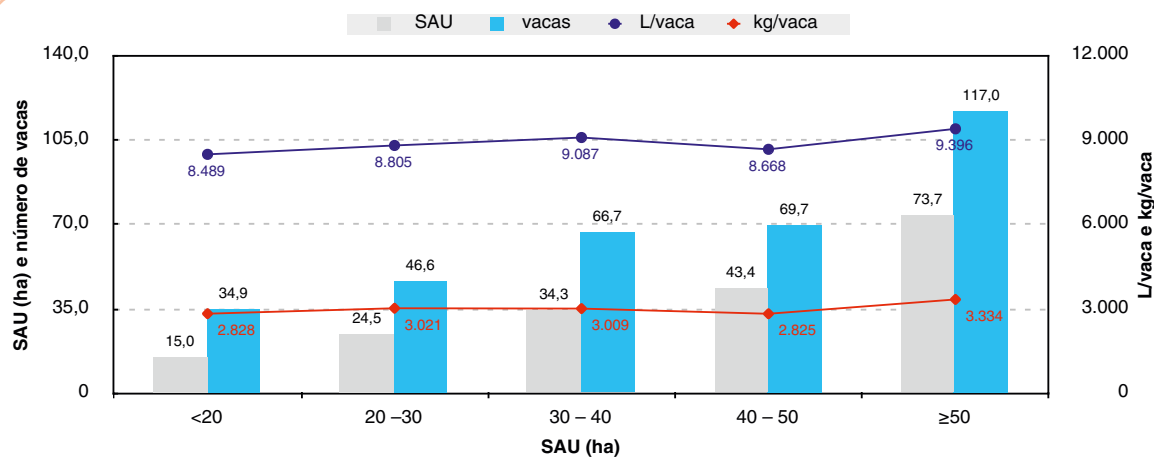
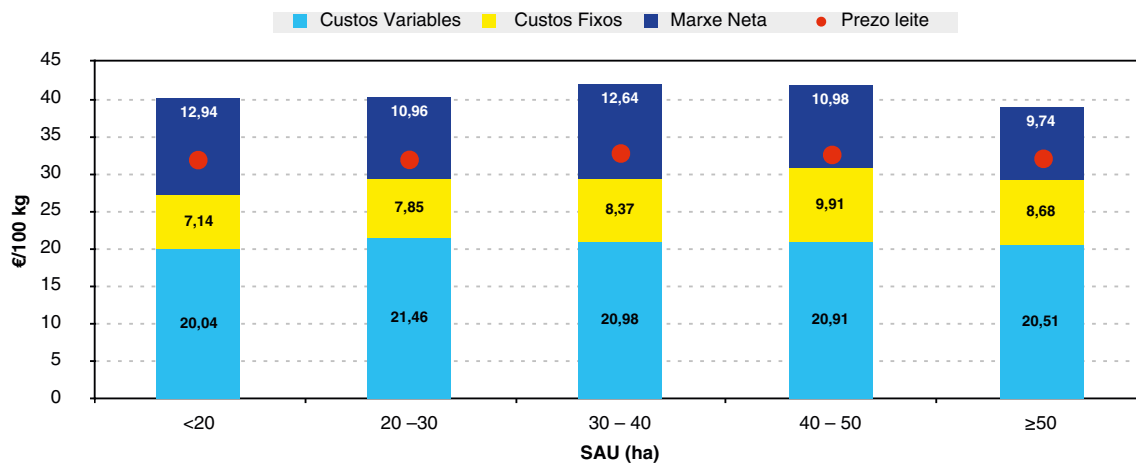
Con todo, os resultados deste exercicio parecen indicar que a SAU, como criterio de estratificación, non parece moi adecuado para a comparación entre explotacións tan intensivas como as galegas (Táboa 15 e Gráfico 16).

Táboa 14. Índices técnicos por SAU (ha) en 2010

SAU (ha)	<20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	≥50
Número de explotacións	35	53	38	27	25
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	15,0	24,5	34,3	43,4	73,7
Nº medio de vacas	34,9	46,6	66,7	69,7	117,0
Produción comercializada (L)	296.098	408.422	604.789	603.422	1.096.914
Produción/SAU (L/ha)	19.786	16.733	17.670	13.933	14.915
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	2,3	1,9	1,9	1,6	1,6
UGM/ha	3,14	2,60	2,70	2,23	1,99
Partos/vaca e ano	0,82	0,85	0,92	0,86	0,89
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	8.489	8.805	9.087	8.668	9.396
Concentrado (kg/vaca)	2.828	3.021	3.009	2.825	3.334
Concentrado/leite (g/L)	330	340	330	330	350
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,04	9,26	8,31	7,76	8,92
Compra de forraxes	1,50	0,83	0,82	0,87	1,09
Produción de forraxes propias	2,40	2,70	3,22	2,99	2,87
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,79	3,80	3,73	3,64	3,72
% proteína	3,21	3,21	3,23	3,21	3,22
Bacterioloxía (000)	22	23	19	24	25
Células somáticas (000)	220	256	217	268	248
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,71	31,74	32,58	32,39	31,88
Concentrado (€/t)	272	278	278	280	265
Relación prezos leite/concentrado	1,16	1,14	1,17	1,15	1,20

Táboa 15. Índices económicos por SAU (ha) en 2010

SAU (ha)	<20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	≥50
Número de explotacións	35	53	38	27	25
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,71	31,74	32,58	32,39	31,88
Venda de animais	1,85	1,69	1,84	2,46	1,95
Variación do inventario	1,20	1,40	0,73	1,00	0,86
Total outros ingresos	5,36	5,44	6,83	5,95	4,24
Produto bruto	41,12	40,27	41,99	41,80	38,93
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,80	0,38	0,31	0,45	0,24
Compra alimentos vacas	9,53	10,09	9,13	8,63	10,01
Compra alimentos recría	1,90	2,19	2,42	2,43	2,34
Produción propia, forraxes	2,40	2,70	3,22	2,99	2,87
Sanidade e reprodución	2,52	2,61	2,71	2,79	2,21
Enerxía e maquinaria	2,88	3,48	3,19	3,62	2,84
Total Gastos Variables	20,04	21,46	20,98	20,91	20,51
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	2,39	2,91	2,86	3,15	2,92
Man de obra retribuída	0,55	0,67	1,04	1,75	1,95
Outros custos fixos	4,20	4,27	4,47	5,01	3,81
Total Custos Fixos	7,14	7,85	8,37	9,91	8,68
Custo de produción	27,18	29,31	29,35	30,82	29,18
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,98	1,84	2,02	2,13	1,91
Renda das terras propias	1,08	1,36	1,15	1,65	1,48
Custo do traballo familiar	4,05	3,23	2,58	2,59	1,42
Total Custo de Oportunidade	7,10	6,43	5,75	6,36	4,81
Custos Totais	34,28	35,74	35,1	37,18	33,99
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	12,94	10,96	12,64	10,98	9,74
Beneficio	5,83	4,53	6,89	4,62	4,93

Gráfico 15. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da SAU en 2010**Gráfico 16.** Custos variables, fixos, marxe neta e prezo do leite en función da SAU en 2010

6.3. Resultados por volume de leite comercializado

A maior volume de produción de leite, maior é a superficie agraria útil, así como o número de vacas, a produción por hectárea, a carga gandeira e o rendemento leiteiro por vaca e, salvo para o estrato superior, tamén se observa esta tendencia para o consumo de concentrado e a relación entre este e a produción de leite. Existe unha clara relación entre volume de produción e intensificación do sistema produtivo; mais a diferenza das análises dos anos anteriores, o estrato superior mellora a súa eficiencia como mostra a relación entre produción de leite e consumo de concentrado (Táboa 16 e Gráfico 17).

Os ingresos pola venda do leite aumentan co volume de produción, aínda que os máis altos corresponden ao estrato de 600.000-800.000 L que é o que ten a relación máis favorable entre o prezo do leite e o do concentrado e, curiosamente, o produto bruto máis baixo.

Non existe relación entre os custos variables e o volume de produción comercializada, e os máis baixos corresponden ao estrato de 200.000-400.000 L. O mesmo acontece cos custos fixos e de produción. Os máis baixos son os do estrato de 600.000-800.000 L e os máis elevados os de <200.000 L. Todos os custos de oportunidade, así como os custos totais, diminúen ao aumentar o volume de produción (Táboa 17 e Gráfico 18).

A marxe neta máis alta e o beneficio máis baixo corresponden ao estrato inferior, e o beneficio máis alto ao estrato superior. Aínda que as explotacións grandes melloraron moito o manexo nos dous últimos anos, quedalles marxe para seguir reducindo tanto os gastos variables como os fixos.

Táboa 16. Índices técnicos por volume de produción comercializada (000 L) en 2010

Produción (000 L)	< 200	200-400	400-600	600-800	≥800
Número de explotacións	28	50	42	22	36
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	20,3	29,9	31,4	39,4	52,5
Nº de vacas	25,0	39,5	52,5	75,6	124,8
Produción comercializada (L)	151.685	287.002	473.144	693.551	1.249.432
Produción/SAU (L/ha)	7.565	9.693	15.083	17.633	23.781
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,2	1,3	1,7	1,9	2,4
UGM/ha	1,76	2,11	2,67	3,15	3,65
Partos/vaca e ano	0,85	0,85	0,85	0,88	0,93
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.131	7.344	9.034	9.185	10.012
Concentrado (kg/vaca)	2.054	2.455	3.374	3.664	3.625
Concentrado/leite (g/L)	330	330	370	400	360
Gastos en alimentación (€/100 L)					
Compra de concentrado	9,52	8,54	8,95	8,74	8,26
Compra de forraxes	0,30	0,96	0,59	0,85	1,26
Produción de forraxes propias	3,75	3,63	2,97	2,51	2,66
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,84	3,82	3,79	3,76	3,59
% proteína	3,18	3,19	3,23	3,24	3,23
Bacterioloxía (000)	32	26	19	18	18
Células somáticas (000)	266	255	242	220	225
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,29	31,09	32,18	32,41	32,31
Concentrado (€/t)	290	275	273	269	272
Relación prezos leite/concentrado	1,07	1,13	1,17	1,20	1,18

Táboa 17. Índices económicos por volume de produción comercializada (000 L) en 2010

Produción (000 L)	< 200	200-400	400-600	600-800	≥800
Número de explotacións	28	50	42	22	36
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,29	31,09	32,18	32,41	32,31
Venda de animais	3,04	2,41	2,12	1,40	1,79
Variación do inventario	1,14	0,96	0,77	0,31	1,35
Total outros ingresos	9,56	6,79	5,57	5,41	4,72
Produto bruto	45,02	41,25	40,64	39,53	40,17
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,53	0,09	0,66	0,33	0,35
Compra alimentos vacas	9,82	9,50	9,54	9,59	9,52
Compra alimentos recría	1,32	1,46	1,95	2,33	2,79
Produción propia, forraxes	3,75	3,63	2,97	2,51	2,66
Sanidade e reprodución	2,55	2,64	2,52	2,74	2,45
Enerxía e maquinaria	2,92	3,18	3,76	3,44	2,89
Total Gastos Variables	20,88	20,50	21,40	20,95	20,67
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,69	3,25	2,89	2,45	2,84
Outros custos fixos	5,56	4,84	4,6	4,21	3,92
Man de obra retribuída	0,04	0,47	1,04	1,04	1,83
Total Custos Fixos	9,29	8,56	8,53	7,70	8,59
Custo de produción	30,16	29,05	29,93	28,65	29,26
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,61	2,43	1,93	1,68	1,86
Renda das terras propias	2,98	2,16	1,46	1,36	0,84
Custo do traballo familiar	7,91	5,02	3,04	2,25	1,44
Total Custo de Oportunidade	13,50	9,61	6,44	5,29	4,14
Custos Totais	43,66	38,66	36,37	33,94	33,40
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	14,86	12,2	10,71	10,88	10,91
Beneficio	1,36	2,59	4,27	5,59	6,77

Gráfico 17. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do volume de leite comercializado en 2010

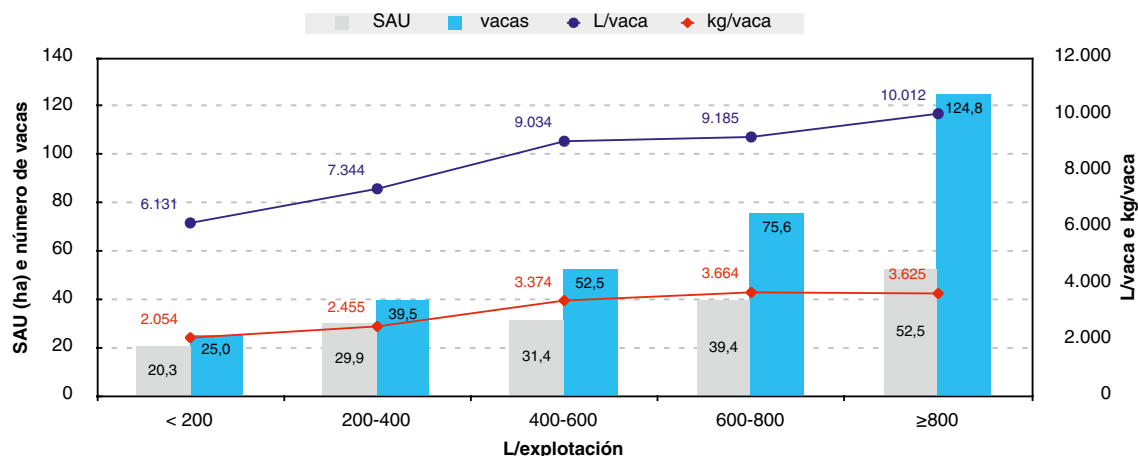
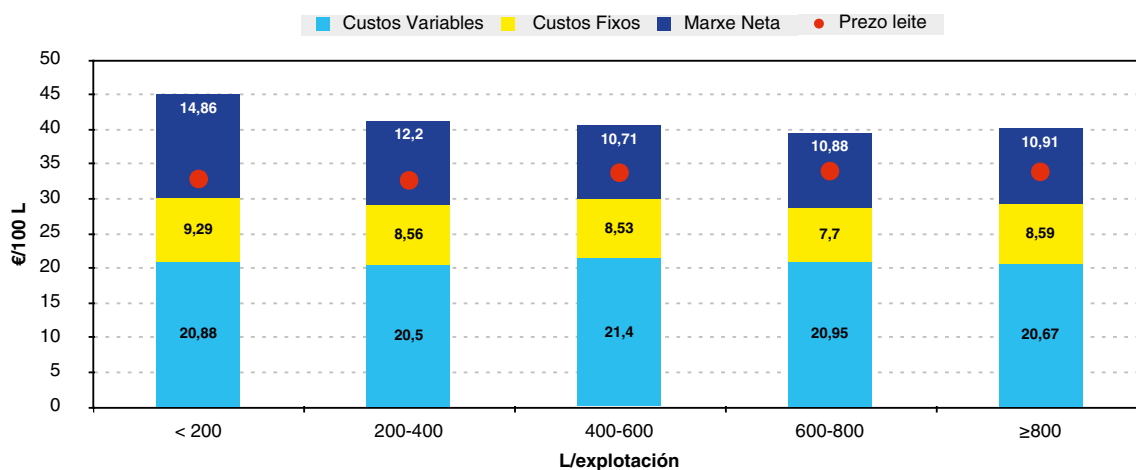

Gráfico 18. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do volume de leite comercializado en 2010

6.4. Resultados en función da carga gandeira

O número de UGM/ha tomouse como referencia da carga gandeira, tal como se contempla na normativa reguladora dos sistemas agrarios sustentables.

A carga gandeira media das explotacións galegas de vacún de leite vén aumentando desde 2007 (Táboa 6). En 2010, un 33,7% das explotacións analizadas está por debaixo das 2 UGM/ha e un 34,8% pasa das 3 UGM/ha.

A carga gandeira, tanto en UGM/ha como en vacas/ha, está relacionada directamente coa produción de leite por hectárea, coa total, co número de vacas por explotación e co rendemento leiteiro e, salvo para o estrato superior, tamén co consumo de concentrado por vaca e coa relación entre este e a produción de leite (Táboa 18 e Gráfico 19).

Por outra parte, a carga gandeira só está relacionada, inversamente, cos custos de oportunidade e cos totais e, directamente, co beneficio, salvo para o estrato de 2,0-2,5 UGM/ha. No resto das variables non existe unha relación clara (Táboa 19 e Gráfico 20).

As explotacións de 3,0 a 4,0 UGM/ha gastan en fertilizantes químicos máis que as que teñen unha carga inferior, o que evidencia un manexo deficiente.

As explotacións de $\geq 4,0$ UGM/ha, as máis intensivas, son as que conseguen unha marxe neta e un beneficio máis elevados, aínda que non sexan as que reciben un prezo polo leite máis alto, nin teñan un produto bruto maior, porque son as que presentan custos variables, de produción, de oportunidade e totais máis baixos.

Táboa 18. Índices técnicos por carga gandeira (UGM/ha) en 2010

UGM/ha	< 2	2,0 – 2,5	2,5 – 3,0	3,0 – 4,0	≥ 4,0
Número de explotacións	60	33	23	35	27
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	38,3	31,8	31,8	32,6	34,2
Nº de vacas	41,4	50,5	63,6	76,8	101,4
Produción comercializada (L)	314.818	427.737	593.419	732.269	978.688
Produción/SAU (L/ha)	8.305	13.528	18.648	22.469	28.587
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,1	1,6	2,0	2,4	3,0
UGM/ha	1,52	2,23	2,78	3,41	4,95
Partos/vaca e ano	0,85	0,88	0,92	0,83	0,90
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.682	8.516	9.334	9.538	9.653
Concentrado (kg/vaca)	2.395	2.947	3.383	3.523	3.370
Concentrado/leite (g/L)	310	350	360	370	350
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,36	9,18	9,05	9,53	7,21
Compra de forraxes	0,66	0,56	0,68	0,84	1,71
Produción de forraxes propias	3,37	4,17	2,77	2,99	1,82
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,80	3,80	3,77	3,73	3,65
% proteína	3,18	3,22	3,21	3,24	3,23
Bacterioloxía (000)	29	22	21	19	16
Células somáticas (000)	277	237	214	231	226
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,89	31,85	32,48	32,13	32,08
Concentrado (€/t)	284	264	276	280	264
Relación prezos leite/concentrado	1,12	1,20	1,17	1,14	1,21

Táboa 19. Índices económicos por carga gandeira (UGM/ha) en 2010

UGM/ha	< 2	2,0 – 2,5	2,5 – 3,0	3,0 – 4,0	≥ 4,0
Número de explotacións	60	33	23	35	27
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,89	31,85	32,48	32,13	32,08
Venda de animais	2,52	1,93	1,99	1,62	1,82
Variación do inventario	0,90	0,69	0,72	1,13	1,27
Total outros ingresos	7,24	5,23	4,98	5,14	5,06
Produto bruto	42,55	39,70	40,17	40,02	40,23
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,22	0,26	0,85	0,21	0,48
Compra alimentos vacas	9,01	9,74	9,73	10,37	8,92
Compra alimentos recría	1,89	1,69	2,32	2,32	2,86
Producción propia, forraxes	3,37	4,17	2,77	2,99	1,82
Sanidade e reprodución	2,54	2,75	2,87	2,73	2,08
Enerxía e maquinaria	3,58	3,45	3,67	3,36	2,38
Total Gastos Variables	20,61	22,05	22,23	21,98	18,54
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,34	2,57	3,33	2,80	2,59
Man de obra retribuída	1,07	1,29	1,17	0,98	1,76
Outros Custos fixos	5,35	4,49	4,47	4,29	3,39
Total Custos Fixos	9,76	8,35	8,97	8,07	7,74
Custo de produción	30,38	30,40	31,20	30,05	26,28
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,40	1,85	1,81	2,00	1,75
Renda das terras propias	2,67	1,66	1,29	0,85	0,84
Custo do traballo familiar	4,19	3,09	2,43	1,97	1,47
Total Custo de Oportunidade	9,26	6,60	5,52	4,81	4,07
Custos Totais	39,64	37,00	36,72	34,86	30,35
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	12,17	9,30	8,97	9,97	13,95
Beneficio	2,92	2,70	3,45	5,16	9,89

Gráfico 19. Custo de fertilizantes (€/ha), rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da carga gandeira (UGM/ha) en 2010

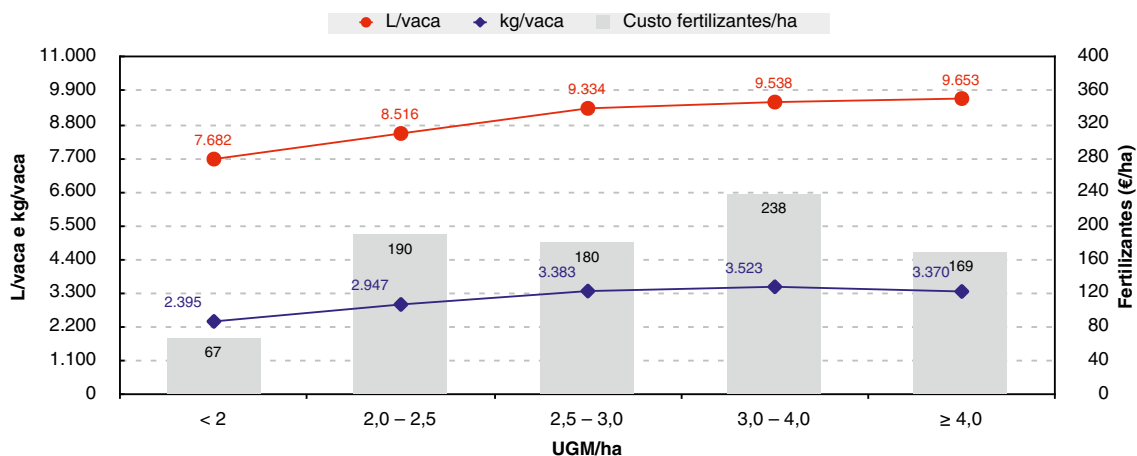
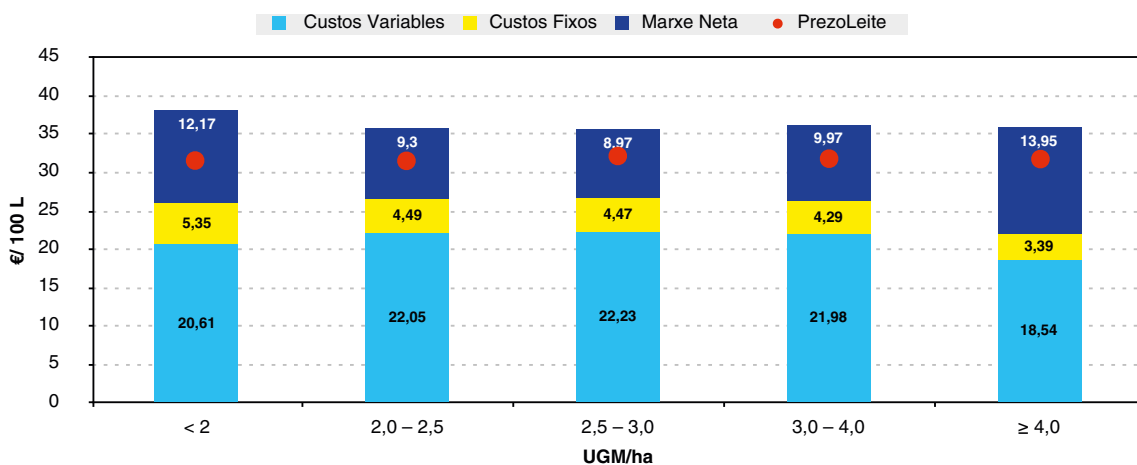

Gráfico 20. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da carga gandeira (UGM/ha) en 2010

6.5. Resultados en función do rendemento leiteiro

O rendemento leiteiro, medido pola produción de leite por vaca e ano, é un índice de intensificación produtiva. Os resultados técnicos de 2010 mostran que a maior rendemento por vaca, maior é o número de vacas, o volume de produción total e por hectárea, o consumo de concentrado por vaca e a relación entre concentrado e produción de leite (Táboa 20 e Gráfico 21).

Entre os resultados económicos, o rendemento só está relacionado, inversamente, cos custos de oportunidade. Co resto das variables a relación non é clara. As explotacións do estrato de ≥ 10.000 L/vaca, que tamén son as máis grandes en número de vacas e volume de produción, son as que teñen custos variables, de produción, de oportunidade e totais máis baixos, así como un beneficio máis alto. As que conseguen unha marxe neta máis elevada son as do estrato inferior (Táboa 21 e gráfico 22).

Táboa 20. Índices técnicos por rendemento leiteiro (L/vaca) en 2010

Litros/vaca/ano	<7000	7.000–8.000	8.000–9.000	9.000–10.000	≥10.000
Número de explotacións	38	34	32	37	37
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	31,4	30,7	35,3	35,6	39,5
Nº de vacas	36,0	43,3	60,7	78,4	90,5
Produción comercializada (L)	211.328	326.652	512.616	744.925	962.282
Produción/SAU (L/ha)	6.807	10.726	14.556	20.978	24.397
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,1	1,4	1,7	2,2	2,3
UGM/ha	1,70	2,05	2,62	3,48	3,16
Partos/vaca e ano	0,80	0,88	0,85	0,91	0,92
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	5.944	7.604	8.457	9.508	10.631
Concentrado (kg/vaca)	1.838	2.619	3.046	3.552	3.925
Concentrado/leite (g/L)	310	340	360	370	370
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	9,09	9,54	9,88	9,10	7,13
Compra de forraxes	0,92	0,57	0,59	1,19	1,13
Produción de forraxes propias	4,70	3,53	3,92	2,69	1,96
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,76	3,90	3,83	3,74	3,60
% proteína	3,20	3,15	3,22	3,24	3,23
Bacterioloxía (000)	35	26	20	18	17
Células somáticas (000)	292	248	236	238	211
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,66	31,37	31,61	32,30	32,44
Concentrado (€/t)	294	267	273	272	269
Relación prezos leite/concentrado	1,07	1,17	1,15	1,18	1,20

Táboa 21. Índices económicos por rendemento leiteiro (L/vaca) en 2010

Litros/vaca e ano	<7000	7.000–8.000	8.000-9.000	9.000-10.000	≥10.000
Número de explotacións	38	34	32	37	37
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,66	31,37	31,61	32,3	32,44
Venda de animais	2,90	1,99	1,62	1,85	1,93
Variación do inventario	1,10	0,54	1,07	0,97	1,13
Total outros ingresos	10,45	6,27	5,13	5,27	4,51
Produto bruto	46,11	40,17	39,43	40,39	40,01
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,24	0,03	0,32	0,43	0,51
Compra alimentos vacas	10,02	10,11	10,47	10,29	8,26
Compra alimentos recría	1,43	1,39	1,77	2,21	3,08
Producción propia, forraxes	4,70	3,53	3,92	2,69	1,96
Sanidade e reprodución	2,50	2,40	2,64	2,68	2,44
Enerxía e maquinaria	3,13	2,63	3,71	3,40	2,99
Total Gastos Variables	22,02	20,08	22,83	21,69	19,24
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,84	3,19	2,48	2,80	2,83
Man de obra retribuída	1,05	0,40	0,90	1,82	1,35
Outros custos fixos	6,13	4,04	4,56	4,04	4,07
Total Custos Fixos	11,02	7,63	7,94	8,66	8,24
Custo de produción	33,04	27,71	30,77	30,36	27,49
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,85	2,27	2,08	1,92	1,64
Renda das terras propias	3,24	2,11	1,45	1,04	0,82
Custo do traballo familiar	5,68	3,67	2,81	2,09	1,62
Total Custo de Oportunidade	11,77	8,05	6,33	5,06	4,08
Custos Totais	44,81	35,76	37,10	35,42	31,57
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	13,07	12,46	8,65	10,04	12,52
Beneficio	1,30	4,41	2,32	4,98	8,44

Gráfico 21. Rendemento leiteiro (L/vaca), custo dos fertilizantes (€/ha) e consumo de concentrado(kg/vaca) en función do rendemento leiteiro (L/vaca) en 2010

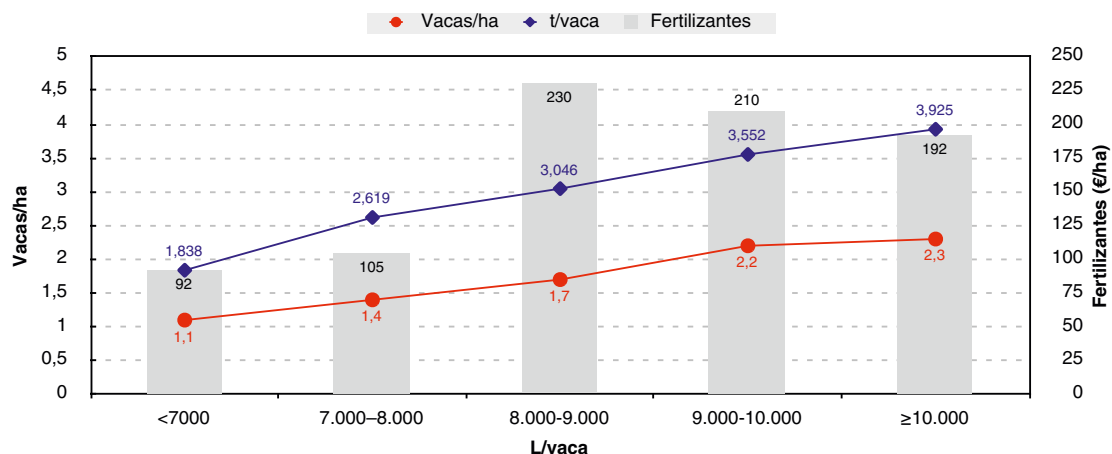
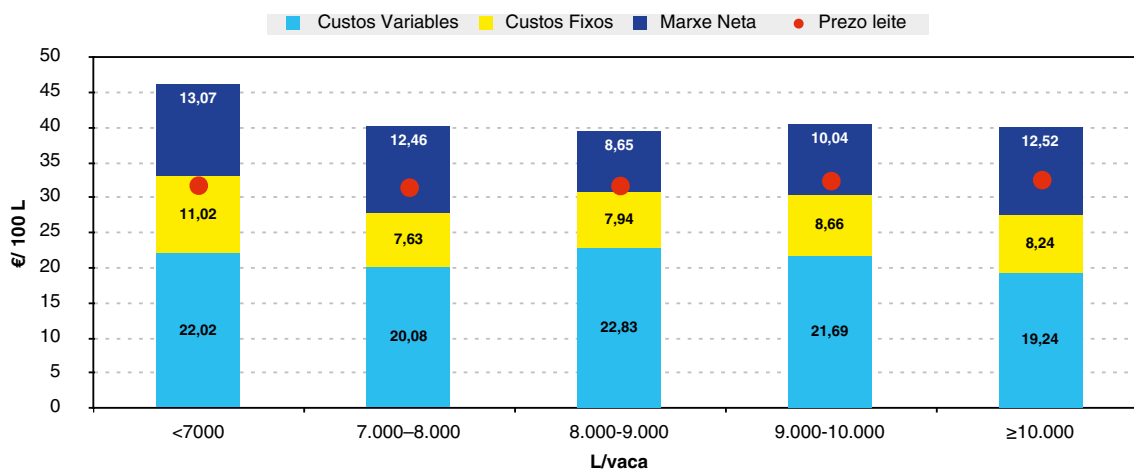

Gráfico 22. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do rendemento leiteiro (L/vaca) en 2010

6.6. Resultados en función da produción por unidade de superficie

A produción de leite por hectárea, que é outro índice de intensificación produtiva, aparece relacionada directamente co prezo do leite, co tamaño do rabaño, coa produción total de leite por explotación, coa carga gandeira, co rendemento e co consumo de concentrado por vaca. A relación co resto das variables non é clara (Táboa 22 e Gráfico 23).

Dende o punto de vista económico está relacionada directamente coa venda de leite, cos outros custos fixos e co beneficio e, inversamente, cos custos de oportunidade e cos totais. As demais variables parecen independentes (Táboa 23 e Gráfico 24).

O estrato superior, cunha produción media de 34.689 L/ha, está composto polas explotacións con menos SAU (27 ha) e con máis vacas (92,6) e con maior produción comercializada. Mais, ao mesmo tempo, é o que produce con custos variables (20,15 €/100 L), fixos (7,83 €/100 L), de produción (27,98 €/100 L), de oportunidade (4,07 €/100 L) e totais (32,05 €/100 L) máis baixos. O seu beneficio é o máis alto e se a marxe neta non é superior á do estrato inferior é porque os seus ingresos totais son menores.

Que as explotacións máis intensivas teñan mellores resultados pode parecer contradictorio co que se deduce da análise dos grupos (Táboas 8 e 9), onde apenas se aprecian diferenzas de intensificación entre o grupo de cabeza e de cola (1,7 vs. 1,8 vacas/ha e 15.325 vs. 15.660 L/ha). Mais en ambos os dous casos o que caracteriza os mellores resultados son os custos totais máis baixos. Isto significa que o dilema non é intensificación *versus* extensificación cando a base territorial das explotacións é escasa e non hai máis vía de crecemento que a intensificación, senón de custos relativos, que dependen dos prezos dos factores e da eficiencia no manexo.

Alén diso, cómpre non esquecer os límites á intensificación que impón a lexislación medioambiental, cada vez máis estrita.

Táboa 22. Índices técnicos segundo a produción por unidade de superficie (000 L/ha) en 2010

(000 L/ha)	<10	10 – 15	15 – 20	20 – 25	≥ 25
Número de explotacións	49	40	34	26	29
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	37,5	36,2	31,5	38,7	27,0
Nº de vacas	39,2	51,7	60,0	89,4	92,6
Produción comercializada (L)	259.287	436.750	543.719	881.158	935.705
Produción/SAU (L/ha)	6.996	12.112	17.317	22.797	34.689
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,0	1,4	1,9	2,3	3,4
UGM/ha	1,48	2,12	2,71	3,22	4,53
Partos/vaca e ano	0,85	0,86	0,92	0,81	0,91
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.698	8.480	9.088	9.863	10.100
Concentrado (kg/vaca)	2.101	2.892	3.384	3.591	3.654
Concentrado/leite (g/L)	310	340	370	360	360
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,86	8,55	9,07	9,19	7,57
Compra de forraxes	0,69	0,73	0,51	0,99	1,58
Produción de forraxes propias	3,89	4,18	3,02	2,27	2,01
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,81	3,79	3,84	3,70	3,61
% proteína	3,17	3,22	3,22	3,21	3,25
Bacterioloxía (000)	31	25	19	18	16
Células somáticas (000)	278	245	227	236	213
PREZOS					
Leite (€/100 L)	31,62	31,73	32,01	32,28	32,39
Concentrado (€/t)	286	261	273	283	273
Relación prezos leite/concentrado	1,11	1,21	1,17	1,14	1,18

Táboa 23. Índices económicos segundo a produción por unidade de superficie (000L/ha) en 2010

(000 L/ha)	<10	10 – 15	15 – 20	20 – 25	≥ 25
Explotacións	49	40	34	26	29
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	31,62	31,73	32,01	32,28	32,39
Venda de animais	2,68	2,00	1,73	1,73	1,88
Variación do inventario	0,80	0,98	0,67	1,06	1,31
Total outros ingresos	8,98	5,26	4,82	4,82	5,09
Produto bruto	44,08	39,96	39,23	39,89	40,67
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,28	0,20	0,33	0,40	0,55
Compra alimentos vacas	9,55	9,28	9,58	10,18	9,15
Compra alimentos recría	1,52	1,79	1,90	2,28	3,26
Produción propia, forraxes	3,89	4,18	3,02	2,27	2,01
Sanidade e reprodución	2,56	2,55	2,52	2,70	2,41
Enerxía e maquinaria	3,16	3,78	3,28	3,21	2,76
Total Gastos Variables	20,96	21,79	20,63	21,05	20,15
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,66	2,47	3,04	2,98	2,61
Man de obra retribuída	1,24	1,25	0,82	1,37	1,54
Outros custos fixos	5,47	4,56	4,48	4,06	3,69
Total Custos Fixos	10,38	8,27	8,35	8,40	7,83
Custo de produción	31,33	30,07	28,98	29,46	27,98
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,66	1,91	1,92	1,94	1,71
Renda das terras propias	3,15	1,87	1,33	0,69	0,69
Custo do traballo familiar	4,63	3,30	2,65	1,91	1,67
Total Custo de Oportunidade	10,43	7,08	5,90	4,53	4,07
Custos Totais	41,76	37,15	34,88	33,99	32,05
RESULTADOS ECONÓMICOS UNITARIOS (€/100 L)					
Marxe neta	12,75	9,90	10,25	10,43	12,69
Beneficio	2,31	2,82	4,35	5,90	8,62

Gráfico 23. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da produción de leite por ha en 2010

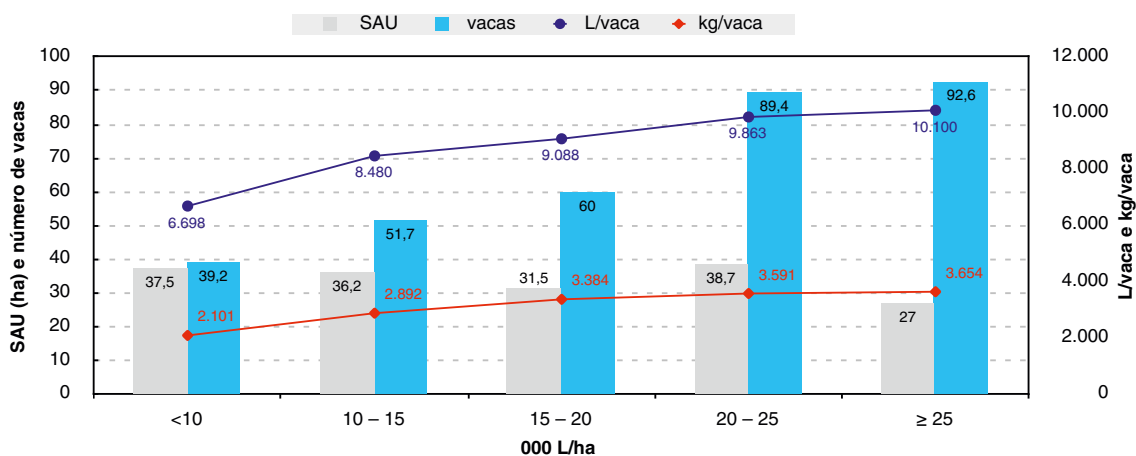
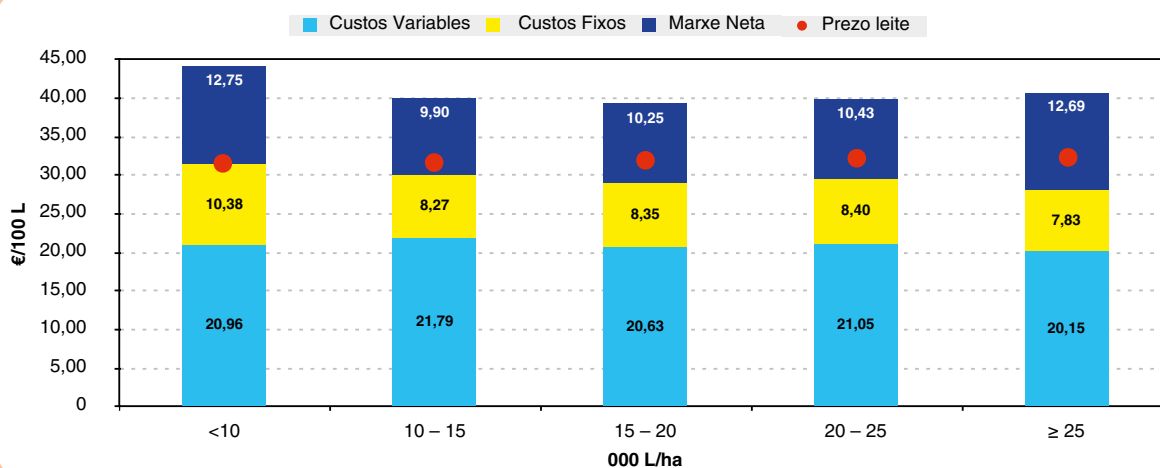

Gráfico 24. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da produción de leite/ha en 2010

6.7. Resultados en función do uso do concentrado

A ratio entre consumo de concentrado e produción de leite é un indicador de eficiencia. Aparece relacionada directamente co tamaño do rabaño, co consumo de concentrado por vaca, co prezo deste e coa relación entre consumo de concentrado e produción de leite (Táboa 24 e Gráfico 25).

Non se observa unha relación clara desta ratio co resto das variables, incluídas as económicas (Táboa 25 e Gráfico 26). As explotacións do estrato de 350-400 g/L son as que teñen gastos variables, custos fixos, de produción, de oportunidade e totais máis baixos, así como unha marxe neta e un beneficio máis altos.

Táboa 24. Índices técnicos por uso de concentrado en relación coa produción de leite (g/L) en 2010

Concentrado/leite (g/L)	< 300	300-350	350-400	400-450	≥ 450
Número de explotacións	43	38	51	29	17
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	36,0	35,7	30,8	35,6	37,1
Nº de vacas	53,6	61,5	64,6	65,0	71,5
Produción comercializada (L)	453.032	528.483	605.659	587.457	659.968
Produción /SAU (L/ha)	12.632	14.828	19.711	16.525	17.795
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,5	1,7	2,1	1,8	1,9
UGM/ha	2,19	2,45	2,91	2,60	3,05
Partos/vaca e ano	0,88	0,82	0,88	0,86	0,92
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	8.487	8.617	9.392	9.069	9.249
Concentrado (kg/vaca)	1.993	2.599	3.323	3.693	4.238
Concentrado/Leite (g/L)	230	300	350	410	460
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	7,91	9,26	8,13	9,22	8,67
Compra de forraxes	1,36	0,94	0,90	0,78	0,87
Produción de forraxes propias	4,44	3,18	2,14	2,42	2,43
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,75	3,81	3,73	3,73	3,75
% proteína	3,20	3,21	3,22	3,21	3,26
Bacterioloxía (000)	27	20	21	23	20
Células somáticas (000)	220	243	239	264	247
PREZOS					
Leite (€/100 L)	32,47	31,57	32,30	31,42	32,70
Concentrado (€/t)	299	287	265	263	242
Relación prezos leite/concentrado	1,08	1,10	1,21	1,19	1,35

Táboa 25. Índices económicos por uso de concentrado en relación coa produción de leite (g/L) en 2010

Concentrado/Leite (g/L)	< 300	300-350	350-400	400-450	≥ 450
Número de explotacións	43	38	51	29	17
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	32,47	31,57	32,30	31,42	32,70
Venda de animais	2,24	2,46	1,60	1,88	1,54
Variación do inventario	1,67	1,29	0,81	0,66	0,42
Total outros ingresos	6,09	5,68	5,38	4,43	6,17
Produto bruto	42,47	41,00	40,09	38,38	40,83
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,23	0,07	0,42	0,64	0,67
Compra alimentos vacas	9,27	10,20	9,04	10,00	9,54
Compra alimentos recría	2,41	2,28	2,41	2,20	1,96
Produción propia, forraxes	4,44	3,18	2,14	2,42	2,43
Sanidade e reprodución	2,48	2,20	2,59	2,92	2,55
Enerxía e maquinaria	3,30	2,86	3,27	2,98	3,74
Total Gastos Variables	22,13	20,79	19,88	21,16	20,89
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,08	2,59	2,97	2,65	3,22
Man de obra retribuída	1,34	1,90	1,02	1,07	1,04
Outros custos fixos	4,98	4,04	3,97	4,44	4,36
Total Custos Fixos	9,40	8,53	7,96	8,15	8,62
Custo de produción	31,53	29,32	27,83	29,31	29,51
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,61	1,84	1,76	1,65	2,10
Renda das terras propias	1,72	1,47	1,11	1,40	0,95
Custo do traballo familiar	3,18	2,72	2,38	2,45	2,18
Total Custo de Oportunidade	7,51	6,03	5,24	5,50	5,24
Custos Totais	39,04	35,35	33,07	34,81	34,75
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	10,94	11,68	12,26	9,07	11,32
Beneficio	3,43	5,64	7,01	3,57	6,08

Gráfico 25. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (g/L) en 2010

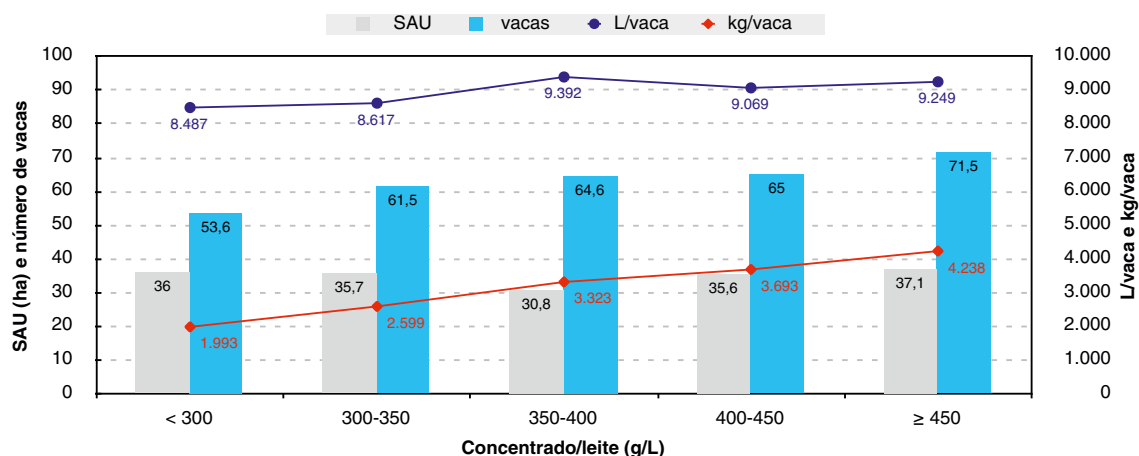
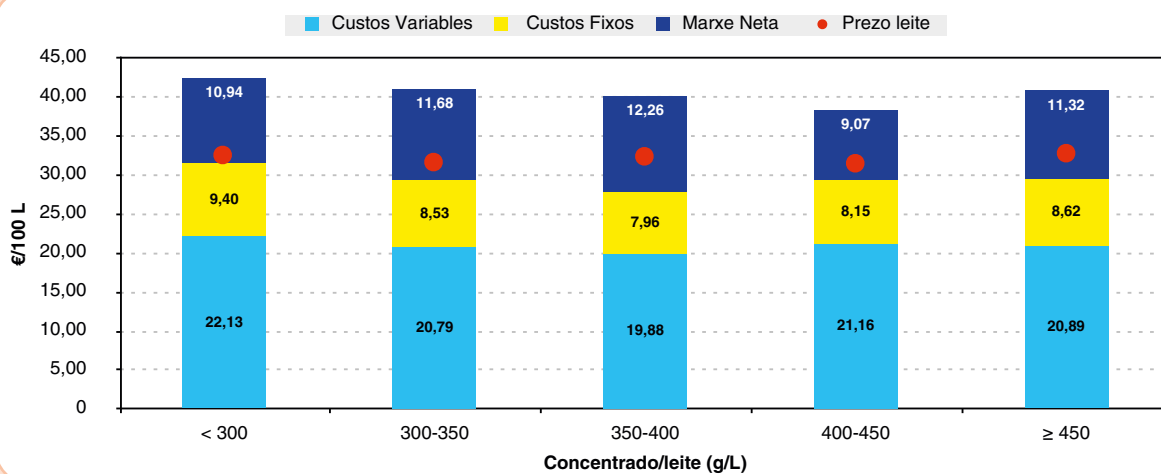

Gráfico 26. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (g/L) en 2010

6.8. Resultados en función do prezo do leite

Aínda que os produtores, maioritariamente, tomen as decisións en función do prezo do leite e a suba deste acostume ir acompañada dun incremento do consumo de concentrado, o prezo do leite é unha variable independente que non aparece ligada a ningún dos índices técnicos. De non considerar o estrato superior, pode observarse unha relación directa coa produción por unidade de superficie, co consumo de concentrado, coa ratio entre este e a produción de leite, así como coa relación entre o prezo do leite e do concentrado (Táboa 26 e Gráfico 27).

O prezo do leite aparece relacionado directamente coa marxe neta e co beneficio. Os mellores resultados, tanto en marxe neta como en beneficio, corresponden ao estrato de prezo máis alto. Aínda que teña os custos totais máis elevados, estes compénsanse cuns ingresos tamén máis altos (Táboa 27 e Gráfico 28).

Táboa 26. Índices técnicos segundo o prezo do leite (€/100 L) en 2010

Prezo (€/100 L)	< 30	30-32	32-34	34-36	≥36
Número de explotacións	39	70	38	13	18
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	29,5	35,1	38,9	30,7	36,5
Nº de vacas	48,1	64,3	71,1	66,9	60,5
Produción comercializada (L)	390.427	572.965	672.928	619.908	541.262
Produción/SAU (L/ha)	13.303	16.387	17.307	20.206	14.848
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,6	1,8	1,8	2,2	1,7
UGM/ha	2,14	2,68	2,77	3,13	2,48
Partos/vaca e ano	0,81	0,88	0,93	0,87	0,92
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	8.166	8.938	9.483	9.261	8.964
Concentrado (kg/vaca)	2.519	3.093	3.297	3.441	2.684
Concentrado/leite (g/L)	310	350	350	370	300
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,79	8,69	9,28	6,40	7,61
Compra de forraxes	1,53	1,00	0,85	0,73	0,57
Produción de forraxes propias	2,39	3,21	2,80	3,06	2,41
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,73	3,79	3,69	3,75	3,79
% proteína	3,20	3,21	3,23	3,28	3,20
Bacterioloxía (000)	31	22	16	15	18
Células somáticas (000)	285	229	233	219	206
PREZOS					
Leite (€/100 L)	29,23	31,11	32,52	34,76	37,14
Concentrado (€/t)	269	270	272	266	323
Relación prezos leite/concentrado	1,08	1,15	1,19	1,30	1,14

Táboa 27. Índices económicos segundo o prezo do leite (€/100 L) en 2010

Prezo (€/100 L)	< 30	30-32	32-34	34-36	≥36
Número de explotacións	39	70	38	13	18
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	29,23	31,11	32,52	34,76	37,14
Venda de animais	2,99	1,76	1,68	2,08	1,63
Total outros ingresos	5,10	5,47	5,32	5,90	6,47
Variación do inventario	0,77	1,22	1,13	0,56	0,52
Produto bruto	38,09	39,56	40,65	43,30	45,76
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,41	0,26	0,16	0,63	1,16
Compra alimentos vacas	10,33	9,69	10,13	7,13	8,18
Compra alimentos recría	2,47	2,13	2,51	2,45	2,00
Produción propia, forraxes	2,39	3,21	2,80	3,06	2,41
Sanidade e reprodución	2,14	2,68	2,33	3,02	2,78
Enerxía e maquinaria	2,56	3,28	3,12	4,03	3,33
Total Gastos Variables	20,30	21,25	21,07	20,34	19,85
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	2,77	2,73	2,83	3,10	3,70
Outros custos fixos	3,91	4,45	3,86	5,21	4,82
Man de obra retribuída	1,39	1,19	1,04	1,00	2,26
Total Custos Fixos	8,07	8,36	7,72	9,31	10,78
Custo de produción	28,37	29,61	28,79	29,65	30,63
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,95	2,00	1,90	2,05	1,92
Renda das terras propias	1,48	1,41	1,27	1,19	1,49
Custo do traballo familiar	3,69	2,51	2,14	2,32	2,66
Total Custo de Oportunidade	7,12	5,92	5,31	5,56	6,07
Custos Totais	35,49	35,53	34,10	35,21	36,70
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	9,72	9,95	11,86	13,65	15,13
Beneficio	2,60	4,03	6,55	8,08	9,06

Gráfico 27. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do prezo do leite (€/100 L) en 2010

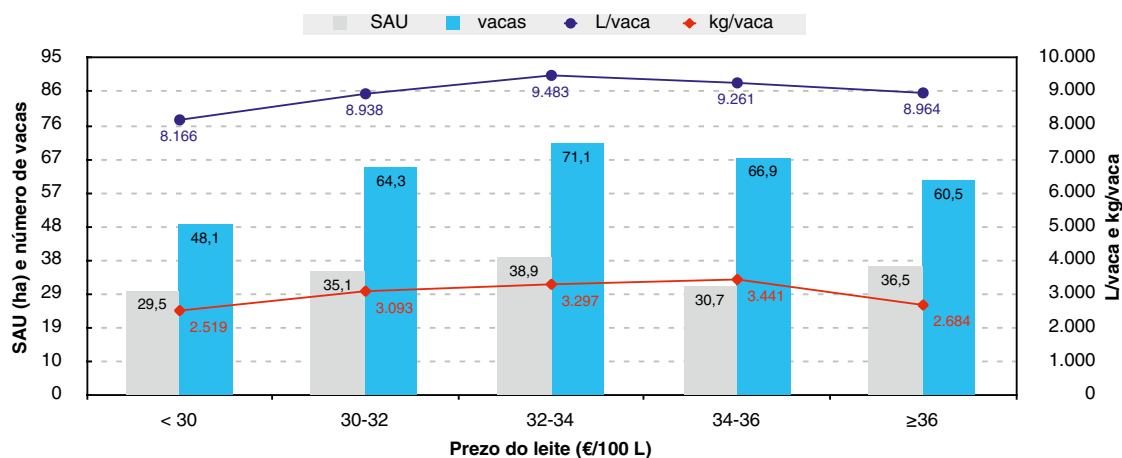
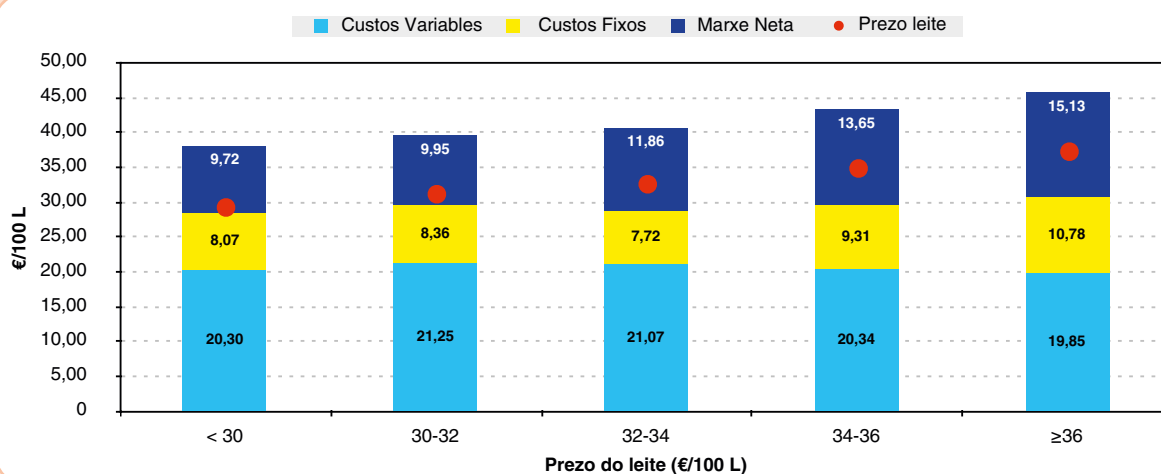

Gráfico 28. Custos variables, custos fixos e marxe neta en función do prezo do leite (€/100 L) en 2010

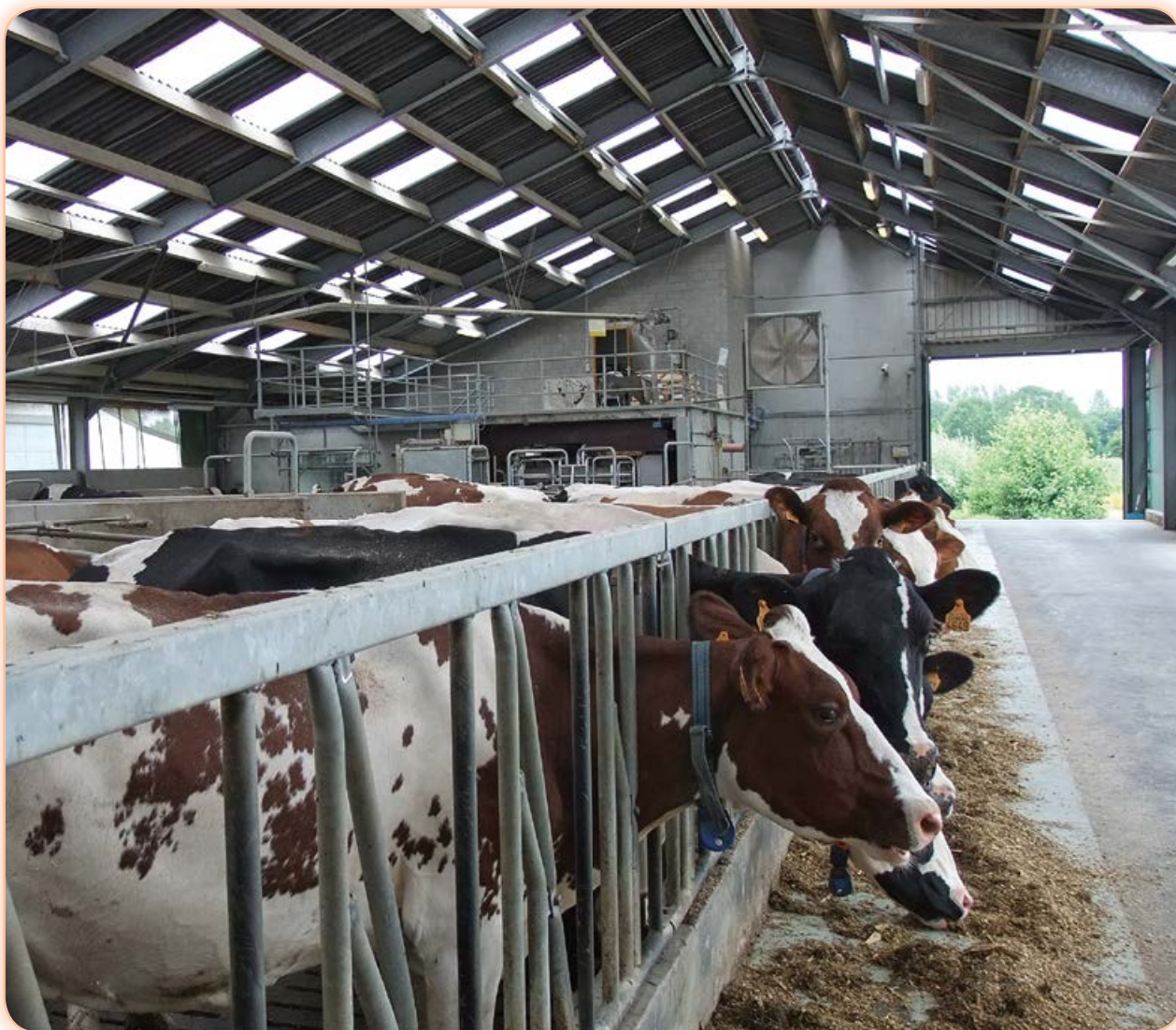

6.9. Resultados en función do prezo do concentrado

O prezo do concentrado só aparece relacionado inversamente coa ratio entre o prezo do leite e o do concentrado e, se non se considera o estrato inferior, tamén está relacionado directamente co prezo do leite (Táboa 28 e Gráfico 29). Así mesmo aparece relacionado directamente cos gastos variables e co custo de produción (Táboa 29 e Gráfico 30).

A diferenza no prezo medio do concentrado entre os estratos extremos (128 €/t) é superior á de 2009, aínda que inferior á de exercicios anteriores.

O gasto en alimentos comprados, incluído os da recría, supón entre o 49 e o 62% dos custos variables e entre o 25 e o 38% dos custos totais. Esa grande variabilidade explica, en parte, as diferenzas de resultados entre as explotacións.

Táboa 28. Índices técnicos segundo o prezo do concentrado (€/t) en 2010

(€/t)	< 250	250-270	270-290	290-310	≥ 310
Número de explotacións	38	45	47	28	20
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	34,0	31,5	35,8	40,8	30,5
Nº de vacas	60,6	55,2	70,9	68,2	50,4
Produción comercializada (L)	572.961	465.707	651.450	593.423	437.184
Produción/SAU (L/ha)	16.888	14.836	18.234	14.635	14.356
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,8	1,8	2,0	1,7	1,7
UGM/ha	2,56	2,66	2,68	2,62	2,34
Partos/vaca e ano	0,89	0,88	0,88	0,86	0,78
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	9.481	8.462	9.200	8.756	8.679
Concentrado (kg/vaca)	3.478	2.951	3.184	2.516	2.398
Concentrado/leite (g/L)	370	350	350	290	280
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	4,55	9,47	10,16	9,32	9,39
Compra de forraxes	0,92	1,19	0,90	0,98	0,88
Produción de forraxes propias	1,54	2,64	3,06	3,95	4,23
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,73	3,76	3,76	3,81	3,63
% proteína	3,23	3,20	3,24	3,21	3,15
Bacterioloxía (000)	24	22	21	23	20,3
Células somáticas (000)	276	219	226	237	281
PREZOS					
Leite (€/100 L)	32,41	31,27	31,77	32,56	33,35
Concentrado (€/t)	226	262	280	300	354
Relación prezos leite/concentrado	1,43	1,19	1,13	1,08	0,94

Táboa 29. Índices económicos segundo o prezo do concentrado (€/t) en 2010

Prezo concentrado (€/t)	< 250	250-270	270-290	290-310	≥ 310
Número de explotacións	38	45	47	28	20
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	32,41	31,27	31,77	32,56	33,35
Venda de animais	2,11	1,58	1,90	2,09	2,27
Total outros ingresos	5,65	5,76	4,87	5,72	6,33
Variación do inventario	0,41	1,46	0,98	1,15	1,25
Produto bruto	40,58	40,06	39,52	41,53	43,20
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,83	0,34	0,14	0,32	0,33
Compra alimentos vacas	5,47	10,66	11,06	10,30	10,27
Compra alimentos recría	2,28	1,79	2,60	2,21	2,65
Produción propia, forraxes	1,54	2,64	3,06	3,95	4,23
Sanidade e reprodución	2,66	2,46	2,45	2,59	2,68
Enerxía e maquinaria	3,12	3,63	2,61	3,63	3,56
Total Gastos Variables	15,90	21,51	21,92	23,00	23,71
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,08	2,74	2,75	3,27	2,49
Outros custos fixos	4,31	4,06	4,20	4,41	5,06
Man de obra retribuída	1,54	1,29	1,19	1,11	1,21
Total Custos Fixos	8,92	8,09	8,14	8,79	8,77
Custo de produción	24,82	29,60	30,06	31,79	32,48
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,79	1,89	1,88	2,29	2,24
Renda das terras propias	1,28	1,43	1,27	1,37	1,65
Custo do traballo familiar	2,72	3,35	2,39	2,63	3,57
Total Custo de Oportunidade	5,80	6,67	5,54	6,29	7,46
Custos Totais	30,62	36,27	35,60	38,08	39,94
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	15,75	10,46	9,47	9,74	10,72
Beneficio	9,96	3,80	3,93	3,45	3,27

Gráfico 29. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do prezo do concentrado (€/t) en 2010

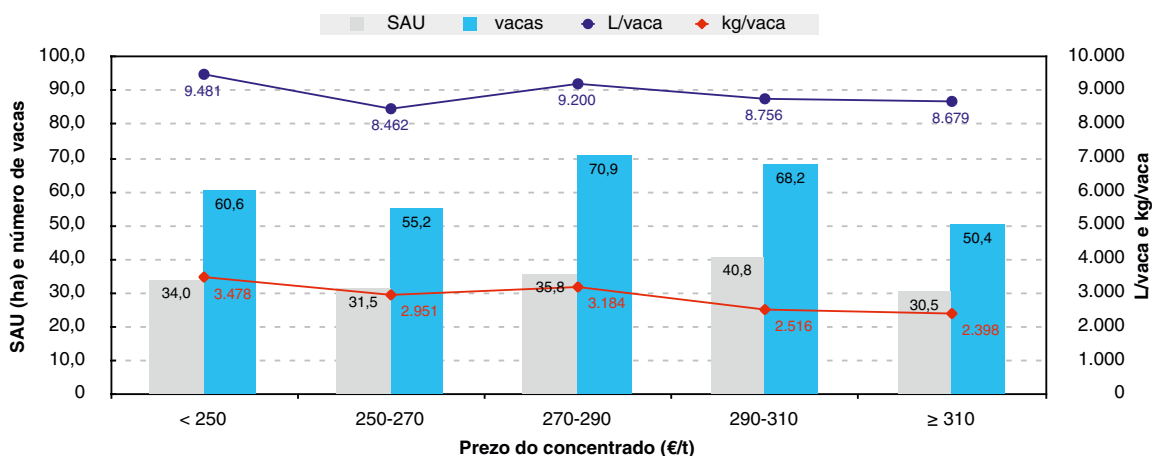
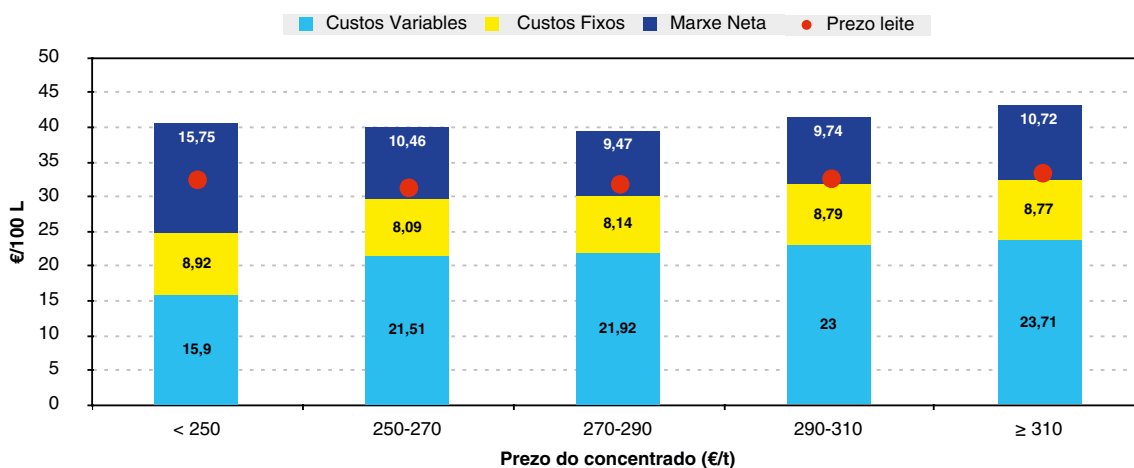

Gráfico 30. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do prezo do concentrado (€/t) en 2010

7.

AS EXPLOTACIÓNS GALEGAS DE LEITE NO MARCO EUROPEO

Na comparación internacional de custos de produción do leite en 2010, que realiza a EDF (European Dairy Farmers) e na que colabora o Centro de Investigacións Agrarias de Mabegondo, participaron 286 explotacións de 19 países europeos, das que 15 eran galegas, 10 catalás e unha de Castela-León. Tamén participaron explotacións de Rusia e Australia, que só se tomaron en consideración para o cálculo das medias xerais da EDF. Malia a carencia de representatividade estatística, os datos que se presentan reflicten a situación e a tendencia xeral do sector lácteo en Europa.

7.1. Comparación xeral

Os ingresos das explotacións galegas, tanto os da venda do leite (33,3 €/100 kg ECM) como os totais, son superiores á media de España e á da EDF. O mesmo acontece co prezo do leite, contrariamente ao que sosteñen algúns medios baseándose en datos non homoxeneizados. Na comparación da EDF, os cálculos efectúanse despois da estandarización do leite ao 4% de graxa e ao 3,4% de proteína e exprésase en ECM (Energy-Corrected Milk).

Os gastos en sanidade (1,5 €/100 kg ECM) e reprodución (0,9 €/100 kg ECM) das nosas explotacións, que son idénticos aos de 2009, así como os de alimentación animal (12,1 €/100 kg ECM) que representan o 65 % dos custos directos, son máis altos que os da media da EDF (Táboas 30 e 31).

Aínda que as explotacións galegas da EDF reduciron os seus custos respecto de 2009, tanto os directos (18,6 vs. 15,5 €/100 kg ECM) como os totais (45,1 vs. 41,9 €/100 kg ECM), seguen a ser superiores aos da media xeral da EDF.

Igual que nos exercicios anteriores, se non se consideran os custos de oportunidade, os resultados das explotacións galegas da EDF son bastante satisfactorios. De feito, a renda familiar é superior á da media da EDF (9,3 vs. 5,8 €/100 kg ECM), mais os dous limiares de rendibilidade son peores e os beneficios, con e sen primas desacopladas, menores.

En relación con Cataluña e Castela-León, Galicia ten unha renda familiar máis alta, así como mellor limiar de rendibilidade I; mais o beneficio, con e sen primas desacopladas, é inferior e o limiar de rendibilidade II peor.

Como xa é coñecido, as explotacións españolas, e en particular as galegas, son moito máis pequenas que a media da EDF, na que inflúe moito o peso das grandes explotacións dos antigos países socialistas. Porén, comparadas coa media das explotacións das AXE analizadas anteriormente, a media do grupo galego da EDF ten unha SAU superior (44 vs. 34,5 ha), un rabaño máis grande (106 vs. 62 vacas), unha carga gandeira superior (2,4 vs. 1,8 vacas/ha) e unha maior cantidade de leite vendido ás industrias (931 vs. 555 t). Porén, o seu rendemento leiteiro é inferior (7.926 vs. 8.968 kg/vaca).

O menor tamaño das explotacións galegas implica unha menor contía de amortizacións, gastos en conservación da maquinaria, enerxía, fuel e lubricantes, salarios e contratos ou aluguer de maquinaria. A maquinaria e os contratos, así como a man de obra, están incluídos dentro da epígrafe dos custos do traballo, porque se consideran factores alternativos.

Táboa 30. Ingresos e custos nas explotacións da EDF en 2010

INGRESOS (€/100 kg ECM)	EDF					
	Galicia	Cataluña -Castela	España	Media	Mellor 25%	Peor 25%
Venda de leite	33,3	32,2	32,8	29,9	28,0	33,0
Venda de gando e variación de inventario	2,7	2,8	2,7	4,1	4,5	4,0
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	2,3	0,4	1,5	1,2	1,3	1,4
Outros ingresos	0,0	1,7	0,8	1,2	0,7	1,6
Ingresos Totais	38,3	37,1	37,8	36,4	34,5	40,0
CUSTOS (€/100 kg ECM)						
Compra de animais	0,4	0,3	0,3	0,6	0,6	1,1
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,5	1,6	1,6	1,2	1,0	1,4
Inseminación e transferencia de embrións	0,9	0,6	0,8	0,7	0,4	0,9
Outros custos directos da produción animal	1,8	2,6	2,2	1,9	1,8	2,4
Compra de alimentos	12,1	15,0	13,3	8,9	6,9	10,3
Sementes	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6
Fertilizantes	0,7	0,2	0,5	0,9	1,2	0,7
Pesticidas	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2
Outros custos directos da produción vexetal	0,6	0,2	0,5	0,6	0,5	0,9
Custos Directos	18,6	21,1	19,7	15,5	13,0	18,4
Custos salariais	2,2	3,5	2,7	2,9	2,8	3,8
Custo de oportunidade do traballo familiar	11,0	4,8	8,4	5,2	3,2	8,0
Contratos/aluguer de maquinaria	0,8	1,7	1,2	1,9	1,3	2,7
Conservación de maquinaria e vehículos	1,0	1,3	1,2	1,3	0,9	1,8
Fuel, lubricantes	1,3	1,0	1,2	1,0	0,8	1,3
Energía	0,3	0,8	0,5	0,9	0,7	1,2
Amortización de maquinaria e vehículos	1,6	1,0	1,4	2,1	1,5	2,7
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	0,6	0,2	0,4	0,7	0,5	0,9
Custo do traballo	18,8	14,4	17,0	16,0	11,7	22,3
Arrendamento de cota	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	1,1	1,0	1,1	0,8	0,5	0,8
Custo da cota	1,1	1,1	1,1	1,0	0,7	1,0
Mantemento das instalacións	0,5	0,3	0,4	0,5	0,4	0,8
Arrendamentos	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
Amortizacións das instalacións	1,4	1,8	1,6	2,1	1,0	3,1
Custo de oportunidade das instalacións	1,0	1,1	1,0	2,0	0,9	2,7
Custo das instalacións	3,0	3,4	3,2	4,8	2,4	6,9
Arrendamento das terras	0,5	0,5	0,5	1,0	0,9	1,5
Custo de oportunidade da terra	1,4	0,4	1,0	1,5	1,4	1,6
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Contribucións e cargas	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2
Custos da terra	1,9	0,9	1,5	2,8	2,4	3,4
Outros Custos	1,7	1,2	1,5	1,8	1,3	2,6
Custos Totais	45,1	42,2	43,9	41,9	31,4	54,5
Custos efectivos	26,0	30,9	28,1	26,3	21,4	33,2
Amortizacións	3,1	2,9	3,0	4,3	2,6	6,0
Custos de oportunidade	16,0	8,5	12,8	11,3	7,5	15,3
RESULTADOS (€/100 kg ECM)						
Renda familiar	9,3	3,3	6,8	5,8	10,5	0,8
Beneficio sen primas desacopladas	-6,8	-5,2	-6,1	-5,5	3,0	-14,5
Beneficio con primas desacopladas	-3,2	-2,3	-2,8	-1,8	5,8	-9,2
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	24,1	28,8	26,1	23,9	17,3	32,1
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	39,0	36,3	37,8	34,4	24,2	46,6

Táboa 31. Razóns das diferenzas de custos e ingresos nas explotacións da EDF en 2010

	Galicia	Cataluña -Castela	España	Media	EDF	
					Mellor 25%	Peor 25%
DATOS XERAIS						
Superficie total da explotación (ha)	44	52	47	392	866	244
Proporción de superficie arrendada (%)	33	49	40	50	53	50
Man de obra familiar total (traballadores)	2,0	1,7	1,9	1,5	1,3	1,5
Man de obra asalariada total (traballadores)	1,0	2,6	1,7	11,6	31,5	4,3
Número de vacas	106	181	138	221	311	159
Ingresos de leite sobre os totais (%)	92	92	92	80	78	77
PRODUCCIÓN DE LEITE						
Cota total dispoñible (t ECM 4% graxa)	779	1.459	1.067	1.666	1.846	1.401
Produción total de leite (t ECM/ano)	935	1.678	1.249	1.757	2.255	1.272
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	931	1.661	1.240	1.714	2.207	1.235
Contido de graxa (%)	4	4	4	4	4	4
Contido de proteína (%)	3	3	3	3	3	3
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	7.926	9.104	8.424	8.136	7.500	8.125
USO DO SOLO						
Superficie forraxeira (ha)	44	51	47	157	246	123
Superficie forraxeira arrendada (%)	33	49	42	50	52	50
Prados (% superficie forraxeira)	48	0	29	45	52	42
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	50	91	70	40	39	38
Carga gandeira (vacas/ha)	2,4	3,9	3,2	1,6	1,6	1,6
Produtividade da terra (kg ECM por ha)	20.881	35.594	28.190	13.172	11.475	13.136
MAN DE OBRA						
Produtividade do traballo (horas/vaca)	81	52	68	60	65	65
Produtividade do traballo (kg ECM/ hora)	133	203	163	190	198	163
CAPITAL						
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	4.070	4.046	4.060	6.150	3.573	8.363
Maquinaria (€/vaca)	897	436	702	1.163	733	1.542
Construcións (€/vaca)	1.265	1.631	1.420	3.012	1.224	4.403
Gando (€/vaca)	1.908	1.979	1.938	1.281	1.151	1.434
Produtividade do capital (kg ECM por 1000€)	2.064	2.378	2.197	1.767	2.548	1.218
MANEXO DO RABAÑO						
Ocupación da corte (%)	102	103	106	91	93	90
Idade ao primeiro parto (meses)	26	26	26	26	26	27
Intervalo entre partos (días)	164	427	421	407	402	405
Taxa de eliminación de vacas (%)	21	29	27	29	25	31
Produción de leite na vida útil da vaca (kg)		16.485	30.223	26.878	27.620	23.525
Mortalidade dos xatos (%)	6,6	13,9	11,5	11,1	10,3	10,6
ALIMENTACIÓN						
Consumo de concentrado (kg por vaca e día)	7,3	12,2	9,4	6,8	5,8	6,5
Produtividade concentrado (kg leite ECM/ kg concentrado)	3,2	2,1	2,8	3,9	4,1	4,2
Leite producido sen concentrado (kg/ vaca e ano)	2.618	184	1.588	3.217	3.261	3.331
PREZOS						
Prezo do leite (€/100 kg ECM)	33,3	32,2	32,9	29,9	28,0	33,0
Prezo da vaca de abasto (€/ kg de peso vivo)	0,93	0,94	0,97	0,95	0,91	1,04
Prezo dos xatos (€/xato)	80	94	86	133	124	154
Prezo de arrendamento da terra (€/ha)	244	312	354	299	267	409
Salarios (€/hora)	5,3	11,7	11,6	14,2	10,9	15,6
Prezo do concentrado (€/t)	272	234	256	253	214	295

A carga gandeira das nosas explotacións (2,4 vacas/ha) é superior á da media da EDF e inferior á das catalás. Aínda que os prados ocupan o 48% da superficie forraxeira, a nosa alta densidade gandeira esixe un elevado consumo de concentrado. Para unha produción de 7.926 kg ECM/vaca, inferior á media da EDF (8.136 kg ECM/vaca), o noso consumo medio de concentrado sitúase en 7,3 kg/vaca e día (2,7 t/vaca/ano), que é superior á media da EDF, aínda que inferior á de Cataluña. Respecto a 2009, a produtividade do concentrado (3,2 kg de leite/kg de concentrado) incrementouse nun 3,1% e a cantidade de leite/vaca producido sen concentrados (2.618 kg ECM) nun 22%.

Da menor dimensión dos rabaños en Galicia tamén resulta unha produtividade da man de obra (133 kg ECM/hora) inferior á media da EDF (190 kg ECM/hora), aínda que neste exercicio, as nosas explotacións lograron unha mellora do 21% respecto de 2009. O gasto na compra de animais e a taxa de eliminación de vacas en Galicia son inferiores á media da EDF, no entanto a variabilidade que se observa nas nosas explotacións dun ano para outro non permite extraer unha conclusión clara.

Igual que no exercicio anterior, só o grupo de cabeza, constituído polo 25% das mellores explotacións da EDF, logra ter beneficio, o que evidencia a difícil situación que atravesamos o sector lácteo en Europa.

7.2. Comparación entre países

A comparación dos nosos resultados coas medias dos diferentes países é máis ilustrativa que a realizada coa media xeral da EDF. Para tal efecto seleccionáronse aqueles estados que participaron na análise cun número de explotacións non inferior a doce, coa excepción de Eslovaquia que foi excluída porque a integración produtiva en conglomerados empresariais máis amplos impide considerar o custo da terra. Porén, incluíronse Italia e Portugal por proximidade, malia o seu escaso número de explotacións.

Os ingresos procedentes da venda do leite das explotacións galegas (33,3 €/100 kg ECM), así como os totais (38,3 €/100 kg ECM) só foron inferiores aos de Suecia e Italia (Táboa 32).

A pesar do seu pequeno tamaño, as explotacións galegas conseguen uns resultados aceptables. A renda familiar (9,3 €/100 kg ECM) só é inferior á de Francia e Polonia, e o beneficio sen primas desacopladas (-6,8 €/100 kg ECM), aínda que de signo negativo, é mellor que o de 2009, mais só é superior ao de Dinamarca, Italia, Holanda e Portugal.

As explotacións irlandesas son as únicas que teñen beneficio, sen considerar as primas desacopladas e as que presentan mellores resultados en termos de renda familiar e limiar de rendibilidade II. No beneficio con primas desacopladas, ademais das irlandesas, só as británicas e as polacas teñen resultados positivos.

Os pésimos resultados de Dinamarca e Holanda, que é o país cos custos directos máis baixos da EDF, débense ao elevado custo da terra e das instalacións. En Holanda tamén inflúe moito o custo da cota.

Os custos directos das explotacións galegas só son inferiores aos de Italia e Portugal, que son os máis altos de todos os países de referencia a causa, fundamentalmente, das compras de alimentos para o gando. Os gastos en sanidade animal en Galicia e Portugal son os máis elevados.

O custo do traballo en Galicia é o máis alto debido ao custo de oportunidade da man de obra familiar. Porén, o noso custo en instalacións só é superior ao do Reino Unido, e o da terra só é maior que o de Bélxica, Portugal e Suecia. Os custos totais das explotacións galegas só son inferiores aos de Dinamarca, Italia, Portugal e Suecia.

As explotacións galegas da EDF teñen unha superficie forraxeira media (44 ha), igual á das belgas e maior que a das portuguesas, que son as máis pequenas (Táboa 33). En número de vacas, as nosas explotacións son semellantes ás francesas, e a súa produción de leite comercializado é superior á de Bélxica, Francia e Portugal (Táboa 33).

Da menor dimensión das nosas explotacións resulta unha baixa produtividade da man de obra (81 horas/vaca e 133 kg leite/hora), que só supera ás de Portugal e Polonia.

A carga gandeira en Galicia (2,4 vacas/ha) e a produción de leite por unidade de superficie (20.881 kg/ha) só son inferiores ás de Portugal. A alta densidade gandeira explica o elevado consumo de concentrado (7,3 kg/vaca e día) que só é inferior ao de Italia, Portugal, Alemaña e Suecia, aínda que cun rendemento por vaca tamén menor (7.926 kg/vaca) e que unicamente supera aos de Irlanda, Reino Unido e Polonia.

O resultado é unha produtividade do concentrado (3,2 kg leite/kg concentrado) que só é maior que a de Portugal, Italia e Suecia. A cantidade de leite producido sen concentrado (2.168 kg/vaca) somente é maior que a de Portugal.

Unha vantaxe das explotacións galegas é que o investimento por vaca, sen contar terra e cota (4.070 €/vaca), só é superior ao do Reino Unido (2.913 €/vaca) e Irlanda (3.184 €/vaca), países cuxo modelo de produción apenas require investimentos nas instalacións.

Táboa 32. Ingresos e custos da actividade leiteira nalgúns países europeos en 2010³

	GZ	BE	DE	DK	FR	IE	IT	NL	PL	PT	SE	UK
INGRESOS (€/100 kg ECM)												
Venda de leite	33,3	29,6	27,1	32,6	30,2	29,6	38,2	27,4	27,7	31,9	36,2	26,7
Venda de gando e variación de inventario	2,7	3,5	4,2	3,2	4,8	5,2	3,4	3,5	4,1	3,9	4,8	3,7
Subsidios, axudas directas e balance do IVE	2,3	0,7	1,0	1,2	1,5	0,9	1,6	0,0	1,8	1,8	2,0	0,3
Outros ingresos	0,0	0,2	0,6	1,0	1,5	0,0	2,2	2,6	0,3	0,1	1,1	0,3
Ingresos Totais	38,3	34,0	32,9	38,0	37,9	35,8	45,3	33,5	34,0	37,7	44,0	31,0
CUSTOS (€/100 kg ECM)												
Compra de animais	0,4	0,1	1,0	0,3	0,6	0,0	0,8	0,4	0,4	0,0	0,7	0,7
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,5	1,4	1,2	1,1	1,4	1,2	1,3	1,1	0,8	2,0	1,0	1,1
Inseminación e transferencia de embríons	0,9	0,6	0,4	0,7	0,8	0,6	0,4	0,8	0,5	0,7	1,2	0,4
Outros custos directos da produción animal	1,8	1,9	1,8	2,5	2,5	2,3	1,3	1,1	1,6	1,8	2,2	2,1
Compra de alimentos	12,1	7,5	7,8	9,6	7,0	5,9	13,4	6,4	6,0	17,3	10,6	6,9
Sementes	0,4	0,4	0,5	0,7	0,9	0,1	0,8	0,3	0,6	0,8	0,4	0,3
Fertilizantes	0,7	0,8	0,8	0,5	0,9	2,2	0,5	0,8	2,1	0,6	0,8	1,1
Pesticidas	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,1	0,2	0,1	0,6	0,4	0,1	0,1
Outros custos directos da produción vexetal	0,6	1,1	0,5	0,8	1,1	0,1	0,1	0,2	0,5	1,3	1,2	0,3
Custos Directos	18,6	14,1	14,2	16,5	15,5	12,6	18,8	11,2	13,1	25,0	18,2	13,0
Custos salariais	2,2	0,9	2,8	3,9	2,6	2,0	3,5	1,2	1,2	2,4	6,0	3,9
Custo de oportunidade do traballo familiar	11,0	6,6	4,6	2,5	8,0	4,1	4,6	6,2	4,5	2,4	5,2	2,1
Contratos/aluguer de maquinaria	0,8	2,7	2,0	2,9	2,0	1,6	1,2	2,8	0,9	1,0	2,8	1,8
Conservación de maquinaria e vehículos	1,0	1,0	1,5	0,8	1,2	1,3	1,4	2,1	0,6	1,4	1,3	0,9
Fuel, lubricantes	1,3	0,5	1,3	0,9	0,9	0,0	1,3	0,6	1,9	1,0	1,2	0,7
Enerxía	0,3	1,2	0,9	1,3	0,5	0,6	1,1	1,2	0,9	1,0	1,1	0,6
Amortización de maquinaria e vehículos	1,6	2,6	2,2	0,9	3,0	1,2	1,3	2,5	2,4	3,4	1,9	1,7
Custo de oportunidade da maquinaria e vehículos	0,6	0,7	0,5	1,0	0,6	0,5	1,8	0,4	1,5	2,6	0,7	0,4
Custo do traballo	18,8	16,3	15,6	14,3	18,7	11,3	16,2	17,0	14,0	15,2	20,1	12,0
Arrendamento da cota	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	1,1	1,5	0,5	1,1	0,0	0,7	0,5	2,9	0,1	0,0	0,0	0,1
Custo da cota	1,1	1,5	0,7	1,1	0,0	0,7	0,6	3,7	0,1	0,0	0,0	0,1
Mantemento das instalacións	0,5	0,0	0,3	1,4	0,4	0,8	0,1	0,7	0,4	1,0	0,8	0,7
Arrendamentos	0,1	0,0	0,2	0,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Amortizacións das instalacións	1,4	2,3	1,7	3,1	2,6	0,9	3,5	3,1	1,2	0,8	3,2	0,6
Custo de oportunidade das instalacións	1,0	1,5	1,0	3,1	1,7	1,3	6,6	2,7	3,3	1,6	2,3	0,9
Custo das instalacións	3,0	3,8	3,1	8,5	4,7	3,0	10,2	6,4	4,9	3,4	6,4	2,2
Arrendamento das terras	0,5	1,1	1,2	1,2	1,7	1,5	1,4	1,1	0,4	0,5	1,1	1,2
Custo de oportunidade da terra	1,4	0,6	1,0	3,2	0,2	2,5	1,6	3,1	2,4	0,9	0,5	1,4
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos.	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1
Contribucións e cargas	0,1	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	0,5	0,5	0,2	0,0	0,0	0,1
Custos da terra	1,9	1,7	2,2	4,8	2,1	3,9	3,5	4,7	3,1	1,5	1,8	2,7
Outros Custos	1,7	1,8	1,7	1,8	2,7	1,7	3,1	1,5	0,9	0,6	2,3	1,2
Custos Totais	45,1	39,2	37,6	47,0	43,8	33,2	52,3	44,6	36,0	45,8	48,9	31,3
Custos efectivos	26,0	22,4	25,3	30,8	26,1	20,9	31,4	23,3	19,6	32,8	33,6	23,2
Amortizacións	3,1	5,1	3,9	4,1	5,8	2,2	4,8	5,6	3,6	4,2	5,1	2,3
Custos de oportunidade	16,0	11,7	8,4	12,0	11,9	10,1	16,1	15,7	12,8	8,7	10,1	5,8
RESULTADOS (€/100 kg ECM)												
Renda Familiar	9,3	6,6	3,7	3,0	6,1	12,7	9,1	4,6	10,8	0,6	5,3	5,5
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-6,8	-5,2	-4,7	-9,0	-5,8	2,5	-7,0	-11,1	-2,0	-8,1	-4,8	-0,3
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	-3,2	-1,7	-1,0	-5,8	-2,0	6,2	-2,9	-7,2	1,0	-5,9	-1,1	2,9
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	24,1	23,0	23,1	29,5	24,1	17,0	29,0	22,0	16,9	31,3	30,9	21,1
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	39,0	33,2	31,1	40,5	36,0	26,4	44,6	34,8	29,7	40,0	41,0	26,8

³ GZ=Galicia, BE=Bélxica, DE=Alemaña, DK=Dinamarca, FR=Francia, IE=Irlanda, IT=Italia, NE=Holanda, PL=Polonia, PT=Portugal, SE=Suecia, UK=Reino Unido.

Táboa 33. Razóns das diferenzas dos custos e ingresos en 2010

	GZ	BE	DE	DK	FR	IE	IT	NL	PL	PT	SE	UK
Número de explotacións	15	14	36	14	32	12	4	48	28	2	19	18
DATOS XERAIS												
Superficie total (ha)	44	58	385	385	166	91	100	88	341	32	328	257
Superficie arrendada (%)	33	57	67	67	92	36	55	29	28	22	52	47
Traballadores familiares	2	1,4	1,4	1,4	2,1	1,5	2,1	1,4	2	1	1,4	1,4
Traballadores asalariados	1	0,2	7,3	7,3	1,3	0,8	3,3	0,3	10,8	2,2	4,6	3,8
Número de vacas	106	86	295	295	88	166	163	145	154	108	207	323
PRODUCCIÓN DE LEITE												
Produción leite (t ECM/ano)	935	755	2.524	3.056	736	992	1.728	1.185	1.146	916	2.039	2.359
Leite para industria (t ECM/ano)	931	739	2.473	2.985	710	962	1.710	1.179	1.098	909	1.987	2.337
Contido de graxa (%)	3,66	4,12	4,08	4,51	4,03	4,06	3,9	4,38	4,16	3,72	4,13	4,22
Contido de proteína (%)	3,2	3,42	3,42	3,6	3,33	3,48	3,45	3,46	3,29	3,25	3,37	3,39
Rendemento leiteiro (kg ECM/vaca)	7.926	8.949	8.538	9.523	8.463	5.966	9.981	8.301	7.208	8.493	9.826	7.040
USO DO SOLO												
Superficie forraxeira (ha)	44	44	259	215	86	90	99	85	182	21	257	220
Superficie forraxeira arrendada (%)	33	57	68	18	90	35	55	30	29	39	53	45
Prados (% superficie forraxeira)	48	10	55	3	26	99	20	84	33	0	20	61
Labradío (% superficie forraxeira)	50	41	43	70	40	1	80	16	61	100	31	17
Carga gandeira (vacas/ha)	2,4	2	1,3	1,4	1,1	2	1,8	1,8	0,9	5,1	0,8	1,5
Produtividade da terra (kg ECM/ha)	20.881	17.817	10.964	12.832	9.395	11.526	17.905	14.697	6.689	43.580	8.152	10.906
MAN DE OBRA												
Produtividade traballo (horas/vaca)	81	46	44	29	58	30	70	32	114	91	56	31
Produtividade traballo (kg/hora)	133	208	225	339	158	204	151	270	79	105	191	241
CAPITAL												
Total (sen terra nin cota) €/vaca)	4.070	5.151	5.085	9.419	6.268	3.184	22.625	7.249	6.625	8.842	8.262	2.913
Maquinaria (€/vaca)	897	1.235	1.060	1.887	1.025	669	4.147	785	2.148	4.373	1.335	511
Construcións (€/vaca)	1.265	2.210	2.144	4.913	2.224	998	15.897	5.492	2.841	2.110	3.811	862
Gando (€/vaca)	1.908	1.380	1.125	1.260	1.470	1.473	2.581	972	1.165	1.276	1.433	1.190
Outros (€/vaca)		305	623	1.312	1.362	45			405	1.083	1.408	283
Produtividade do capital (kg/1000€)	2.064	2.066	2.187	1.319	1.547	1.992	439	1.269	1.366	961	1.353	2.813
MANEXO DO RABAÑO												
Idade ao primeiro parto (meses)	25,6	25,8	27,2	25,3	28,5	23,6	26,3	25,5	25,5	26,1	26,3	25,1
Intervalo entre partos (días)	164	411	406	378	420	397	434	412	405	409	394	382
Taxa de eliminación das vacas (%)	21,4	30,4	29,8	35,4	29,9	17,3	39,9	31,4	21,9	22,7	41,3	19,6
Produción leite na vida útil da vaca (kg)		32.747	28.346	19.160	19.996	19.583	21.529	28.614	32.876	0	24.990	30.702
Mortalidade dos xatos (%)	6,6	11,6	10,3	10,6	11,2	10	10,4	13,1	9,8	13,6	10,1	8,9
ALIMENTACIÓN												
Consumo concentrado (kg/vaca día)	7,3	6,8	7,6	6	5,3	3,3	11,9	6,2	5,9	9	8,1	5,8
Produtividade/Concentrado (kg leite/kg conc.)	3,2	3,8	3,4	5	5	5,4	3	3,8	4	2,6	3,1	3,8
Leite producido sen concentrado (kg /vaca)	2.618	4.101	3.078	5.176	4.622	3.568	4.333	3.780	2.927	1.924	3.940	2.803
PREZOS												
Leite (€/100 kg ECM)	33,3	29,6	27,1	32,6	30,2	29,6	38,2	27,4	27,7	31,9	36,2	26,7
Vaca de abasto (€/ kg peso vivo)	0,93	1,03	0,87	0,94	1,36	1,09	0,79	0,73	0,81	0,55	1,09	0,82
Xatos (€/xato)	80	149	123	113	122	103	111	142	147	68	189	88
Arrendamento da terra (€/ha)	244	356	205	376	168	445	634	464	100	600	133	276
Salarios (€/hora)	5,3	10,2	11,8	19,3	23,5	12,7	14	19,3	3	3,9	18,1	14,3
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)	0,3	0,37	0,13	0,27	0	0,2	0,12	0,75	0,02	0,02	0	0,03
Concentrado (€/t)	272	241	227	270	265	200	333	192	262	162	360	225

7.3. Evolución dos resultados da EDF (2007–2010)

Nos últimos catro anos, o tamaño das explotacións galegas medrou a maior ritmo que a media da EDF, tanto en número de vacas como en produción de leite, aínda que seguen a ser moito máis pequenas (Táboa 34).

O rendemento leiteiro das nosas vacas xa era menor que a media da EDF en 2007 e aínda que medrou ata 2010, fíxoo en menor medida que o conxunto da EDF (1,8% vs. 4,9%).

Con todo, a diferenza máis salientable na evolución deste período está nos ingresos totais que, sendo en Galicia moi superiores á media da EDF en 2007 (44,4 vs. 38,5 €/100 kg), foron diminuindo e en 2010 xa eran inferiores (34,5 vs. 34,8 €/100 kg). Isto débese a que o descenso dos ingresos pola venda do leite (-21,1% vs. -6,2%) e de animais (-65,9 vs. -5%) foi moito máis acentuado no noso país neste período.

O aumento dos custos totais é xeral, mais en Galicia incrementáronse en maior medida (6,2% vs. 4,1%). Iso non se debe aos custos directos, que en Galicia mesmo diminuíron un 2,1% aínda que sigan sendo superiores á media da EDF, senón aos do traballo (que inclúen os de maquinaria, enerxía e contratos). Mentres para o conxunto da EDF se mantiveron estables, en Galicia, onde xa eran algo máis altos, aumentaron un 11,5%. O outro factor foi a elevación dos custos de oportunidade en Galicia nun 11,3%, no entanto a media de EDF, que xa era inferior en 2007, reducíuse un 6,7%.

O resultado foi un drástica caída da renda familiar, máis acentuada en Galicia aínda que siga a ser máis alta que a media da EDF, así como do beneficio. Aínda que o empeoramento dos limiares de rendibilidade é xeral, no caso galego dáse dun xeito algo máis atenuado que no conxunto da EDF.

Esta deterioración dos resultados dáse a pesar da mellora da produtividade do traballo, tanto en horas/vaca como en kg ECM/hora, así como da produtividade da terra, debido ao aumento da carga gandeira e do rendemento leiteiro.

O capital investido por vaca seguiu a aumentar no conxunto da EDF (17,5%), mentres se reducía a súa produtividade (10,5%). Pola contra, o capital investido por vaca en Galicia diminuíu lixeiramente (-2,4%) e a produtividade do capital mantívose.

Táboa 34. Evolución das explotacións da EDF 2007-2010

		EDF				Galicia			
Número de explotacións		132				8			
Variable	Unidade	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Tamaño do rabaño	Vacas	223	230	231	229	93	103	100	101
Produción de leite	t ECM/explotación	1.703	1.832	1.823	1.834	774	871	850	885
Produción de leite comercializable	t ECM/explotación	1.666	1.790	1.781	1.795	771	867	846	881
Ingresos totais	Euros/100 kg ECM	38,5	42,5	34,5	34,8	44,4	45,2	35,0	34,5
Venda de leite	Euros/100 kg ECM	30,9	36,1	28,7	29,0	39,9	40,7	31,3	31,5
Venda e variación de animais	Euros/100 kg ECM	4,0	4,2	3,8	3,8	4,4	4,0	3,1	1,5
Subsidios e balance do IVE	Euros/100 kg ECM	1,8	0,6	0,6	0,7	0,2	0,3	0,3	1,4
Outros ingresos	Euros/100 kg ECM	1,7	1,6	1,4	1,3	0,0	0,4	0,3	0,0
Custos totais	Euros/100 kg ECM	38,9	42,2	41,2	40,5	42,2	45,7	43,5	44,8
Custos directos	Euros/100 kg ECM	13,2	15,8	15,3	14,7	19,0	20,8	18,6	18,6
Compra de alimentos	Euros/100 kg ECM	7,5	9,5	9,2	8,6	12,2	14,2	12,4	11,9
Compra de fertilizantes	Euros/100 kg ECM	0,9	1,1	1,0	1,0	1,1	1,3	0,7	0,7
Custos relativos ao traballo	Euros/100 kg ECM	15,4	15,5	15,7	15,4	16,6	18,1	18,8	18,5
Compra de gasoil	Euros/100 kg ECM	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1	1,3	1,5	1,4
Custos das construcións	Euros/100 kg ECM	3,5	3,8	3,7	4,3	2,8	2,9	2,6	2,5
Custos da terra	Euros/100 kg ECM	2,9	2,8	2,7	2,9	1,9	2,0	2,0	2,1
Outros custos	Euros/100 kg ECM	1,7	2,3	2,0	1,8	1,2	1,2	0,7	2,0
Custos da cota	Euros/100 kg ECM	2,2	2,0	1,7	1,4	0,8	0,7	0,7	1,2
Custos efectivos	Euros/100 kg ECM	22,9	26,7	26,1	25,2	24,5	27,7	25,0	25,2
Amortizacións	Euros/100 kg ECM	4,1	4,1	4,3	4,2	2,8	2,6	2,9	2,9
Custos de oportunidade	Euros/100 kg ECM	12,0	11,4	10,8	11,2	15,0	15,4	15,6	16,7
Renda familiar	Euros/100 kg ECM	11,5	11,7	4,1	5,5	17,2	14,9	7,1	6,4
Beneficio 1	Euros/100 kg ECM	-0,5	0,3	-6,7	-5,7	2,3	-0,5	-8,5	-10,4
Primas desacopladas prorrateadas	Euros/100 kg ECM	2,8	3,7	3,6	3,9	4,2	4,2	3,8	3,3
Beneficio 2	Euros/100 kg ECM	2,3	4,0	-3,1	-1,8	6,5	3,7	-4,7	-7,1
Limiar de rendibilidade 1	Euros/100 kg ECM	19,3	23,9	24,2	23,3	22,7	25,7	24,2	25,2
Limiar de rendibilidade 2	Euros/100 kg ECM	29,3	33,8	33,6	33,3	36,9	40,4	39,1	40,7
Produtividade do traballo 1	horas/vaca	52	49	49	47	72	67	66	67
Produtividade do traballo 2	kg ECM/hora	197	203	200	208	110	123	123	128
Rendemento leiteiro	kg ECM/vaca	7.634	7.977	7.872	8.009	7.391	7.398	7.416	7.527
Carga gandeira	vacas/ha	1,5	1,6	1,6	1,6	2,1	2,3	2,3	2,2
Produtividade da terra	kg ECM/ha	12.390	12.989	12.987	13.163	16.725	18.059	17.003	18.693
Capital (sen terra nin cota)	Euros/vaca	4.760	5.108	4.747	5.591	3.762	3.966	3.854	3.673
Produtividade capital	kg ECM/1000 Euros	2.069	1.968	2.077	1.851	2.215	2.145	2.042	2.204

7.4. A produción ecolóxica de leite

A produción ecolóxica de leite, ademais de ser minoritaria, parece tender a estancarse. Das 83 explotacións de vacún de leite que había en todo o Estado en 2009, só quedaban 74 en 2010. Curiosamente, en Galicia aumentaron de 32 a 36 e o seu número de vacas pasou de 1.550 a 2.163, o que significa un aumento do tamaño medio do rabaño de 48 a 60 vacas por explotación. Con todo, as cifras son insignificantes, pois a produción ecolóxica só abrangue o 0,2% das explotacións leiteiras e ao 0,6% das vacas totais que se moxen en Galicia, segundo as cifras oficiais do MMARM⁴.

Como a información sobre a produción ecolóxica procedente das explotacións reais é moi escasa, móstranse os resultados das 14 pertencentes á EDF, entre as que hai dúas galegas, para mostrar a súa heteroxeneidade (Táboas 36 e 37).

No conxunto da EDF, as explotacións ecolóxicas teñen peores resultados que as convencionais, agás en termos de renda familiar (Táboa 35), porque aínda que os seus ingresos pola venda do leite e os totais son superiores, todos os seus custos tamén o son. Aínda que teñan maior número de vacas, a súa produción é menor porque os rendementos (6.112 vs. 8.280 kg ECM/vaca) e a carga gandeira (1,2 vs. 1,5 vacas/ha) son inferiores.

En Galicia as dúas explotacións ecolóxicas son tamén de menor tamaño que a media das convencionais e cunha produción moi inferior porque, igual que no conxunto da EDF, os rendementos e a carga gandeira tamén son menores. Os seus ingresos e todos os seus custos, agás os directos, son superiores aos das convencionais. No caso da GZ-1 tamén os custos efectivos son menores. Ao contrario do que acontece no conxunto da EDF, o capital por vaca investido nas dúas explotacións ecolóxicas galegas é inferior ao das convencionais.

Aínda que o número das explotacións ecolóxicas da EDF é escaso, pódense apreciar grandes diferenzas entre o grupo de cola e o de cabeza. De feito, as explotacións ecolóxicas de cabeza teñen mellores resultados que a media das convencionais, tanto en renda familiar como en beneficio e en ambos os dous limiares de rendibilidade. Tamén é maior o seu tamaño en número de vacas e volume de produción, aínda que o rendimento leiteiro por vaca sexa moi inferior (3.660 vs. 8.280 kg ECM/vaca), igual que a produtividade do traballo e o capital investido por vaca. Con todo, o máis salientable é que as explotacións ecolóxicas de cabeza teñen uns custos totais menores que a media das convencionais.

⁴ MMARM. *La agricultura ecológica en España*. www.magrama.gob.es

Táboa 35. Comparativa entre as explotacións ecolóxicas e convencionais 2010

		EDF						EDF-Galicia		
		Convencionais			Ecolóxicas			Conven- cionais	Ecolóxicas	
		Media	25% cabeza	25% cola	Media	25% cabeza	25% cola	Media	GZ-1	GZ-2
Número de explotacións		269	67	67	14	3	3	15	2	
Tamaño do rabaño	Vacas	212	275	165	299	700	176	116	42	37
Produción de leite	t ECM/explotación	1.739	2.186	1.312	1.614	2.983	1.500	1.042	267	218
Produción vendida ás industrias	t ECM/explotación	1.689	2.106	1.273	1.547	2.835	1.424	1.037	266	218
Ingresos totais	€/100 kg ECM	36	34,7	38,8	46,1	40,9	60,5	36,3	54,3	48,4
Ingresos do leite	€/100 kg ECM	29,6	28,5	31,4	36,6	27,9	47,7	32,2	42,7	38,4
Venda e variación de animais	€/100 kg ECM	4	4,3	4,1	4,4	5,6	5,9	2,4	3,5	4,7
Subsidios e ba- lance do IVE	€/100 kg ECM	1,1	1,2	1,2	2,9	2,9	4,2	1,6	8,1	5,3
Outros ingresos	€/100 kg ECM	1,1	0,6	1,7	2,1	4,4	2,8	0,1	0	0
Custos totais	€/100 kg ECM	41,6	32,2	53,0	54,3	36	76	42,3	66,7	59,3
Custos directos	€/100 kg ECM	15,5	13,0	18,1	17,7	15,9	24,5	19,1	17	14,5
Custos relativos ao traballo	€/100 kg ECM	15,7	12,0	21,4	23,5	12,8	33,7	16,5	37,4	30,3
Custos das construcións	€/100 kg ECM	4,8	2,6	6,8	5,7	2,5	11,2	2,6	4,3	6,1
Custos da terra	€/100 kg ECM	2,7	2,5	3,2	4,1	2,9	2,5	1,6	4,3	3,7
Outros custos	€/100 kg ECM	1,8	1,3	2,6	2,2	1,1	4,1	1,5	1,9	3,6
Custos da cota	€/100 kg ECM	1	0,9	0,9	1,1	0,8	0	1,1	1,7	1,1
Custos efectivos	€/100 kg ECM	26	21,4	32,1	34,8	24,6	52,7	25,9	19,8	33,8
Amortizacións	€/100 kg ECM	4,2	2,8	5,9	5,2	2,6	8,7	2,7	6,4	4,6
Custos estimados do capital	€/100 kg ECM	11,3	8,0	15,0	14,2	8,9	14,6	13,8	40,4	20,9
Renda familiar	€/100 kg ECM	5,7	10,5	0,8	6	13,7	-0,8	7,8	28	10,1
Beneficio I	€/100 kg ECM	-5,6	2,5	-14,3	-8,2	4,9	-15,4	-6	-12,3	-10,9
Primas desacopladas	€/100 kg ECM	3,7	2,9	5,0	4,4	0,9	4,7	2,8	6,9	10,8
Beneficio II	€/100 kg ECM	-1,9	5,4	-9,3	-3,9	5,8	-10,8	-3,2	-5,4	-0,1
Limiar de ren- dibilidade I	€/100 kg ECM	23,8	17,8	30,9	30,5	14,1	48,5	24,5	14,7	28,3
Limiar de ren- dibilidade II	€/100 kg ECM	34,3	25,1	45,1	43,8	22,3	63,1	37,1	53,4	48,1
Traballo	horas/vaca	57	56	65	119	224	70	64	274	104
Produtividade do traballo	kg ECM/hora	193	206	162	127	65	140	147	23	57
Rendemento leiteiro	kg ECM/vaca	8.280	7.946	8.137	6.112	3.660	8.424	8.202	6.352	5.899
Carga gandeira	vacas/ha	1,5	1,5	1,5	1,2	1,6	0,6	2,6	0,9	1,1
Produtividade da terra	kg ECM/ha	12.617	11.499	12.489	6.439	5.214	5.531	23.173	5.547	6.419
Capital (sen te- rra nin cota)	€/vaca	6.290	3.897	8.325	13.996	2.873	11.486	3.983	4.401	4.873

Táboa 36. Ingresos e custos da actividade leiteira nas explotacións ecolóxicas da EDF en 2010

	DE-1	DK-1	NL-1	NL-2	NL-3	SE-1	SE-2	UA-1	UA-2	UK-1	UK-2	UK-3	GZ-1	GZ-2
INGRESOS (€/100 kg ECM)														
Venda de leite	36,6	39,5	31,9	33,7	37,9	46,7	48,9	28,6	24,5	31,1	32,6	33,4	42,7	38,4
Venda de gando e variación de inventario	3,3	2,7	3,3	4,7	0,1	8,1	4,4	10,5	1,7	3,8	6,3	3,2	3,5	4,7
Subsidios, axudas directas e balance do IVE	0,3	3,0	0,0	0,0	0,0	4,8	4,5	3,2	3,7	0,0	1,1	1,3	8,1	5,3
Outros ingresos	0,0	0,0	3,4	10,6	0,2	0,4	1,9	1,3	3,6	0,1	0,7	0,8	0,0	0,0
Ingresos Totais	40,2	45,2	38,6	49,0	38,3	60,0	59,8	43,7	33,5	35,0	40,8	38,6	54,3	48,4
CUSTOS (€/100 kg ECM)														
Compra de animais	0,2	0,0	0,5	0,2	0,0	1,0	4,1	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,8	1,7	1,0	0,6	1,4	0,9	1,0	0,1	0,2	1,1	1,1	0,9	2,1	1,6
Inseminación e transferencia de embrións	0,5	0,5	0,9	0,6	1,1	0,9	0,8	0,3	0,3	1,0	0,8	0,8	0,7	0,7
Outros custos directos da produción animal	2,1	2,1	2,1	1,8	1,1	2,4	2,8	2,2	1,7	2,7	3,2	4,1	1,0	1,1
Compra de alimentos	14,0	11,4	11,5	8,9	10,2	17,9	12,7	10,5	11,9	4,7	8,4	12,6	11,3	9,1
Sementes	0,0	1,3	0,6	0,1	0,0	1,3	0,9	0,0	0,0	0,8	0,6	0,3	0,8	0,7
Fertilizantes	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	1,1	1,2
Pesticidas	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Outros custos directos da produción vexetal	0,2	1,1	0,2	0,9	0,1	1,9	1,8	2,0	1,0	0,8	0,1	0,0	0,1	0,1
Custos directos	18,8	18,2	17,1	13,1	14,0	26,1	24,1	15,1	15,0	11,4	16,8	18,5	17,0	14,5
Custos salariais	2,7	6,1	0,1	2,3	0,0	7,4	11,8	8,3	5,8	9,4	5,3	2,5	0,0	9,2
Custo de oportunidade do traballo familiar	0,0	3,2	8,7	6,3	6,9	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	30,8	12,5
Contratos/aluguer de maquinaria	6,8	3,2	8,0	0,6	4,7	4,3	6,1	0,2	0,1	2,2	3,6	2,0	0,0	1,3
Conservación de maquinaria e vehículos	2,5	1,9	4,7	3,9	2,5	1,1	2,0	1,6	0,9	2,1	0,8	0,4	0,7	2,7
Fuel, lubricantes	1,4	1,7	1,0	0,9	0,3	2,0	2,2	0,1	0,7	2,3	1,1	0,7	1,2	1,5
Enerxía	1,3	1,9	3,2	1,7	1,4	1,6	2,1	2,3	2,7	1,4	0,7	0,8	0,0	0,0
Amortización de maquinaria e vehículos	2,3	2,5	2,6	4,5	2,6	4,1	2,0	0,0	0,0	4,4	1,9	0,8	3,9	2,2
Custo oportunidade da maquinaria e vehículos	0,5	1,1	0,3	0,6	0,2	1,5	0,7	0,0	0,1	0,7	0,3	0,3	0,8	0,9
Custo do traballo	17,5	21,6	28,7	20,8	18,7	27,4	26,9	12,4	10,3	22,4	13,6	9,5	37,4	30,3
Arrendamento da cota	0,8	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	0,4	1,1	3,1	2,9	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	1,7	1,1
Custo da cota	1,2	1,1	3,1	3,1	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	1,7	1,1
Mantemento das instalacións	0,0	1,4	1,7	1,3	0,1	1,1	1,0	0,1	0,2	0,9	0,6	0,5	0,0	1,3
Arrendamentos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortizacións das instalacións	2,0	4,3	1,7	2,6	3,6	7,0	6,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	2,5	2,4
Custo de oportunidade das instalacións	1,0	3,4	2,0	4,0	3,6	3,7	6,7	0,2	0,6	0,2	0,0	0,1	1,8	2,4
Custo das instalacións	2,9	9,0	5,4	7,9	7,4	11,8	14,8	0,3	0,8	1,1	0,6	0,7	4,3	6,1
Arrendamento das terras	0,7	5,9	3,7	0,6	3,3	1,4	1,6	0,0	0,0	0,5	3,7	3,4	0,0	0,8
Custo de oportunidade da terra	0,0	3,3	2,9	3,0	1,9	0,0	0,5	6,1	0,0	5,4	0,0	0,0	4,3	2,9
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,0	0,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Contribucións e cargas	0,0	0,3	0,5	0,6	0,6	0,0	0,0	0,4	0,1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Custos da terra	0,7	9,6	7,2	4,2	5,9	1,7	2,5	6,5	0,1	7,0	4,1	3,4	4,3	3,7
Outros custos	1,4	2,0	2,6	1,6	1,4	4,7	3,1	0,0	2,6	1,9	0,7	1,5	1,9	3,6
Custos totais	42,5	61,5	64,0	50,7	50,7	71,7	71,4	34,3	28,9	43,9	35,9	33,7	66,7	59,3
Custos efectivos	35,4	41,2	42,1	26,4	27,8	48,2	53,5	23,7	25,5	31,4	32,5	29,3	19,8	33,8
Amortizacións	4,3	6,7	4,3	7,1	6,2	11,2	8,2	0,1	0,0	4,4	1,9	0,9	6,4	4,6
Custos de oportunidade	2,8	13,6	17,6	17,2	16,7	12,3	9,6	10,5	3,4	8,1	1,5	3,5	40,4	20,9
RESULTADOS (€/100 kg ECM)														
Renda familiar	0,6	-2,7	-7,8	15,5	4,3	0,7	-2,0	19,8	8,0	-0,8	6,4	8,4	28,0	10,1
Beneficio (sen primas desacopladas)	-2,3	-16,3	-25,4	-1,7	-12,4	-11,7	-11,7	9,3	4,6	-8,8	4,9	5,0	-12,3	-10,9
Beneficio (con primas desacopladas)	1,4	-10,7	-21,2	2,1	-8,0	-7,4	-7,7	9,3	4,6	-1,0	9,6	8,2	-5,4	-0,1
Limiar de rendibilidade I (sen custo da cota)	35,3	42,2	39,7	17,9	33,7	46,0	51,0	8,8	16,5	31,9	26,2	24,9	14,7	28,3
Limiar de rendibilidade II (sen custo da cota)	37,7	54,7	54,2	32,3	46,9	58,3	60,6	19,2	19,9	39,8	27,6	28,3	53,4	48,1

Táboa 37. Razóns das diferenzas de custos e ingresos nas explotacións ecolóxicas da EDF en 2010

	DE-1	DK-1	NL-1	NL-2	NL-3	SE-1	SE-2	UA-1	UA-2	UK-1	UK-2	UK-3	GZ-1	GZ-2
DATOS XERAIS														
Superficie total (ha)	181	387	64	129	78	342	401	294	100	154	303	267	48	34
Superficie arrendada (%)	100	63	54	48	60	43	42	0	100	9	100	100	0	15
Traballadores familiares	0,0	1,0	0,9	1,2	1,5	2,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	1,5	3,0	1,0
Traballadores asalariados	4,7	3,5	0,0	0,4	0,0	2,0	11,0	92,0	85,0	2,0	3,0	2,0	0,0	1,0
Número de vacas	166	297	78	142	148	129	356	448	302	90	250	350	42	37
PRODUCCIÓN DE LEITE														
Produción leite (t ECM/ano)	1.189	2.497	491	950	1.026	1.173	2.912	815	701	474	1.878	2.216	267	218
Leite para a industria (t ECM/ano)	1.162	2.429	491	911	1.026	1.106	2.772	619	611	454	1.868	2.166	265	217
Contido de graxa (%)	4,10	3,96	4,48	4,47	4,22	4,03	3,98	3,40	3,64	4,35	4,20	4,38	3,56	3,80
Contido de proteína (%)	3,25	3,21	3,47	3,60	3,29	3,24	3,32	2,70	2,95	3,29	3,30	3,30	3,09	3,10
Rendemento (kg ECM/vaca)	7.161	8.407	6.293	6.689	6.936	9.093	8.179	1.820	2.322	5.266	7.514	6.331	6.352	5.899
Frecuencia diaria de muxidura	3	2	Robot	Robot	Robot	Robot	2	3	3	2	2	2	2	2
USO DO SOLO														
Superficie forraxeira (ha)	170	387	53	129	78	257	351	294	100	98	303	267	48	34
Superficie forraxeira arrendada (%)	100	63	65	48	60	57	48	0	100	10	100	100	0	15
Prados (% superficie forraxeira)	94	100	83	100	100	75	88	100	100	64	100	100	100	100
Labradío (% superficie forraxeira)	0	49	18	0	0	37	38	100	0	33	26	0	6	18
Carga gandeira (vacas/ha)	1,0	0,8	1,5	1,1	1,9	0,5	1,0	1,5	3,0	0,9	0,8	1,3	0,9	1,1
Produtividade terra (kg ECM/ha)	6.993	6.452	9.283	7.392	13.160	4.564	8.295	2.774	7.014	4.841	6.200	8.299	5.547	6.419
MAN DE OBRA														
Produtividade traballo (horas/vaca)	60	34	29	29	25	50	55	199	267	33	33	24	274	104
Produtividade do traballo (kg/hora)	119	247	216	232	274	183	150	9	9	158	231	267	23	57
CAPITAL														
Total (sen terra nin cota) €/vaca)	4.464	9.622	4.477	8.281	7.580	11.945	13.996	597	643	2.913	2.490	2.106	4.401	4.873
Maquinaria (€/vaca)	946	1.945	462	918	330	2.606	1.103	4	19	727	420	400	1.056	1.073
Construcións (€/vaca)	1.808	4.688	3.093	6.397	6.317	5.833	9.504	24	113	116	0	67	1.774	2.243
Gando (€/vaca)	1.098	1.176	921	965	933	1.755	1.260	293	321	1.220	2.014	1.640	1.571	1.557
Outros (€/vaca)	412	1.815	0	0	0	1.199	2.059	277	190	686	56	0	0	0
Produtividade capital (kg/1000€)	1.604	874	1.406	808	915	761	584	3.049	3.610	1.808	3.018	3.006	1.443	1.211
MANEXO DO RABAÑO														
Idade ao primeiro parto (meses)	30	25	32	26	24	26	26	42	38	33	27	24	26	26
Intervalo entre partos (días)	437	380	420	420	395	399	398	405	378	388	391	385		380
Taxa de eliminación das vacas (%)	36,7	32,0	28,2	27,5	32,4	55,0	27,0	41,3	10,6	8,9	21,2	16,6	21,4	18,9
Produción na vida útil da vaca (kg)	35.430	26.538	22.000	25.000	28.000	21.600	16.500			37.500		40.000		
Mortalidade dos xatos (%)	20,4	13,6	21,7	15,7	2,1	11,6	15,6	12,2	22,6	11,1	6,3	14,1	6,7	6,1
ALIMENTACIÓN														
Consumo concentrado (kg/vaca día)	16,7	6,7	5,0	5,0	2,4	0,0	7,7	1,9	3,5	3,8	6,2	3,7	4,1	3,5
Produtividade/Concentrado (kg leite/ kg conc.)	1,2	3,4	3,4	3,7	8,1		2,9	2,7	1,8	3,8	3,3	4,7	4,2	4,7
Leite producido sen concentrado (kg /vaca)	-5.055	3.501	2.637	3.058	5.217	9.093	2.559	459	-221	2.495	3.018	3.611	3.328	3.380
PREZOS														
Leite (€/100 kg ECM)	36,6	39,5	31,9	33,7	37,9	46,7	48,9	28,6	24,5	31,1	32,6	33,4	42,7	38,4
Vaca de abasto (€/ kg peso vivo)	0,78	1,00	0,78	0,92	0,87	1,05	0,83	0,76	0,92	1,08	1,00	0,98	0,50	0,50
Xatos (€/xato)		108	110	121	108	160	105	101	101	112		47	30	50
Arrendamento da terra (€/ha)	47	585	532	85	731	105	261			249	231	277		330
Salarios (€/hora)	3,2	21,4	19,0	19,3		22,7	16,8	0,6	0,4	14,2	12,2	11,7		10,5
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)	0,14	0,27	0,75	0,75	0,75					0,03	0,03	0,03	0,30	0,30
Concentrado (€/t)		424	284	249	340		792	49	95	340	477	403	338	379

Ao considerar os datos individualizados das explotacións ecolóxicas, pode observarse que só catro teñen beneficio sen primas desacopladas: dúas británicas (UK2 e UK-3) e as de Ucraína (UA-1 e UA-2), que son as que teñen os custos totais máis baixos. A galega GZ-1 estaría entre as mellores da CEE se os seus custos de oportunidade, derivados do peso da man de obra familiar, non fosen tan exaxeradamente altos. Cabe pensar que, probablemente, nas dúas explotacións galegas hai unha sobreestimación do tempo de traballo. De feito, e malia o seu pequeno tamaño, os seus custos directos son relativamente baixos (Táboa 36).

As dúas explotacións suecas (SE-1 e SE-2) son as que reciben un prezo máis alto polo leite e as que maiores ingresos teñen. Porén, debido aos seus elevados custos, están en perdas, e na SE-2 mesmo a renda familiar é negativa, o que demostra unha vez máis que os resultados non dependen só do prezo do leite.

Os bos resultados das explotacións ucranianas, que se explican polos seus baixos custos de produción, non poden ocultar a súa baixa eficiencia (Táboa 37). Como se pode observar, os seus rendementos son moi baixos (1.820 e 2.322 kg ECM/vaca), igual que a produtividade do traballo, tanto en horas/vaca como en kg de leite/hora, e a produtividade da terra no caso de UA-1 (2.774 kg ECM/ha). As tres muxiduras diarias non parecen xustificadas en vacas de tan pouca produción, aínda que os salarios que se pagan sexan baixos. Posiblemente, o seu pasado colectivista explique o exceso de man de obra, o baixo nivel de capital investido e a elevada produtividade deste.

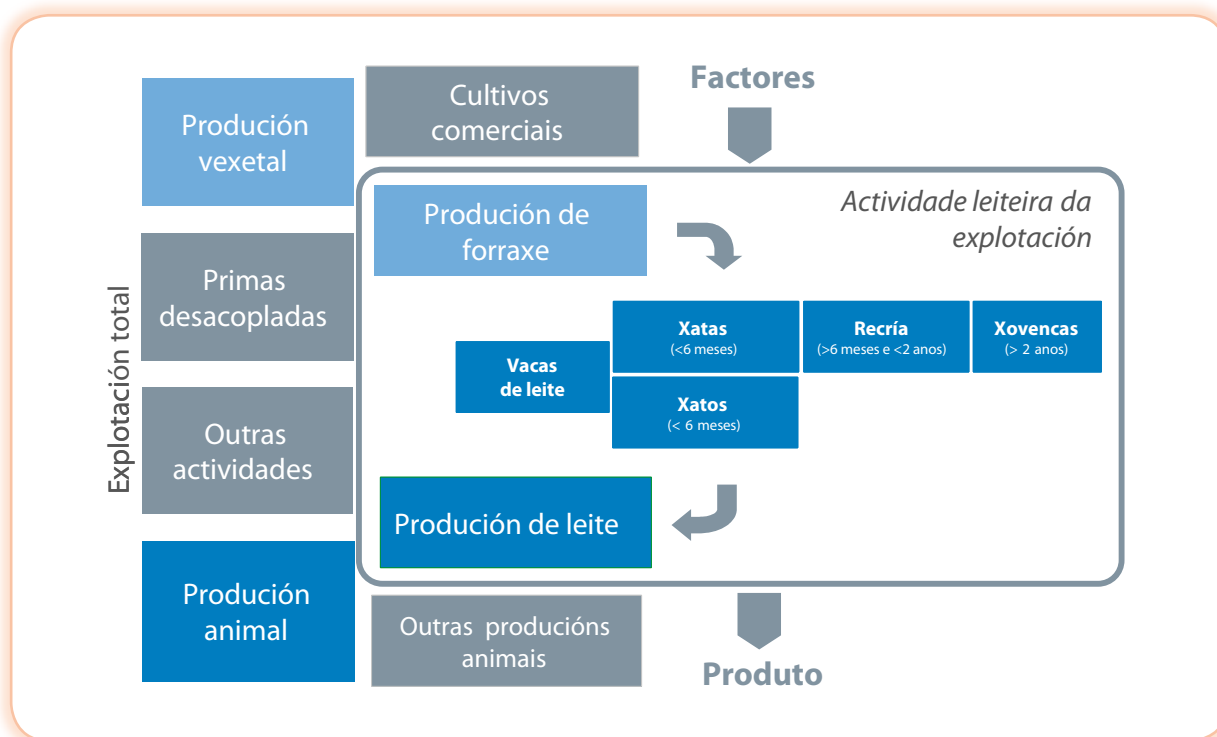
En Holanda e Dinamarca páganse os prezos máis altos pola terra e, xunto con Suecia, son os países con salarios máis elevados. Os bos resultados das dúas explotacións británicas explícanse pola elevada produtividade do traballo e do capital, grazas a un sistema baseado no pastoreo e nos baixos custos de alimentación, así como polo óptimo aproveitamento das instalacións e a reducida taxa de eliminación de vacas, o que se reflicte nas amortizacións.

Nos resultados das explotacións galegas, que son as que teñen unha renda familiar máis alta, inflúen negativamente o peso da man de obra e o seu pequeno tamaño. Igual que nas convencionais, a maior desvantaxe das nosas explotacións ecolóxicas é a súa escasa dimensión.

7.5. Metodoloxía EDF para a comparación de custos de produción

Para a comparación anual de custos de produción da EDF utilízanse os datos subministrados polas explotacións individuais. O seguinte gráfico mostra como se define a actividade leiteira da explotación. A recría e a produción de forraxes considérase que forman parte dela.

7.5.1. Cálculo do custo de produción

Os datos recóllense mediante un cuestionario específico que é cuberto polos participantes na análise unha vez ao ano. Pregúntase polos valores monetarios da conta de perdas e ganancias e o balance do último exercicio contable da totalidade da explotación para mostrar a porcentaxe de gastos e ingresos que corresponden á actividade leiteira. Adicionalmente recóllense, tamén, cifras relativas aos factores de produción, rendementos e información xeral sobre o sistema de produción da explotación. Todos os datos se introducen no modelo de cálculo da EDF que os procesa paso a paso:

1. Todos os valores monetarios se converten en euros, conforme os tipos de cambio publicados por EUROSTAT.
2. Para poder comparar os valores que non están gravados con IVE, os valores monetarios axústanse de acordo coa regulación do IVE de cada país aplicada á explotación.

3. Para poder comparar as amortizacións e activos (maquinaria e equipamento, edificios e instalacións), estas cifras son corrixidas polo valor de reposición, utilizando os factores de axuste de cada país, calculados conforme as taxas de inflación publicadas por EUROSTAT.
4. Os custos efectivos e as amortizacións da actividade leiteira son calculados multiplicando os datos da conta de perdas e ganancias do conxunto da explotación pola porcentaxe que corresponde á actividade leiteira segundo declaran os participantes no cuestionario. Non se considera a amortización da cota nin os xuros pagados.
5. A remuneración dos factores de produción fornecidos polos propietarios calcúlase da seguinte maneira:
 - Man de obra familiar: as horas de traballo multiplícanse polo salario bruto medio nacional dun traballador cualificado por hora, que inclúe os custos non salariais.
 - Terra propia: multiplícase a superficie en propiedade pola renda media pagada polas explotacións da rexión.
 - Para a cota láctea propia: a cantidade de cota en propiedade da explotación multiplícase polo prezo medio de compra da cota na rexión e o tipo de xuro medio nacional.
6. O custo das débedas do capital e o capital propio investido calcúlase multiplicando o valor imputado aos activos (maquinaria e equipamento, edificios e instalacións, gando, capital circulante e outros, agás terra e cota láctea) polo tipo medio de xuro do país.
7. A produción de leite da explotación axústase para un contido do 4% de graxa e 3,4% de proteína, e exprésase en ECM (Energy-Corrected Milk). A continuación todos os custos e ingresos da actividade leiteira se dividen pola produción de leite en ECM.

7.5.2. Cifras clave da comparación de custos de produción da EDF para explotacións leiteiras

O seguinte gráfico ofrece unha visión de conxunto da composición dos custos e ingresos da actividade leiteira e das cifras clave da parte económica da análise da EDF.

A continuación explícase como se calculan as cifras clave e o seu significado.

Renda familiar da explotación:

= Ingresos totais – Custos efectivos – Amortizacións

= Renda do produtor e a súa familia, despois de cubrir os custos efectivos e as amortizacións e que se destina a remunerar o traballo familiar, os xuros do capital e a cubrir os custos de oportunidade dos factores fornecidos polo propietario (terra e capital propios)

Beneficio empresarial I (excluídas as primas desacopladas)

= Ingresos totais – Custos totais

= Beneficio sen primas desacopladas, unha vez cubertos todos os custos

Beneficio empresarial II (excluídas as primas desacopladas)

- = Ingresos totais – Custos totais + Primas desacopladas (imputadas pola porcentaxe da superficie forraxeira)
- = Beneficio con primas desacopladas, unha vez cubertos todos os custos

Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)

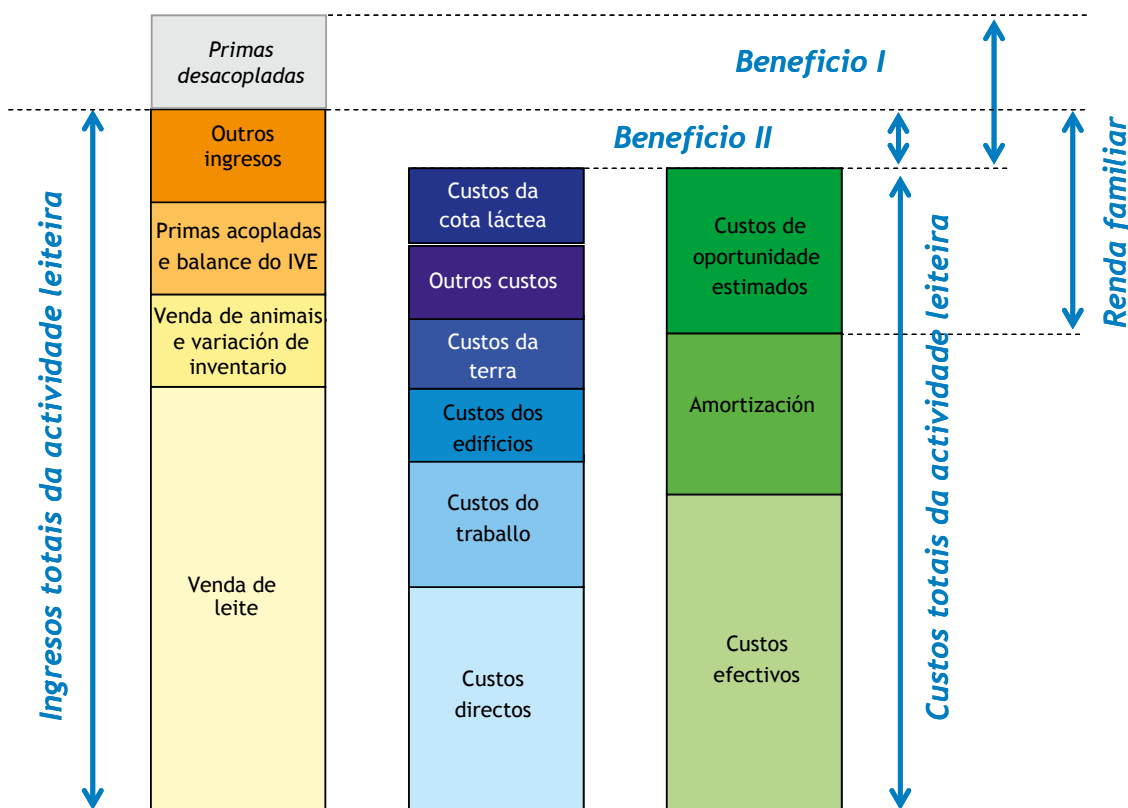
- = Custos totais – Custos estimados – Arrendamento da cota e supertaxa – Ingresos non procedentes do leite
- = Prezo do leite que cobre os custos efectivos e as amortizacións, sen o custo da cota.

Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)

- = Custos totais – Custos da cota (arrendamento, supertaxa e custo de oportunidade da cota) – Ingresos non procedentes do leite
- = Prezo do leite que cobre todos os custos, sen o custo da cota.

Remuneración do traballo (excluídas as primas desacopladas)

- = Beneficio empresarial + Custos de persoal + Remuneración estimada da man de obra familiar /Horas traballadas totais
- = Remuneración potencial da hora de traballo

7.5.3. Tipos de cambio

Utilizáronse os seguintes tipos de cambio (1 Euro = unidades da moeda nacional).

País e moeda			2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zona Euro	EUR		1	1	1	1	1	1	1
República Checa	CZK	Coroa checa	31,89	29,78	28,34	27,77	24,95	26,44	25,28
Dinamarca	DKK	Coroa danesa	7,44	7,45	7,46	7,45	7,46	7,45	7,45
Hungría	HUF	Florín	251,66	248,05	264,26	251,35	251,51	280,33	275,48
Polonia	PLN	Novo zloty	4,53	4,02	3,90	3,78	3,51	4,33	3,99
Rusia	RUB	Rublo ruso					36,42	44,14	40,26
Suecia	SEK	Coroa sueca	9,12	9,28	9,25	9,25	9,62	10,62	9,54
Suíza	CHF	Franco suízo	1,54	1,55	1,57	1,64	1,59	1,51	1,38
Ucráina	UAH	Hryvna	6,61	6,39	6,34	6,92	7,71	10,87	10,53
Reino Unido	GBP	Libra esterlina	0,68	0,68	0,68	0,68	0,80	0,89	0,86
Australia	AUD	Dólar australiano					1,74	1,77	1,44

Fonte: EUROSTAT 2010, Banco Nacional de Ucraína, Banco Nacional de Rusia

7.5.4. Salarios

Utilizáronse os seguintes custos laborais por hora (custos non salariais incluídos) para estimar a remuneración da man de obra familiar.

País e moeda		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zona Euro	EUR	Salario por hora						
Alemaña Oriental	EUR	12,0	12,1	12,2	12,4	12,6	12,9	16,9
Alemaña Occidental	EUR	16,0	16,1	16,3	16,5	16,8	17,2	16,9
Austria	EUR	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8
Bélxica	EUR	13,4	13,8	13,9	14,1	14,5	14,5	14,5
Eslovaquia	EUR	3,1	3,2	3,4	3,8	4,2	4,4	4,5
España	EUR	11,1	11,4	11,9	12,4	13,0	14,0	14,2
Francia	EUR	14,0	14,0	14,0	14,0	14,5	14,8	15,0
Holanda	EUR	18,0	18,0	18,0	18,0	18,3	18,5	19,0
Irlanda	EUR	10,0	11,0	13,9	14,0	13,0	11,0	11,0
Italia	EUR	10,0	10,1	10,2	10,3	9,2	9,2	9,2
Luxemburgo	EUR	15,0	15,0	15,0	11,5	15,0	15,0	
Zona non Euro		Salario por hora						
Dinamarca	DKK	150,0	150,0	150,0		150,0	180,0	182,0
	EUR	20,2	20,1	20,1		20,1	24,2	24,4
Hungría	HUF	850,0	900,0	920,0	930,0			892,2
	EUR	3,4	3,6	3,5	3,7			3,2
Polonia	PLN	6,9	7,2	7,5	7,5	8,0	12,0	13,0
	EUR	1,5	1,8	1,9	2,0	2,3	2,8	3,3
Reino Unido	GBP	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	EUR	14,7	14,6	14,7	14,6	12,6	11,2	11,7
República Checa	CZK		129,0	129,0	130,0	132,0	132,0	132,0
	EUR		4,3	4,6	4,7	5,3	5,0	5,2
Suecia	SEK	171,0	174,5	173,1	184,0	192,0	200,0	205,0
	EUR	18,7	18,8	18,7	19,9	20,0	18,8	21,5
Suíza	CHF	25,0	26,0	26,0	26,0	27,0	28,0	28,0
	EUR	16,2	16,8	16,5	15,8	17,0	18,5	20,3
Ucráína	UAH				7,5	7,6	7,6	8,6
	EUR				1,1	1,0	0,7	0,7
Ucráína	UAH				7,5	7,6	7,6	
	EUR				1,1	1,0	0,7	

Fonte: EDF STAR Team

CONCLUSIONES

Agás no primeiro trimestre, o prezo do leite en 2010 foi superior ao de 2009 e seguiu unha evolución semellante á de 2006, aínda que os valores medios mensuais son algo inferiores.

Aínda que o prezo medio do leite en Galicia siga a ser inferior ao de España, a diferenza parece tender a reducirse. A evolución do prezo do leite na UE segue a mesma tendencia que a dos EUA e Nova Zelandia, aínda que con menos oscilacións.

A diferenza entre os prezos máximo e o mínimo do leite, en función do volume vendido, é do 19%. O 83 % das explotacións, que comercializa o 49% do leite de Galicia, recibiu un prezo inferior ao medio.

A carga gandeira é similar á de 2009, mais como o rendemento leiteiro aumentou, tamén o fixo a produción de leite por unidade de superficie. O efecto combinado do incremento do consumo de concentrado por vaca co do rendemento leiteiro provocou a mellora da relación entre consumo de concentrado e produción de leite. A baixa do prezo do concentrado explica a mellora da súa relación co prezo do leite e a redución do gasto en alimentación.

Os resultados económicos de 2010 melloraron en relación aos de 2009, mais son inferiores aos de 2006. Tanto a marxe neta como o beneficio experimentaron un aumento debido ao incremento do prezo do leite e, sobre todo, á redución tanto dos custos variables como dos fixos e dos de oportunidade.

Os resultados mostran que na rendibilidade das explotacións é tan importante o control dos custos de produción como o prezo do leite e os ingresos. Así, a diferenza entre o produto bruto do grupo de cabeza e o de cola é moi inferior á existente entre os custos totais de ambos os dous grupos. As explotacións de cabeza son máis pequenas e con menor volume de produción que as de cola, mais cun manexo máis eficiente.

As explotacións con maior produción de leite por hectárea teñen mellores resultados, aínda que apenas se aprecien diferenzas de intensificación entre o grupo de cabeza e de cola. Isto significa que o dilema non é intensificación *versus* extensificación, sobre todo cando a base territorial das explotacións é escasa e non hai máis vía de crecemento que a intensificación, senón de custos relativos, que dependen dos prezos dos factores e da eficiencia do manexo. Alén diso, cómpre non esquecer os límites á intensificación que impón a lexislación ambiental, cada vez máis estrita.

Os resultados mostran que todas as explotacións seguiron unha estratexia intensificadora para aproveitar a mellora da relación entre o prezo do leite e o do concentrado; mais as que o fixeron reducindo custos lograron aumentar a marxe neta e o beneficio. Pola contra, as que incrementaron os seus custos, empeoraron os resultados do ano anterior, tanto en termos da marxe neta como de beneficio.

Aínda que nos últimos anos o tamaño das explotacións galegas medrou a maior ritmo que a media da EDF, tanto en número de vacas como en produción de leite, seguen a ser moito máis pequenas. Con todo, conseguen uns resultados aceptables no contexto europeo. A renda familiar só é inferior á de Francia e Polonia e o beneficio sen primas desacopladas, aínda que con signo negativo, é mellor que o do ano pasado.

Os custos directos das explotacións galegas só son inferiores aos de Italia e Portugal, que son os máis altos, debido ás compras de alimentos para o gando. Os gastos en sanidade animal en Galicia e Portugal son os máis elevados.

Da menor dimensión das nosas explotacións resulta unha baixa produtividade da man de obra, que só é inferior en Portugal e Polonia. Unha vantaxe das explotacións galegas é que o investimento por vaca, sen contar terra e cota, só é superior ao do Reino Unido e Irlanda, países cuxo modelo de produción apenas require investimentos en instalacións.

A diferenza máis salientable das explotacións galegas, respecto da media da EDF na evolución dos últimos catro anos, é que sendo os seus ingresos totais moi superiores en 2007 acabaron por debaixo da media da EDF en 2010. Isto débese a que a diminución do prezo do leite e dos ingresos pola venda de animais foi máis acentuada en Galicia.

Os custos totais aumentaron máis en Galicia que no conxunto da EDF debido ao incremento dos relativos ao traballo e dos custos de oportunidade.

A deterioración dos resultados, menos acusada en Galicia que no conxunto da EDF, dáse a pesar da mellora da produtividade do traballo e da terra.

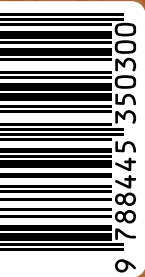
A produción ecolóxica de leite, ademais de ser minoritaria, parece tender a estancarse. No conxunto da EDF as explotacións ecolóxicas teñen peores resultados que as convencionais, salvo en termos de renda familiar, porque aínda que os seus ingresos son superiores, todos os seus custos tamén o son, así como a súa produción total e por vaca, e a súa carga gandeira.

As explotacións ecolóxicas galegas son de menor tamaño e produción que a media das convencionais e teñen rendementos e cargas gandeiras tamén inferiores. Os seus ingresos e todos os seus custos, agás os directos, son superiores. Ao contrario do que acontece no conxunto da EDF, o capital por vaca investido nas explotacións ecolóxicas galegas é inferior ao das convencionais.

Dentro das explotacións ecolóxicas pódense apreciar grandes diferenzas. As do grupo de cabeza teñen mellores resultados que a media das convencionais, tanto en renda familiar como en beneficio e limiares de rendibilidade. Cun rendemento leiteiro por vaca, produtividade do traballo e capital investido por vaca inferiores, as explotacións ecolóxicas de cabeza teñen uns custos totais menores que a media das convencionais.

Nos resultados das explotacións ecolóxicas galegas, que son as que teñen unha renda familiar máis alta, inflúe negativamente o peso da man de obra e o seu pequeno tamaño.

gállicið

XUNTA
DE GALICIA